

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1763

Liber tertius. De rebus badensibus [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-295084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295084)

HISTORIAE
 ZARINGO - BADENSIS
 LIBER TERTIUS
 DE REBUS BADENSIBUS
 PERIODUS PRIMA
 HERMANNIANA.

CAPUT I.

HERMANNUS I. ab A. 1052. --- 1074.

§. I.

Primam Historiæ Badensis propriæ Periodum ab auctore & ejus nepotibus Hermannis *Hermannianam* appello. Hermannorum istorum quatuor priores caruere fratribus, adeoque singuli lineæ suæ soli

Periodi
 appella-
 tio.

propagatores fuerunt. Quintus fratrem habuit Henricum, Hachbergenfium Marchionum fatorem. Sextus, unico filio, Friderico, Neapoli decapitato, Badensium lineam fratri suo Rudolpho continuandam reliquit, quam *Rudolphinam* hinc voco.

Herman-
nus I.

Bertoldus I. Carinthiae Ex-Dux & Ex-Marchio Veronae, A. 1077. mortuus, Hachbergicas in Brisgovia terras, ut & Badenses in Ufgovia, Backnangenses in Craichgovia, filio juniore assignavit Hermannus. Potiora enim Zaringiae bona in Brisgovia, in Silva Nigra, in Ortenavia & Suevia, ad filium seniore tranfierunt, Bertoldum II. (a)

Bertoldi
I. Ducis
Zaring.
filius.

Nexum paternum inter Bertoldum I. & II. suo loco ostendi. Eundem inter Bertoldum I. & Hermannum I. qui Cluniaci mortuus, nunc ostensurus sum paucis. BERTHOLDUS, Constantiensis Monachus, & CONRADUS, Urspergensis Abbas, Hermanni Marchionis mortem ad A. 1074. narrantes, filium Bertoldi Ducis eum simpliciter appellant.

§. II.

Ex Ano-
nymo
Mellic.

Sed & ex ejusdem saeculi XI. fine & duodecimi initio duo magni momenti testes supersunt, qui Hermannum Cluniacensem Bertoldi I. filium fuisse certis & non fallacibus nos indiciis docent; Anonymus Mellicensis nempe & Udalricus Cluniacensis; uterque

(a) Vid. Lib. II. pag. 61. & 67.

Benedictinus Asceta; hic synchronus Hermanni primi, ille secundi. Udalricus, Ecclesiae Ratisbonensis primo Canonicus, & postmodum Cluniacensis Monachus, vir multae scientiae & praeclarae virtutis, Cluniaci floruit eo ipso tempore, quo Marchio noster eodem in Coenobio Monachus vixerat. Tanta Udalrici fuit in eum veneratio, ut vitam ejus & epitaphium libro peculiari conscripserit, quae injuria temporum perierunt.

Mellicensis Anonymus rem ita exponit: „ Udalricus „ composuit quoque vitam & epitaphium Sancti Hermanni, ex „ Marchione Monachi, filii Ducis Berchtoldi, fratris Gebhardi, „ Constantiensis Episcopi. „ Quid enuntiatione hac clarius? quid testimonio hoc fortius requiras? Sive enim rubrum vitae Hermanni, ab Udalrico descriptae, istud fuerit; sive Mellicensis Anonymus verba posteriora adjecerit rubro, uterque testis omni exceptione dicendus est major. Udalrici librum de vita B. Hermanni Marchionis vidit & ante sexcentos jam annos recensuit Mellicensis Anonymus. Hunc autem ante A. 1113. scriptum illud suum composuisse, ex eo colligimus, quod ipse Hieronymum, Gennadium, Cassiodorum, Isidorum, qui Ecclesiasticos scriptores quoque recensuerunt, allegans, Sigebertum Gemblac. praeterivit silentio, qui tamen Benedictinae quoque adscriptus familiae fuit, atque A. 1113. decessit.

Conjectura hæc non mea tantum est, sed & BERNARDI PEZII, Mellicensis Bibliothecarii, Viri perdocti, qui Anonymi Benedictini Opusculum ex Codicum Msst. quorum custos erat, thesauro in lucem emisit, (b) quem Codicem A. 1738. in Bibliotheca Mellicensi ego ipse conspexi; monstrante eum mihi Hieronymo Pezio, fratre & successore Bernardi, Auftriæ Scriptorum editore percelebri. Quodsi hic B. Hermanni vitæ Codex in literariis oculis aut reconditis Manuscriptorum seriniis alicubi lateret, quanti nobis pretii futurum esset Marchiarum originum tam lucidum, tam augustum monumentum. Hæc de documentis, ex Cluniaco Mellicoque petitis; nunc ad domestica progredimur.

§. III.

Ex Actis
San - Pe-
trinis.

In San-Petrina Benedictinæ quoque familiæ Abbatia, in extremitate Brigovix & in Martianæ Silvæ meditullio sita, quam Bertoldus II. Zaringiæ Dux condidit, membranaceum seculi XII. extat volumen, quod *Rotulum* (c) vocant; in quo Zaringiæ Bertoldorum Chartæ, Monasterium D. Petri respicientes, perscriptæ sunt. Brevem Abbatix hujus, A. MCXI. institutæ, notitiam hic Rotulus exhibet, in qua inter testes *Heremannus Marchio*

(b) Anonymum hunc Mellicensem PEZIUS edidit atque subjunxit *Bibliothecæ Benedictinæ Maurianæ*, quæ a. 1716. Augustæ Vindel. prodiit forma sua.

(c) Rotulus hic XX. pedes longitudinis, unum pedem latitudinis habet.

fratruelis præfati Ducis memoratur. Dux ille fuerat Bertoldus II. cujus frater Hermannus I. Cluniacensis, An. 1074. mortuus, filium reliquit Hermannum II. qui in Rotulo dicitur *fratruelis Ducis*, nempe Bertoldi II. Fratruelis est filius fratris. (d) Tam gravi testimonio aliud, non minus grave, succedit, quod prius confirmat.

Charta est ejusdem Rotuli brevi post scripta, (e) referens Donationem, „ qua Herimannus Marchio, beatæ memoriæ „ Herimanni Marchionis filius, pro animæ suæ & conjugis nuper „ defunctæ remedio prædium in Amparingen & basilicam „ ibidem S. Petro donavit; „ ubi inter testes *Bertholdus Dux partuelis ejusdem Comitis* &c. Per Comitem heic idem intelligitur Hermannus Marchio, qui antea *fratruelis Ducis* vocabatur Bertoldus II. eodem, quo Monasterii Petrini exstructio

(d) Ita HIERONYMUS in Epistolis passim & vetus Glossator. Accedit CHRONICON WEINGARTENSE in LEIBNITII *Scriptor. Rer. Brunsvic.* Tom. I. p. 788. SIGEBERTUS, Gemblacensis Monachus, Zaringensibus coætaneus Bertoldis, qui ad A. 942. ita scribit: „ Orta dissensione „ inter Principes de varietate legis, utrum deberent, avis superstitibus, „ filii filiorum post patres defunctos hereditare, an exheredatis „ *fratruelibus* deberet hereditas ad patruos redire. „ Tandem Charta domestica ipsius familiæ Badensis A. 1296. qua Rudolphus III. Marchio Hermanni VII. fratris sui filium Fridericum appellat *fratruelem*.

(e) Circa A. 1112.

perfecta est, anno, quum mortuus esset, Bertoldus III. ei successit. Tum vero idem Herimannus II. Marchio, qui Bertoldi II. *fratrueis* est dictus, donationem prædii in Amparingen fecit eidem Cœnobio, testemque rei adhibuit Bertoldum III. *patruelem*. Chartæ hæc mutuam sibi lucem accendunt, altera alterius genealogiam illustrat & firmat.

§. IV.

Stemma
agnatio-
nis.

Agnationem Badensium cum Zaringensibus schema exhibet sequens.

BERTOLDUS I. Dux Zaring. † 1078.

Bertoldus II. Dux † 1111.

Hermannus I. Marchio † 1074.

Cluniaci, unde Badenses.

Bertoldus III. Dux.

Hermannus II. Marchio † 1130.

† 1122

fratrueis Bertoldi II. &
patrueis Bertoldi III. Ducum.

Quod si autem Bertoldus III. Zaringiæ Dux, & Hermannus II. Marchio *patrueles* fuerunt, necesse est, ex duobus fratribus eos prodiisse, adeoque communem eos avum habuisse Bertoldum I.

Vinculum patris & filii, Bertoldum I. inter atque Hermannum Marchionem, Cluniaci mortuum, JOHANNES PISTORIUS, vivens Friburgi, in Tabula Genealogica, quam
MANLI

MANLI *Chronico Constantiensi*, A. 1606. edito, (f) adjecerat, primus aperuit; ita tamen, ut fontem, unde sua hauserat, Georgio Friderico, Marchioni Badensi, tum infensus, occuleret. Oraculum, quod ipse tacens consuluerat, ego aperte adivi, Aulaque Cæsarea meis conatibus favente, in San-Petrinis Brigoviae Chartis nexum inveni, qualem nobis indicaverat Pistorius, quemque Anonymi Mellicensis Codex me jam in Austria docuerat.

§. V.

Hermannus hic, vivo adhuc patre Bertoldo I. viva uxore, vivoque filio tenero, seculum adolescens reliquit, Cluniacense Monasterium ingressus. BERTHOLDUS CONSTANTIENSIS A. 1074. ita rem refert: „ Cluniaci vitam angelicam arripens, „ perfectissime adhuc adolescens, uxore & unico filio & omnibus, „ quæ possederat, derelictis, vere Monachus, migravit ad „ Dominum VII. Calend. Maji. „ Idem ad eundem annum tradit CONRADUS URSPERGENSIS his verbis: „ Hermannus Marchio, „ filius Bertoldi Ducis, Cluniaci Monachus obiit. „ Monasticam ergo vitam in Burgundia elegit Hermannus, & paulo post mortuus est.

Herman-
ni vita &
obitus.

(f) *Inter Scriptores sex Rerum German.* pag. 742. edit. Struv. Vide supra pag. 61.

Bertoldus, pater ejus, An. 1073. Ducatum Carinthiae & Marchionatum Veronensem amiserat, adeoque in Sueviam & Brisgoviam ad terras suas patrimoniales redierat, Dux & Marchio sine Ducatu & Marchia. Infelicia patris fata filium secundo genitum induxisse videntur, ut valediceret seculo; quod consilium brevi post patris depositionem executus est Hermannus; brevis quoque temporis Monachus; quum An. 1074. jam é vivis excefferit.

§. VI.

Monasti-
ca vita
Laico-
rum.

Monendus hic lector est, frequens illis fuisse temporibus, Magnates, servato etiam seculari habitu, ut ingrederentur cœnobia. BERTHOLDUS CONSTANT. scribit: (g) „ Jam „ septennio totum Rom. Imperium bello laboravit; aliis Domino „ Apostolico, aliis Henrico faventibus; ob hoc utrinque totum „ Regnum præda, ferro & igne miserabiliter devastantibus. „ Paucissimi Catholici Episcopi ex parte Apostolici remanserunt. . . „ Quapropter omnes pene religiosi, sive Clerici sive Laici, in „ aliqua Monasteriorum latibula, hujusmodi mala declinaverunt. „ Alio in loco (h) scribit: „ His temporibus in Regno Teutonicorum

(g) Ad A. 1083. Eodem modo statum illius temporis depingit AUGUSTENSE CHRONICON A. 1092.

(h) Ad A. 1091. pag. 365.

„ communis vita multis in locis floruit, non solum in Clericis &
 „ Monachis . . . verum etiam in Laicis, se suaque ad eandem
 „ communem vitam devotissime offerentibus; qui etsi habitu nec
 „ Clerici nec Monachi viderentur, nequaquam tamen eis dispares
 „ meritis fuisse creduntur. Se enim servos eorundem pro
 „ Domino fecerunt. . . . se & sua ad congregationes tam
 „ Clericorum quam Monachorum . . . devotissime contulerunt. „ (i)

Ceterum Cluniacensis Abbatiae magna fuit illo tempore fama. Casimirus, Poloniae Rex juvenis, paulo ante, relicto Poloniae folio, illud quoque intraverat Cœnobium. (l) Brisgoviae & Alfatiae plures Prioratus à Cluniacensi Abbatia hodieque pendent; (m) quæ ipsum Ordinis Cluniacensis caput est.

M m 2

- (i) Monachi hi advenæ dicebantur *barbati, conversi, oblato, denique donati*. TRITHEMI *Chron. Hirsaug.* A. 1082.
- (l) A. 1036. At A. 1041. à Polonis persuasus ad folium rediit. CHRONOGRAPHUS SAXO A. 1034. p. 244. DLUGOSSUS in *Hist. Polon.* Lib. III. pag. 192. & 213.
- (m) In Brisgovia fuit Prioratus S. Udalrici, Nigræ Silvæ. In Alfatia Oelenberg, Thierbach &c. Basileæ Prioratus S. Albani. Vid. ANDR. QUERCETANI (DU CHENE) *Bibliotheca Cluniacensis* pag. 1742. seq.

§. VII.

Herman-
ni titulus.

Tam pium & religiosum Principem Zaringo - Badensis Domus veneratur factorem; quem more illius temporis, quo hereditaria familiarum nomina nondum invaluerant, Bertoldus Constantiensis & Conradus Urspergensis simpliciter *Marchionem* appellant, non quod Marchionatum aliquem possederit, sed quod Bertoldi, Ducis Carinthiæ & Marchionis Veronæ secundo genitus fuerat filius. Primogenito enim titulus *Ducis* adhæsit. Quum autem ante patrem Bertoldum, qui Ducatum & Marchionatum amiserat, ad Dynastias suas hereditarias redire coactus, decesserit Hermannus, intelligimus facile, nondum compotem eum fuisse terrarum Badensium, quæ nonnisi mortuo Bertoldo, adeoque post A. 1078. ad Hermannum II. Cluniacensis filium pervenire potuerunt; & tamen patrem ejus Hermannum I. appello; a quo Hermanni quinque serie non interrupta descendunt; unde *Hermannidum* Epochæ; quæ ab A. 1052. quo prima mentio Hermanni I. ut Comitis, ad A. 1250. quo Hermannus VI. decessit, adeoque per ducentos fere annos duraverat.

§. VIII.

Uxor ejus
Juditha.

Hermanni I. & uxoris notitiam Bertholdo Constantiensi debemus. Hic enim, qui mortem Hermanni I. ad A. 1074.

retulerat, conjugis ejus, Judithæ, obitum ad A. 1091. verbis his refert: (n) „Juditha, piæ memoriæ Marchioniffa, nobilis genere, „sed nobilior fanctitate, uxor quondam Heremanni religiosiffimi „Marchionis, migravit ad Dominum, quinto Cal. Octobris. „Ipsa enim cum marito fuo religiofe vixit. Post cujus obitum „XIX. annos in viduitate & fancta converfatione permansit. „Demum ad Dominum Papam Salernum pervenit, ibique sub „ejus obedientia difceffit. „Nobilem genere fuiſſe Juditham, Bertholdus dicit, at domum, ex qua prodierit, filet. Maritus ſub monaſtica obedientia obiit: Juditha ſub obedientia Papæ, mortua Salerni, in Neapoleos Regno. Urbanum II. coluit Juditha, quod Cluniaceniſis quoque Monachus antea fuerat & amicus Hermanni.

§. IX.

Juditha hæc ex divite profapia prodiit. Vidua enim ad Calvenſis origine. Hirſaugienſis Baſilicæ amplificationem, cui novem annos Wilhelmus Abbas impendit, multas opes contulerat, ut TRITHEMIUS tradit. (o) Hæc ipſa ejus in Hirſaugiam liberalitas

Mm 3

(n) Chron. ad A. 1091. pag. 366. ap URSTISIUM.

(o) Chron. Hirſaug. A. 1082. & 1091.

facit, ut ad antiquam Calvensium (*p*) in Suevia Comitum profapiam ejus referam natales; eamque adeo Adelberti & Wiltrudis filiam fuisse existimem. Adelbertus enim, hujus familiae Comes, Cœnobii Hirsaugiensis restaurator fuit, ut Annales ejus Chartæque testantur, opusque adeo patris filia continuavit Juditha.

Adelbertus hic Bertoldi I. Ducis, Rudolphi Anti - Cæsaris & Guelfi, Bavariae Ducis, amicus, Dietericum, Virodunensem Episcopum, cepit An. 1077. cum hic in Italiam ad Henricum IV. Imp. proficisceretur. (*q*) Henricus IV. Imp. in Diplomate, quod A. 1075. Hirsaugiensibus dedit, (*r*) filias Adelberti Utham (*s*) & Irmingardem nominat. Tempus & reliquæ circumstantiæ suadent,

(*p*) Calba, Germ. *Calw*, oppidum cum veteri castro Wirtenbergici Ducatus. Castellum *Chalawa* in *Teutonica Francia* dicitur in Charta Henrici IV. Imp. An. 1075. apud BESOLDUM. LAMBERTUS SCHAFFNABURG. pag. 419. Adelbertum vocat *Comitem de Castello Caluuo*.

(*q*) LAMBERT. SCHAFFNAB. pag. 419.

(*r*) Extat apud TRITHEMIUM in *Annal. Hirsaug.* ad A. 1075. Tom. I. pag. 239. & apud BESOLDUM *Monum. Wirtemb.* pag. 513. Cæsar in eo firmat testamentum, quod Adelbertus fecit in Hirsaugiensis Monasterii favorem.

(*s*) Uta, Jutta, Juditha unum idemque nomen esse, patet ex Annalibus Bebenhufani Cœnobii apud LUDEWIG *Reliquiar. Mss.* Tom. X. pag. 418.

---

ut Juditham, Hermanni uxorem, conjiciamus esse Utham illam, Adelberti, Comitis Calv. filiam, quæ à TRITHEMIO simpliciter Marchionissa vocatur, (t) & vidua Marchionis Hermanni, qui Cluniaci Monachus decessit. (v) Marchionissa hæc cum fratribus ædificium Hirsaugiense, à patre cœptum, perfecit An. 1091. qui ipse annus est mortis Judithæ, uti ex Bertoldo Constantiensi retulimus. Fratres ejus in Henriciano Diplomate, quod modo allegavimus, Bruno, Adelbertus & Gotfridus vocantur.

Leo IX. Papa multas Germaniæ provincias peragrans, A. 1050. Calbæ Adelbertum invisit, cujus mater fuit soror Leonis, filia Hugonis IV. Comitis de Egisheim, adeoque ex Alfatia prodiit. (x) Juditha ergo, Serenissimæ Badensis Domus gloriosa progenitrix, Leonis IX. Papæ fuit proneptis, Henrici IV. Imp. cognata, cujus proavia Adelheidis ex Alfatica Comitum Egisheimensium prodierat Domo. Fuerat enim soror Hugonis III. Egisheimii Comitis, qui fuit avus S. Leonis.

(t) *Chron. Hirsaug.* ad A. 1091. pag. 291.

(v) *Idem* pag. 255.

(x) *Idem* ad A. 1090. Vid. *Alfat. Illustr.* Tom. II. pag. 474.

BUCELINUS, (y) SPENERUS, (z) IMHOFIUS, (a)
Juditham Caluensem quoque Hermanno Cluniacensi uxorem ad-
scribunt, sed asserti sui rationes non afferunt.

(y) *Germ. Topograph.* Part. II. pag. 352.

(z) *Sylloge Genealog.* pag. 610.

(a) *Notitia Procerum Imperii* Lib. IV. Cap. VIII.

CAPUT

C A P U T II.

H E R M A N N U S II.

AB ANNO 1074. USQUE AD ANNUM 1130.

§. I.

ermannum II. filium fuisse Hermanni I. Parentes
ejus &
nomen.
Cluniacensis, ex Actis San-Petrinis Nigræ
Silvæ supra (a) probavimus, in quibus
ille *fratruelis* Bertoldi II. Ducis Zaringiæ
& *patruelis* Bertoldi III. vocatur; adeoque certus Bertoldi I.
extiterat nepos.

Primus dici posset *Marchio Badensis*, ut ante nos fecerunt
fere omnes, Marchiam Bad. per matrimonium cum Juditha primum
ab eo Genti suæ illatam existimantes; sed nos in appellatione hac
Gentis & sanguinis potius quam terræ possessæ habemus rationem;
id quod jam ipsius factum est ævo. Wolfhelinus de Tonfula

(a) Cap. præced. §. III. sq.

prædium apud Schalchstadt cum manu Domini sui Bertoldi monasterio S. Petri vendidit *præsente Dom. Herimanno secundo*. More seculi tamen, quo definita familiarum nomina nondum invaluerant, simpliciter *Marchio* in Chartis vocatur. Jo. GAMANSIUS & ex eo DROLLINGERUS (b) asserunt, Hermannum hunc usum esse titulo *Marchionis de Limburg*, cujus tamen nominis nullum mihi exemplum occurrit. Volunt enim, sedem eum habuisse in castro Limburg ad Rhenum, paulo infra Brisacum.

§. II.

Acta
varia.

In Principum Conventu Wormatiæ A. 1076. comparuit Hermannus, Diplomatis Henrici IV. Imp. Rueggisbergenfi Burgundiæ minoris monasterio dati, primus inter Marchiones testis. An. 1087. Bertolfus Dux & *Herimannus Comes* nomina subscripserunt Chartæ, qua locus *Cella* in Nigra Silva Prioratui S. Ulrici traditus est. Hermannus hoc loco *Comes* vocatur, quod mentio ejus facta ut Comitum Provincialis Brisgoviæ, in quo Comitatu *Cella*, de qua agitur, sita fuit.

Anno 1101. Burchardus & *Herimannus* Marchiones cum Henrico IV. Imp. interfuerunt obsidioni castri Limpurg in Belgio, (c)

(b) *Lexic. Histor. Basil.* voce *Baden*, Zaringicum castrum *Lintberg* in Teccenfi Sueviæ regione fuisse, in Bertoldo I. supra ostendi, pag. 57.

(c) De qua obsidione SIGEBERTUS GEMBL. ad A. 1101.

ut diplomæ indicat, quod Abbatiae Laubiensi XVII. Cal. Jun. datum. (d)

Anno 1111. *Herimannus Marchio* inter Proceres, cum Henrico V. Imp. Argentinæ collectos, privilegium Einfidlenſe teſtis ſignavit; (e) eodemque anno *Heremannus Marchio fratruelis* Bertoldi II. Ducis Zaring. aderat Traditioni, Abbatiae S. Petri a Bertoldi uxore & liberis factæ. Tum temporis quoque, poſt Bertoldum & Conradum Duces, *Heremannus Marchio* alias Traditiones Abbatiae S. Petri ſignavit. Sequenti Henricus Imp. Wormatiensibus immunitatem confirmans a teloneis exteris, rogatu Principum id ſe feciſſe ſcribit, inter quos *Herimannus Marchio*. (f)

Anno 1114. Hermannus hic Marchio Diplomatum, Einfidlenſi (g) & Murenſi (h) monaſteriis à Cæſare datorum, poſt Bertoldum Ducem & Godefridum, Comitem Palatinum, teſtis occurrit.

Anno 1122. Episcopus Spir. Bruno conceſſit Hermanno Marchioni & uxori ejus Judithæ, ut in eccleſia villæ Backenang,

N n 2

(d) Ap. MIRÆUM *Opp. Diplom.* Tom. I. pag. 674.

(e) HARTMANNI *Annales Eremit. Deip.* pag. 172.

(f) MORITZ *vom Urfprung der Reichs-Stätte*, append. pag. 142.

(g) TSCHUDI *Hiſtor. Helvet.* Part. I. Lib. I. pag. 54.

(h) ACTA MURENS. pag. 34. edit. poſtr.

quam ipsi & parentes eorum decimis ac terris locupletaverant, Canonicos regulares Ord. S. Aug. collocarent. (i) Initium hujus rei notitia vetus illius Ecclesiae ad A. 1116. jam ponit. Hermanni Marchionis post Conradum Ducem A. 1123. ut & triennio post in Henrici V. & Lotharii II. Imp. Instrumentis San - Blasianis fit mentio. (l)

§. III.

Mors.

Obiit Hermannus II. A. 1130. septimo die Octobris, & in Backnangensi, quam amplificavit, ecclesia ante aram S. Crucis, teste LADISL. SUNTHEMIO, (m) sepultus est.

(i) Chartæ ap. BESOLDUM *Thef. Praef.* Tom. II. pag. 73.

(l) HERRGOTT. *Geneal. Habsb.* Tom. II. num. 197. & num. 205.

(m) *Scriptores Rer. Boicar.* Tom. II. pag. 583. Sunthemius inter familiares Maximiliani I. Imp. Historicos fuit. Peccavit in anno mortis Hermanni, at diem & mensem ex Backnangiae Necrologio sumfisse videtur. In Necrologiis dies & menses notantur, at rarius additur annus. Annum mortis Hermanni docet ejusdem sec. XVI. epigramma ap. *CRUS. Annal. Suev.* Part. II. Lib. IX. Cap. 14.

„ Hac cubat Hermannus Badensis Marchio tumba,
 „ Qui clauſtri & templi conditor hujus erat.
 „ Anno milleno moritur, centum quoque ſubdas
 „ Terque decem a puero, quem pia virgo parit.
 „ Huc dum transfertur, cum poſteritate fluebant
 „ Quindecies centum cum tribus, adde decem.

Uxor ejus fuit Juditha, sed originis incertæ, quam cum Uxor. Juditha, Hermanni I. uxore, multi confundunt. Charta Brunonis, Spirensis Episcopi, quam allegavi, Juditham diserte conjugem tribuit Hermanno, sed nihil de ejus familia additur. Sepulta est cum marito Backnangæ. (n)

Interfuerat Hermannus vel ipse, vel filius ejus, eodem, Titulus March. Bad. quo decessit, anno 1130. Comitibus Lotharii II. Imp. Basileæ habitis; ubi prima *Marchionis Badensis* expressa est mentio. In ferie Principum enim Diploma, VI. Eid. Febr. Ecclesiæ Constantiensi datum, Conradus Dux Zaringiæ & Hermannus *Marchio Badensis* signasse leguntur. (o) Biduo ante Lotharius Turicensis Præposituræ jura firmaverat, rogatu quoque Conradi Ducis Zaring. & *Hermanni Marchionis de Bathen.* (p)

§. IV.

Recepta apud multos sententia est, tractum Badensem ab Origo hujus tituli falsa. Henrico Aucupe, Marchionatum Germanicorum institutore, in Marchiam quoque erectum fuisse, ut Rhenensem Germaniæ

N n 3

(n) CRUSII *Annal. Suev.* Part. II. Lib. IX. p. 351.

(o) HERRGOTT *Geneal. Habsb.* Tom. II. num. 211.

(p) Cod. noster *Diplom. Bad.*

limitem contra Gallos custodiret. (q) FRANC. IRENICUS (r) Marchiæ Badensis originem ad Ottonem III. Imp. refert. CHRISTOPHORUS LEHMANNUS (s) Badensem Comitatum a Friderico I. Imp. in Marchionatum conversum existimat.

Quidquid sit de Marchica dignitate, ipsum Badense Dominium à Juditha, incertæ prosapiæ femina, Hermanno II. dotis loco allatum fuisse, scriptorum Badenium communis traditio est. (t) Unde Hermannus, quem ego secundum appello, communiter Marchio Badensis primus vocatur. Systematis Veronensis fautores (v) Juditham, Badæ & Hachbergæ (x) Marchionatum heredem, A. 1153. Hermanno Veronensi nupuisse volunt, adeoque Hermanno III. tribuunt, quod ab aliis tribuitur secundo vel primo. Istarum tamen opinionum nulla veritati conformis est.

(q) DIETHERR. in *Addit. ad BESOLDI Thesaur. Pract.* pag. 73. IMHOV. in *Notit. Proc. Imp.* L. IV. C. VII. SCHURZFLEISCH. *Opp. Hist.* pag. 273.

(r) *Exeg. Germ.* Lib. III. Cap. CIII.

(s) *Chron. Spir.* Lib. IV. Cap. VII.

(t) Befoldus, Imhofius, Schurzfleischius locis allegatis.

(v) PETRUS DE ANDLO, *de Imperio Rom.* Lib. I. Cap. XV. MUNSTERUS *Cosmogr.* Lib. III. Cap. CCLXXIV. CRUSIUS *Annal. Suev.* Lib. IX. Part. II. Cap. XVIII.

(x) Sunt, qui Hachbergam & Badam duas Marchias; sunt, qui illam primariam, hanc vero secundariam constituunt. In his SCHURZFLEISCH. *de Reb. Badenf.* §. III.

§. V.

Bada nostra sub Romanis, qui, ut alia hujus generis loca, Badæ
fata varia
Aquas eam vocarunt, in civitatem excreverat, (y) ab Alemannis,
oppidorum oforibus, deinceps everfam.

Thermas Badenses, quæ forsan solæ remanserant,
Dagobertus Rex Monasterio Weiffenburgenfi donavit; donationem
seculo IX. Ludovicus Germ. Rex confirmavit; qui locum hunc a
vasallis regiis Monasterio illi ereptum fuisse refert. (z)

Sec. XI. Bada in *Comitatu Adelberti* sita erat, Adelberto
jurisdictionem Imperatoris nomine ibidem exercente. (a)
Henricus III. Imp. enim prædium, quod pater ejus, Conradus II.
sibi comparaverat, *in villa Baden, in Pago Ufgouue, in Comitatu
Adelberti Comitum*, A. 1046. Ecclesiæ Spirensi donavit. Comitatus
primum ad nutum Cæsaris, dein hereditario jure administrabantur;
feminis tamen semper exclusis, quæ officio judicis fungi non

(y) *Alsatia Illustr.* Tom. I. p. 568.

(z) Tabular. Ecclesiæ Collegiatæ Weiffenb.

(a) Adelbertus hic potuit esse Comes ille Calvensis, cujus filiam Juditham
Hermannus I. Marchio duxit uxorem.

potuerunt. Bada ergo tum nec Marchia fuit, nec Comitatus, sed in alio Comitatu, quem a Pago Ufgovicum diceret, sita. Sed & ipsam hanc villam Baden cum omnibus suis appendiciis & utilitatibus eidem Ecclesiae Spirensi eodem anno & die Henricus Imp. tradidit. (b) Fiscalem Imperii aut Ducalem Franciae Orient. villam, non patrimoniam Familiae Salicae, uti praedium in eo situm, aut allodiam fuisse, inde colligimus, quod alio Instrumento donatio ejus fuit literis mandata. Duplicis enim donationis & Instrumenti simul facti ratio dari nulla potest, nisi duplicis quoque naturae bona dono data fuisse statuamus.

§. VI.

Senten-
tia nostra
de Bada.

Bada Ufgovica ergo, thermis adhærens, Henrici III. Imp. & Bertoldi I. Zaringi temporibus Villa Regia fuit, quæ una cum praedio quodam, ibidem sito, ejusdem Cæsaris liberalitate ad Ecclesiam Spirensis pervenit.

Veteris

(b) Tabularii Episc. Spir. Charta, quam excerptit Jo. SIFRID, a patria sua Mutterstatt dictus, Vicarius Ecclesiae Spir. & Notarius Cæsareus, in *Chron. Spir.* quod sub Matthia Rammung Episcopo sec. XV. conscripsit. Extat in ECCARDI *Scriptor. Rer. Germ.* Tom. II. pag. 2262. & SENCKENBERG *Selector.* Tom. VI. p. 262. Adde SIMONIS *Beschreibung der Bischöffen zu Speyer* pag. 42.

Veteris autem Badæ Castrum, a juniore dein quoque thermis adstrueto, leuca distans, unde Familiæ Badensi appellatio, cum villa Bada nil nisi nomen habuit commune; liberum semper & francum Zaringo-Badenfis Domus in Francica Terra ad seculum usque XIV. allodium. (c)

Quo tempore autem & qua ratione allodiale hoc Castrum, ab Hermanno I. vel II. uti videtur, exstructum, vel certe locus ille ad Zaringo-Badenfes devenerit, nobis non liquet. Unde priscis Zaringorum bonis illum annumeravimus supra. (d) Quodsi autem nonnemo Judithæ, conjugis Hermanni I. Alberti, Comitis Calbensis filiæ, bonis dotalibus illud accensere voluerit, non equidem refragor. Sed nec liquidum est, quo tempore & qua ratione ipsa villa Baden, deinceps conversa in oppidum, a Spirensi Ecclesia ad Marchiones transferit. Illud autem nobis constat, Caroli IV. ævo & oppidum & castrum franca fuisse allodia, a Rudolpho Marchione Cæsari & Imperio Anno 1362. libere & sponte, ut suo loco docebitur, oblata in feudum.

Castrum hoc Bada nomen dedit Badenfibus, uti Zaringia Zaringis. Zaringia nunquam fuit Ducatus, Bada nunquam

(c) Veteris Ebersteinii Castrum, femileuca a veteris Badæ Castro distitum, allodiale quoque fuit, per nuptias cum Ebersteinensi filia ad Badenfes translatum.

(d) Lib. II. Cap. VIII. pag. 199.

extiterat Marchia. Bertoldi Duces cum inhabitassent Zaringiam, appellati sunt Duces de Zaringen. Castrum Badense cum inhabitassent Marchiones, vocati sunt Marchiones de Baden. At ex his titulis nec Ducatus, nec Marchionatus veri conficiuntur. Zaringia nunquam in Ducatum evasit. Marchionatus axioma denique Badæ adhæsit. Possessor dignitatis suæ, non officii, nomen Dynastiæ communicavit; uti Landgraviatus dicta est Hassia, quod possessores ejus, ex Thuringico Landgraviorum sanguine prognati, sese dicerent Landgravios. Quid opus fuit Marchia contra Gallos ad Rhenum, quum omnis Lotharingia a Rheno ad Mosam usque Germanici juris, adeoque Marchiæ instar fuerit Germanis.

CAPUT

C A P U T I I I .
H E R M A N N U S I I I .
A B A N N O I I 3 0 . U S Q U E A D A N N U M I I 6 0 .

§. I.

Hermannus hic inter Zaringo-Hermannidas primus bellica effloruit gloria, sub Conrado III. & Friderico I. Imperatoribus Suevicis in Germania, Italia & Terra Sancta bellantibus, strenuus miles.

Acta ejus
ab A. 1134.

A. 1134. Marchio Hermannus consensu Berthæ, contectalis suæ, prædium in Huningen, in Comitatu Adelberti situm, Ecclesiæ S. Pancratii in Baggenang dono dedit.

Anno 1139. Conradus III. Imp. Argentinæ concambium Cellæ in Nigra Silva ratum habuit, præsentibus inter alios Duce Conrado, *Herimanno Marchione.* (a)

O o 2

(a) Vid. Codex Diplom.

Eodem anno XIII. Kal. Junii Hermannus Marchio de *Badun* Conradi III. Diploma Frankenthalienſe teſtis ſignavit in Weiſſenburg. (b) Eod. V. Kal. Jun. Diploma Einſidlenſe Argentinæ ſcriptum eſt, aſtipulatione Principum præſentium, Cunradi Ducis, Herimanni Marchionis &c. (c) Eadem die literas Cæſaris, Abbatiae Self. datas, poſt Duces *Hermannus Advocatus ejusdem loci*, ante Comites ſignavit; unde Hermannum noſtrum Abbatiae Selfenſis, e regione Marchionatus Bad. in Alſatia ſitæ, Advocatum fuiſſe colligimus. Aliud Diploma Fabarienſi monaſterio ab Imperatore tunc conſeſſum eſt in præſentia . . . *Hermannii Marchionis de Batha*. (d) Denique eodem anno Bertoldus, Briſgoviae Comes, Conradi Zaringiae Ducis filius, eccleſiam in Wolvenwilare monaſterio S. Petri, cujus Advocatus erat, nomine Erlewini de Wolvenwil. obtulit coram *Marchione Herimanno juxta villam Ofmanningen*. In fine Chartæ legimus: „ Ego Herimannus „ Marchio præſentem Chartam ſigilli mei impreſſione roborari ac „ confirmari feci.

§. II.

Acta ab
A. 1140.

Anno 1140. XVII. Kal. Dec. in obſidione Winſpergenſi, à Conrado III. Imp. ſuſcepta, Chartam ſignarunt *Hermannus Marchio*

(b) SCHANNAT *Hiſt. Worm. Cod. Probat.* pag. 69.(c) HARTMANNI *Annal. Einſidl.* pag. 196. HERRG. Tom. II. pag. 163.(d) TSCHUDII *Hiſt. Helvet. Part. I. Lib. I.* pag. 65. & 69.

& Werinherus Comes de Baden, qui posterior ad Badenses Helvetiæ Comites pertinet. (e)

Anno 1141. mense Aprili, (f) ac triennio post mense Julio, (g) Argentiæ cum Conrado Imp. commoratus est Hermannus Marchio.

Anno 1147. a S. Bernhardo cruce signatus Spiræ, eundem Conradum Imp. cum aliis Principibus secutus est in Orientem. (h) Redux in Germania Curie Francofurtanæ interfuit, ubi Cæsar duo feminarum monasteria *Kemminada* & *Visbike*, Marchionis nostri aliorumque Principum iudicio Abbatie Corbejenfi tradidit. (i)

Anno 1148. Hermannus noster adfuit foundationi Monasterii Albæ Dominorum, Cisterc. Ordinis, a Bertoldo Ebersteinensi Comite, & Vtha, conjuge ejus, literis consignatæ. (l)

O o 3

-
- (e) HARTMANN. l. c. pag. 198. MIRÆI *Opp.* T. II. pag. 827.
 (f) Charta San-Blas. ap HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. II. pag. 167.
 (g) HARTMANNI *Annal. Einsidl.* pag. 205. HERRGOTT. l. c. pag. 172.
 (h) WILH. TYRIUS *Hist.* Lib. XVII. ab initio, ubi Hermannum *Provincia Veron. Machionem* vocat.
 (i) SCHATEN. *Annal. Paderborn.* L. VIII. p. 771. FALCKE *Tradit. Corbej.* p. 906. 908. LUDEWIG. *Reliq. Msst.* Tom. VII. p. 511.
 (l) PETRI *Suevia Eccles.* pag. 19. ex BESOLDI *Docum. Wirtenbergicis.*

§. III.

Acta ab
A. 1150.

Anno 1150. *Herimannus Marchio de Baden* & sui *Ministeriales* in Corbejenfibus *Conradi III. Imp.* literis comparent, ut testes; (m) id quod biennio post, paulo ante Imperatoris mortem, denuo factum. (n)

Anno 1152. mense Jun. *Herimannus Marchio* in *Abbatia S. Petri in Nigra Silva* praesens fuit, quum *Bertoldus IV. Zaring. Dux Abbatiae huic* Advocatiam tradidit. (o)

An. 1153. mense Januar. *Hermannus Marchio de Baden*, *Friderico I. Imp.* uti *Conrado III.* addictissimus, cum seo *Spirae* versatus est, testis privilegii, quod *Gebennensi Episcopo* datum. (p) Mense Julio *Fridericus* hic ratam habuit donationem curtis *Befigheim*, quam *Hermanno Marchioni de Baden* *Widelberta*, *Abbatissa Ersteinensis*, consentiente *Advocato suo*, *Hugone Comite Dagisburgenfi*, fecerat. (q)

(m) LUNIG. *Spicil. Eccles.* Part. III. pag. 94.

(n) PETRI *Suev. Eccles.* pag. 716.

(o) SCHANNAT *Vindem. Literar.* Collect. I. p. 163.

(p) SPON *Hist. de Geneve* Tom. II. p. 8. *Citadin de Geneve* p. 151.

(q) BESOLDI *Thefaur. Pract.* Tom. I. pag. 73.

§. IV.

ANNO 1154. mense Octobri Cæsar cum exercitu, ad Licum
annem, in Vindelicia collecto, in Italiam profectus, Veronam
sibi resistantem invenit, at placavit promissis, ut Italiæ aditus
pateret. Clavem hanc Italici regni ut firmam teneret, Cæsareo
opus erat præfecto, cujus nomen illus ævi Annales non
indicant.

Titulus
Marchio-
nis Vero-
nenfis.

Quum Cæsar An. 1155. VIII. Kal. Septemb. Episcopatus
Constantiensis limites definivisset Constantiæ, Hermannus in
Instrumento (r) *Marchio de Baden* vocatur. At Anno 1158.
XVII. Kal. Jul. quum Imperator litem inter Ottonem Frisingensem
Episcopum, & Henricum Leonem, Baviariæ Ducem, diremisset
Augustæ, interfuit quoque rei gestæ Hermannus, qui in
Instrumento Cæsareæ sententiæ *Marchio Veronensis* vocatur (s)

Primum hoc in Annalibus & Documentis exemplum, quo
Hermannus cognomine *Veronensis* ornatur. Eum tamen strenuum

(r) *Chron. Constant.* apud PISTOR. p. 695. MIRÆUS L. II. p. 827. LUNIG
Spicilleg. Eccles. Part. II. p. 157.

(s) MEICHELBECK *Hist. Frising.* Tom. I. p. 337. HUNDII *Metropol. Salzburg.*
Tom. I. p. 77.

Cæsaris asseclam primæ ejus expeditionis Italicæ An. 1154 jam interfuisse, (t) atque adeo Præfecturam Veronæ tum temporis jam obtinuisse, merito censemus, quod secunda expeditio A. 1158. Julio mense demum suscepta fuit, Hermannus autem Veronenfis Marchionis axiomate mense Junio jam ornatus comparet.

§. V.

Veronæ
fatæ.

Verona, Italiæ clavis, a Berengarii tyrannide per Ottonem I. Imp. liberata, libera sub Imperio perstitit; (u) ab LXXX. Senatoribus & Præfecto, non cive sed extraneo, recta.

Fridericus I. in Italiam veniens, urbibus Lombardiæ ac Tarvisinæ regionibus, ut feudis Italicis, Rectores, urbibusque singulis, Præfectum Cæsareum dedit; ut Germaniæ urbes Advocatos Imperiales tum temporis habuerant. Præfectura Hermanni Veronenfis deinceps interrupta fuit. Inter Civitates enim, Veronenfis vicinas, foedus initum est, quod *Societas Veronenfis* (x) dicebatur

(t) De hac OTTO FRIS. L. II. C. XXV.

(u) TORELLUS SARAYNA in *Gestis Veronenfisum* Lib. I. Vid. *Theaur. Rev. Italicar.* Tom. IX. p. 7.

(x) *La Compagnia de Veronesi.* SARAYNA loc. alleg. pag. 5.

dicebatur, quæ denique in magnum illud Lombardicum Civitatum
foedus excrevit, unde bellum diuturnum, subinde suspensum,
Constantiæ denique A. 1183. ut infra ostendetur, compositum.

Anno 1160. XVI. Kal. Maji in Italico monumento (y)
Hermannus noster *Marchio Veronensis, Dux de Carentana*
memoratur. Titulo hoc vetera in Ducatum Carinthiæ jura
renovavit Hermannus. Ceterum haud silentio prætereundum est,
Hermannum quoque nostrum, ante secundam expeditionem
Italicam, (z) Hagenoæ præsentem fuisse, quum Fridericus
Imperator Neoburgensi Cisterciensium Cœnobio Literas
protectionis dedisset. (a)

§. VI.

Hermannus III. A. 1160. decessit; in eadem Sti Pancratii Mors
ejus.
Backnaviæ Ecclesia, ubi parentes, sepultus. (b) Jo. Gamanfius

(y) UGHELLI *Italia sacra* Tom. II. col. 372.

(z) III. Kal. Martii A. 1158.

(a) *Alfatia Diplom.* ad hunc ann.

(b) De Hermanno III. in Backnangæ ecclesia legebatur epigramma sequens:

„ Filius Hermanni jacet hic Hermannus & alter

„ Dotem firmavit, auxit & ille, patris.

„ Illius at genitrix Judintha putatur adesse;

„ Bertha simul conjux, &c.

Hermanno huic fratrem assignat *Albertum*; ad quam sententiam eum induxit notissima illa Friderici I. Imp. Charta, qua Marchiam Austriae A. 1156. in Ducatum erexit. Inter testes, qui Diplomati scribendo interfuerunt, ab editoribus nonnullis, TOLNERO, LUNIGIO, DUMONTIO aliisque adductus est *Albertus Marchio de Baden*. At in authentico legitur: *Marchio Adalbertus de Staden*. (c)

Uxor.

Uxor ei fuerat Bertha, filia Matthæi, Lotharingæ Ducis, ex Bertha Friderici I. Imp. sorore, (d) quæ Backnaviæ cum eo sepulta.

Alter vocatur ex hypothefi communi, quæ Hermannum Cluniac. inter Badenses Marchiones omittit. Extat epigramma in *CRUS. Annal. Suev.* Part. II. Lib. IX. p. 351.

(c) Per-Illustris SENCKENBERG *Altes Bürgerliches und Staats-Recht* p. 130. ubi Diploma ex autographo descriptum.

(d) CALMET *Hist. de Lorraine* Tom. II. de matre, sed non de filia, loquitur.

CAPUT

C A P U T IV.
H E R M A N N U S IV.

AB ANNO 1160. USQUE AD ANNUM 1190.

§. I.

ermannus IV. ad patris exemplum Friderico Imp. adhæsit, atque acceptam ab utroque Dynastiam Veronæ possidere continuavit; strenuus in Italicis bellis & in Orientali expeditione athleta. Pater Conradum Imp. comitatus, salvus cum eo in patriam rediit. Filius cum Friderico Imp. in Oriente occubuit. Initio regiminis ejus ad finem perducta est Monasterii Tennebacensis Ordinis Cisterciensis constructio, quod leucæ spatio distat Hachberga. A. 1161. à duodecim Monachis cœpit inhabitari, (a) a quo tempore Monasterium hoc ad nostram ætatem viget ac floret. An. 1164. ortum est pertinax bellum inter Guelfum, Henrici superbi, Sax. &

Acta ejus
ab A. 1160.

P p 2

(a) Vide supra in Bertoldo IV. §. XIII. pag. 139.

Bav. Ducis, ex fratre Guelfo nepotem, atque Hugonem, Tubingæ Comitem Palatinum, in quo *Bertholdus Dux de Zaringen & Heremannus Marchio de Baden* Guelficas partes secuti sunt. (b) Pro Hugone autem stetit Fridericus, Sueviæ Dux, Comites Zollerani &c. Res ab Imp. Friderico I. composita est anno sequenti. (c)

Anno 1181. Hermannus, *Marchio Veronensis*, testis in Diplomate, quo Monasterii Trutenhusani in Alfatia fundatio a Friderico Duce firmatur. (d)

Anno 1183. Pax illa Constantiæ inter Frid. I. Imp. & Civitates Italiæ inita fuit, cui etiam Hermannus, *Marchio Veronensis*, subscripsit; (e) atque adeo Toparchiam Veronensem tum adhuc possedit.

A. 1185. in Dipl. Henrici VI. Rom. Regis, qui ab Episcopo Basil. dimidium Curtis & Montis Brisach in feudum Basileæ recepit, inter alios testis est *Hermannus de Baden*. (f)

(b) MONACH. WEINGART. C. XIV. ap. LEIBNIT. *Scriptor.* Tom. I. p. 791.

(c) URSPERG. in *Chronic.* A. 1164. OTTO DE S. BLASIO Cap. XVIII. *Chronicon Bebenhusan.* apud LUDEWIG *Reliquiar. Mss.* Tom. X. p. 408.

(d) OBRECHT. *Prodr.* p. 228.

(e) Formula hujus pacis annexa est libris feudorum in *Corp. Juris Civilis*, ubi plenior est, quam illa, quæ apud SIGONIUM *de Regno Italiæ* ad annum hunc legitur.

(f) HERRGOTT *Geneal. Habsb.* T. II. p. 195. seq.

§. II.

Anno 1186. in præsentia *D. Armani Theutonici Marchionis* Dominus
Marchiæ
Veron.
 & *Domini totius Marchiæ Veronensis* consecrata est Ecclesia
 S. Julianæ de Lepida in Veronensi districtu. (g)

An. 1187. VII. Kal. Aug. Alexander III. Papa consecravit
 altare majus Ecclesiæ S. Mariæ antiquæ Veronæ, præfente inter
 alios *D. Armano, Theutonico Marchione* & *D. totius Marchiæ
 Veronensis.* (h) Evidens hinc, Hermannum IV. etiam post
 pacem Constantiæ cum Italiæ Civitatibus factam, Marchiæ
 Veronensis non modo Præfectum, sed & Dominum fuisse. Pater
 ejus *Marchio Veronensis* dictus est, hic vero *Dominus totius
 Marchiæ* appellatus. Nec defunt juniores, qui post reportatam
 à Mediolanensibus victoriam (i) Hermannus nostro Veronam
 ab Imp. concessam arbitrantur. (l) Hoc si admitteres, pater
 Præfecturam, filius Dominium ipsum Veronæ obtinuisse dicendus.
 Vocatur Hermannus *Teutonicus Marchio* & *Dominus totius
 Marchiæ Veron.* Indicant hæc, Hermannum Teutonicæ originis
 Teutonicique regni fuisse Marchionem, atque Dominum Marchiæ

P p 3

(g) UGHELLI *Italia sacra* Tom. V. pag. 807.

(h) ONUPHR. PANVINII *Antiquitat. Veron.* Lib. VII. p. 183.

(i) Urbs Mediolanensis A. 1162. everfa est. MORENA p. 338. BURCKARDUS
de Excid. Mediol. apud FREHER. Tom. I. p. 330.

(l) SPENERUS in *Sylloge genealogico-historica* pag. 611.

Veronensis; quæ Marchia idem ille Marchionatus est, quem cum Carinthiæ Ducatu Bertoldo I. Hermanni IV. abavo, Henricus IV. Imp. ante centum annos abstulerat, & cujus Marchionatus occasione Hermannus I. filius junior Bertoldi I. titulum *Marchionis* in memoriam pristinæ dignitatis a patre acceperat. (m) Marchionis Badensis appellatio jam Anno 1130. in Chartis comparet; at Marchiæ Veronensis Dominium nonnisi An. 1154. Hermanno III. a Friderico I. Imp. concessum est, filioque ejus Hermanno IV. continuatum. Fabulosa posteritas, Badenses origines derivans Verona, sanguinem cum dignitate confudit. Diceres Fridericum I. Imp. ex parte reparasse injuriam, qua seculo præcedenti Henricus IV. Imp. affecerat Bertoldum.

§. III.

Herman-
ni IV.
mors.

Felix Hermanni IV. triginta annorum Principatus bello sacro abruptus est. Anno enim 1190. expeditioni Friderici I. Imp. in Orientem cum Friderico, Duce Sueviæ, & Bertoldo, Duce Meraniæ, aliisque Regni Proceribus interfuit, teste TAGENONE. (n) Iconium Lycaoniæ veteris, nunc Natoliæ urbem, cum peterent Christiani, & undique ingruerent hostes, Duci

(m) Vide supra pag. 49. sq.

(n) TAGENO, Decanus Pataviensis, interfuit quoque huic expeditioni, eamque descripsit, ap. FREHERUM Tom. I. p. 407.

Meraniæ & Marchioni Badensi extremum commissum est agmen. (o)
Paulo post Imperator & Hermannus interierunt, Antiochiæ
sepulti. (p)

Tempore ejus Bertoldus IV. Zaringus, turrim vel portam
extruxit Brifaci, quam supra (q) descripsimus.

In partibus Hachbergæ Marchicæ, in oppido Sultzberg
seculo præterito argentei plures reperti sunt nummi; in quorum
parte antica CRUX, cum Inscriptione: *Hermannus*; in postica
Castrum, ad cujus latus legitur: PRISAC. (r)

Nummum exhibet JO. GAMANSIUS, (s) atque ex eo
concludit, in utriusque Lineæ Zaringicæ, Ducalis nimirum &
Badensis Marchicæ, potestate tum extitisse Brifacum, commune
Gentis emporium. Pro Zaringis tamen portæ memoratæ
Inscriptio pugnare videtur, adeoque nummus nihil aliud indicat,
quam communem utriusque Lineæ monetandæ officinam fuisse
Brifaci. Hermannus IV. nunc Badam, nunc Hachbergam
incoluit. In Castro hoc sane fuit, Tennebacense quum conderetur
Cœnobium, uti supra ostensum.

(o) Epistola Anonymi ap. CRUS. *Annal. Suev.* Tom. I. Part. II. p. 502.
URSTIS. *scriptores* p. 561.

(p) ECCARDI *Scriptor.* Tom. II. pag. 1351.

(q) Lib. II. Cap. V. pag. 127.

(r) Eclypum dabunt Tabulæ Nummorum Badensium.

(s) In Libro MS. cui titulus: *Progenitores Marchionum Badens.* Cap. III.

§. IV.

Uxor &
filius.

Hermannus noster ex Bertha uxore, quam ex Comitum Palatino - Tubingensium Domo natam statuunt noviores, tres filios cum filia progeniit. Filii natu majores Hermannus V. & Henricus I. Badensium Familiam in duos ramos diviserunt; quorum senior in Bada Ufgovica fedit atque Lineam continuavit Badensem. Alter in Brisgovico Hachbergæ Castro habitavit, Lineamque instituit Hachbergicam; de qua acturus sum, postquam Badensia ad Hermannum VI. usque perduxero, in cujus fratre, Rudolpho I. nova Rerum Badensium series exfurgit. Tertius Hermanni IV. filius fuit Fridericus, ut ex sequentibus patebit.

Filia.

Filia Hermanni IV. Gertrudis Alberto, Comitum Dagsburgensium postremo, nupta, filiam peperit cognominem, Dagsburgici Comitatus heredem; quæ ter maritata, semper improlis, postremo marito, Leiningæ Comiti, Emiconi Comitatum donavit. Emico Argentinensi Episcopo, Bertholdo Teccensi, eum obtulit in feudum. (t)

(t) *Alsacia Illustr.* Tom. II. pag. 489. seqq.

CAPUT

C A P U T V.
H E R M A N N U S V.

AB ANNO 1190. USQUE AD ANNUM 1243.

§. I.

Præterea apud Germaniæ Magnates ^{Hereditas.} Hereditas. consuetudo ab antiquo invaluit, ut, primogenitura neglecta, terras suas inter filios non modo dividerent, sed & inter nepotes illæ subdividerentur. Zaringicas opes in duas lineas, Ducalem & Marchicam, Bertoldus I. partitus est. Hermannus IV. Marchicas in Badensem & Hachbergensem subdivisit; unde debilitatæ sunt vires ac dignitas Domus. Mortuo Hermanno IV. Marchia Veronenfis ex Badenfi Domo exivisse videtur. Veronæ titulus tamen in successorum ejus Actis, subscriptionibus & sigillis non omnino disparet. Nec moram aliquam apud Italos eum fecisse cognovimus. Filiorum ejus natu junior Rudolphus, Marchionum

Q q

Badensium, qui Badæ federunt, conditor, *Marchionis Veronenfis* titulum adhibuit; pristinae possessionis renovaturus memoriam.

§. II.

Acta ab
An. 1208.

Anno 1208. Marchio de Baden inter testes Diplomatis quod Otto IV. Imp. Civitati Wormatiensi Spiræ dedit, comparet. (a) Eodem anno *Margravius de Baden* Henrici Comitis Palat. Chartam pro Monasterio Babenhufano Wormatiæ signavit. (b)

Anno 1209. Hermannus & Fridericus *Marchiones de Baden* Instrumenti Ottonis IV. pro Nivellenfi Ecclesiæ testes leguntur. (c)

Anno 1210. In Charta Ottonis IV. apud S. Salvatorem in Monte Amiaco Spirensi Ecclesiæ data, post Fridericum Comitem de Saraponte legitur *Marchio Fridericus de Baden*. (d)

Anno 1215. cum aliis Principibus Aquisgrani cruce signatur Badensis Marchio, (e) vel Hermannus, vel Fridericus. Uterque II. Non. Maji cum Cæsare Herbipoli fuit. (f)

(a) MORITZ vom Ursprung der Reichs-Stätte, append. p. 154.

(b) PETRI Suevia Ecclef. pag. 132.

(c) MIRÆI Opp. Tom. I. pag. 734.

(d) Ex Archivo Spir.

(e) GODEFRIDUS COLON. apud FREHER. Tom. I. pag. 383.

(f) Teste Diplomate pro Civitate Colon. in Archivo Bada-Durl.

Anno 1216. VII. Kal. Aug. Hermannus Marchio Bad. in Diplomate apud Ulmam dato comparet; quo Wenceslai, Regis Bohemiæ, confirmatur electio. (g)

§. III.

Eodem anno 1216. Fridericus, Hermanni V. frater, in Curia Friderici II. Imp. Herbipoli mense Majo extitit, ut Diplomata testantur; quibus nomen ejus subscriptum hac forma: *Hermannus Marchio de Baden & Fridericus frater ejus; (h) vel Hermannus & Fridericus fratres, Marchiones de Baden. (i)*

Fridericus frater.

Fridericus hic, assumpta cruce, in Palæstinam profectus, ibidem obiit postquam suam & fratris sui Hermanni, qui cum uxore Irmengarde consensit, proprietatem omnem in Ulma Ordini Teutonico donasset. Chartæ confirmationis Hermanni non adjectus est annus.

§. IV.

Anno 1218. Hermannus Marchio de Baden Diploma Friderici II. Imp. Monasterio omnium Sanctor. Hagenoæ datum, primus testium signavit; ut & aliud Ulmæ pro Episcopi Basiliensis

Acta ab A. 1218.

Q q 2

(g) LUNIG Part. Spec. Contin. I. erste Forts. pag. 5.

(h) TOLNER Cod. diplom. Palat. p. 67. BECMANN. *Hist. Anhalt.* Part. III. L. IV. C. II.

(i) HUNDII *Metrop. Salisb.* T. II. p. 592. prim. edit.

in Civitate hac jure; (l) & aliud Wimpinæ ad confirmationem donationis Ecclesiæ cuidam Patavienfi datum. (m)

Anno 1219. Hermannus Marchio *Veronensis* Friderici II. Chartæ, Goslariæ datæ, nomen subscripsit. (n) Eod. anno mense Aug. ejusdem Friderici II. Diploma investituræ Gaffi & Jacobi de Locarno Hagenoæ *Marchio de Baden* signavit. (o) Mense Nov. cum Cæsare Norimbergam invisit. (p)

Anno 1220. Hermannus Marchio de Baden cum eodem Friderico II. Imp. Hagenoæ (q) & Francofurti (r) occurrit. In literis, quibus Fridericus Viennam Imperio addicit, legitur *Herman Margkraf zu Baden*. (s)

Anno 1221. mense Martio apud *Barum*, (t) mense Aprili Tarenti fuit cum Cæsare. (u)

(l) HERRGOTT Tom. II. pag. 227.

(m) GEWOLD. T. I. Add. Metropol. Hundii p. 383.

(n) HEINECCIUS *Antiq. Goslar.* pag. 218.

(o) Codex Diplom. Bad.

(p) Teste Dipl. apud TOLNER. loc. cit. p. 69.

(q) HANSELMANN *de Domo Hohenloica* pag. 374.

(r) MORIZ *vom Ursprung der Reichs-Stätte*, Docum. p. 159.

(s) SENCKENB. *Selesta* Tom. IV. p. 442.

(t) Teste diplomate ap. HANSELMANN. l. c. pag. 392.

(u) LUNIG *R. A. vom Teutschen Orden* Doc. I. & SCHURZFL. *Hist. Easifer.* in Diplom. p. 15.

Anno 1224. cum eodem Hagenoæ (x) & A. 1225. atque
 feq. cum Henrico Rege Rom. Wornatiæ (y) & Hagenoæ verſatus
 eſt Marchio Badeniſis. (z)

§. V.

Anno 1226. Hermannus & Henricus fratres, Badenſes Hereditas Dagsburg.
 Marchiones, quarto Nonas Nov. juſ ſuum hereditatis Dagsburgicæ
 in Bertholdum, Episcopum Argent. ejusque in Episcopatu
 ſucceſſores tranſtulerunt. (a) Juſ hoc derivabant a Gertrude,
 unica Alberti, poſtremi Dagsburg. Comitum, ac ſororis ſuæ filia,
 Brabantia Dux, heredem quoque Alberti ſe gerens, cauſam ad
 Imp. Fridericum II. in Wornat. Comitibus detulit, qui litigantes ad
 Judicem, in cujus Comitibus Dagsburgum ſitum, remiſit. Litem
 ergo Sigebertus, Alſatia Inferioris Landgravius, cum filio
 Henrico in publico apud Holzhemium Judiciopro Marchionibus
 decidit; ſimul quoque declarans, Marchiones hereditatem hanc
 Eccleſiæ Argentinenſi donaffe, (b) cujus dominio directo
 Dagsburgenſis Comitatus hodieque obnoxius eſt.

Q q 3

(x) PETRI *Suevia Ecclēſ.* p. 655.

(y) HERRG. Tom. II. p. 221.

(z) WENCKER *Collect. Jur. publ.* p. 186.

(a) Chartam Donationis, à Marchionibus factæ, vid. apud LAGUILLE *Hiſt.*
d'Alſ. Probat. p. 33. Add. *Alſatia Illuſtr.* T. II. p. 489. ſeqq.

(b) Sententiam hanc vide apud LAGUILLE l. c. Probat. p. 34.

§. VI.

Brunsvi-
censis.

Anno 1227. Hermannus noster, una cum Ottone Illustri, Palatino Comite & Bavariæ Duce, qui duo Henrici Brunsvicensis, Comitis Palatini filias habuerunt uxores, vendidit Imperatori Friderico II. Brunsvicum, ejusque tractum, ut allodium Guelficum, quod, Henrico sine mascula prole mortuo, ad ejus filias devenerat.

Cæsar non sine politico consilio Dominia quaedam in Saxonia possidere cupiebat. Cum utroque ergo Henrici genero de acquirenda Brunsvicensi Dynastia statim post fœderis mortem tractavit. Et quidem cum Hermanno nostro Cæsar ita convenit, ut oppidum Ettlingen in feudum, oppidum Durlacum ei in proprietatem concederet, pro bonis, quæ Marchioni *ex parte uxoris suæ de proprietate in Brunsvic contingebant*. Præterea eidem Marchioni Civitates Louffen, Sunnesheimb & Eppingen *pro duobus millibus & trecentis marcis argenti* oppigneravit.

Sed Henrici Palatini ex fratre Guilielmo de Longa Spatha nepos, Otto de Luneburg, *Puer* dictus, re audita, occupavit Brunsvicum, impediturus omnino, ne patrimonium istud Guelficæ gentis ad Gibellinum transfiret. Filius ergo Friderici II. Henricus VII. Romanorum Rex, quum ad Brunsvicum appropinquasset, oppidum ab Ottone jam occupatum intelligens,

re infecta regressus est. (c) Marchio tamen oppida oppignerata, ut & ea, quæ pro dimidia Brunsvici parte acceperat, retinuit.

§. VII.

Post hæc longas apud Italos moras cum neceret Cæsar, Fidelitas in Cæsar. filius ejus, Romanorum Rex, Henricus VII. habere, quam expectare Imperium malens, Civitates ad Rhenum contra patrem concitavit, eoque rem perduxit, ut Wormatia sola & Hermannus noster datam Cæsari fidem servarent.

In Siciliam ergo profectus est Marchio, eique periculosa filii manifestavit consilia. Cæsar iter in Germaniam parans, Hermannum ad sua jussit redire. Intelligens hæc Henricus VII. Hermannum aggressus est bello; qui de proximo Cæsaris adventu certus, fortiter se interea atque sua defendit. (d)

Inter alia quoque Marchionem Henricus coëgit, ut ex bis mille & trecentis marcis argenti, pro quibus oppida Laufen, Sunsheim & Eppingen ei oppigneraverat, remitteret mille. (e)

(c) MEIBOM. in Diff. de erectione Ducatus Brunsvic. Tom. III. *Scriptor.* pag. 204. TOLNER. *Histor. Palat.* Cap. XVIII. p. 381.

(d) Hæc omnia TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1234.

(e) Fridericus II. ipse hoc narrat in Charta A. 1234. Instrumentum hoc ex apographo primus edidit Doctiss. Jo. CHRISTIAN. SACHSIUS *Hist. & Poët. Prof.* in *Programm. de Hermannö III. March.* An. 1759. & ex eo

Cæsar in Germaniam veniens An. 1234. mense Nov. Marchionem restituit in integrum, filiique sui Acta reprobavit. Charta restitutionis in scriniis Bada - Badensibus extat. Sed Charta emtionis, quæ circa An. 1227. confecta, & ad quam ipse provocat Cæsar, non amplius comparet.

§. VIII.

Ettlinga
& Durla-
cum.

Ita jam patet, qua ratione Ettlinga & Durlacum ad Badenses devenerint. Oppignerata vero oppida Laufen, Sinzheim & Eppingen ex Badensium potestate pridem exierunt. Bernhardus Marchio A. 1402. Eppingam Elect. Palat. pro XM. flor. oppigneravit. At Carolus I. Marchio An. 1462. ab Electore Palat. in proelio captus, juri reluitionis renunciavit. Eppinga cum Laufa & Sinzhemio fuerat olim Imperii oppidum. Oppidum & castrum Lauffen ab Hermanno March. A. 1346. pro tribus millibus Librarum Hall. venditum, brevique post ad Comites Wirtenb. translatum est. Cujus generis Civitates autem Ettlinga atque Durlacum fuerint, & qua ratione ad Fridericum II. pervenerint, haud adeo liquidum est. Ex Zaringicis bonis ea ad Cæsarem pervenisse creditur.

SCHEIDIUS

GOTTFR. DAN. HOFFMANN. *Diplomat. Belust.* p. 113. Nos ex autographo daturi sumus correctius. Pro Conrado Rom. Rege legendum est *Henricus*, id quod & ipse Sachsius jam in Programm. de Irmengarde March. correxit.

SCHEIDIUS. (f) Quod si ex Zaringicis bonis fuissent, cum reliquis allodiis ad Bertoldi V. transivissent forores, vel potius a Bertoldo I. terris Badenfibus jam fuissent adjecta. Nec ad Suevici Ducatus terras ea oppida referrem, (g) quum Franciæ Teutonicæ, non Suevici Ducatus, constituerint partes. Ad Hohenstaufica ergo Franciæ Orientalis, cujus Ducatum Fridericus II. etiam tenuit, oppida hæc refero.

§. IX.

Cum autem An. 1235. in Moguntinis Comitibus Brunsvicum & Luneburgum in Imperii Ducatum erexisset Cæsar, atque Ottoni, novo Duci, jura sua, quæ in Brunsvicum emptione a filiabus Henrici Palatini acceperat, donasset, nihil inde, quantum novimus, retributionis Cæsar obtinuit. Generosum Cæsarum animum in Ottonem Puerum nemo non videt. In literis feudalibus, datis Ottoni, is ita loquitur: „ Civitatem de Brunsvic, cujus medietatem „ proprietatis domini a Marchione de Baden & reliquam medietatem „ a Duce Bavaricæ dilectis Principibus nostris, emimus pro parte „ uxorum suarum, quæ fuerunt quondam filiarum Henrici de Brunsvic,

Liberali-
tas Cæ-
sarum.

(f) *Hist. Guelficæ* Tom. IV. pag. 20. in not.

(g) Conjectura hæc tamen probatur Illustri HÖFFMANNO, Tubing. Professore, in *Diplomat. Belust.* p. 115.

„Comitis Palatini Rheni &c.“ Diplomati huic, (h) Anno 1235. in Comitibus Moguntinensibus dato, ipse Hermannus Marchio de Baden, & quidem ante Marchiones de Brandenburg, subscripsit. Hæc ita se cum habeant, caute damnandi sunt SCHURZFLEISCHIUS, (i) IMHOFFIUS, (l) aliique haud levi numero scriptores noviores, qui Hermannum cum Irmengarda dotis loco Durlacum, Ettlingam, Pfortzhemium, Heideshemium accepisse tradunt. Piora enim duo oppida Hermannus commutatione cum Brunsvico, quæ urbs ad Irmengarden ex parte pertinebat, accepit. Hæc de rebus Brunsvico-Badensibus, quas uno filo pertexere opus esse existimavi. Nunc in orbitam redeo.

§. X.

Acta ab
An. 1228.

Anno 1228. sub finem Aug. Hermannus Marchio de Baden Henrici, Regis Rom. pro Adelbergenfi Monasterio, (m) & Ludovici Com. Palat. Rheni pro Ecclesia Bamberg. (n) Chartas apud Effelingam testis signavit, Anno 1230. Id. Aug. H. & H.

(h) Exhibet illud ex autographo delineatum *Historia Guelf.* à SCHEIDIO edita Tom. IV. p. 49. MEIBOM. *Scriptor. Rer. Germ.* Tom. III. p. 207.

(i) *Dissertat. de Reb. Badens.* §. X.

(l) *Notitia Imperii Procerum* Lib. IV. Cap. VIII. §. V.

(m) PETRI *Suevia Eccl.* pag. 4.

(n) TOLNER. *Cod. Pal.* pag. 72.

Marchiones de Baden cum Henrico, Rege Rom. apud Brisacum
 versati sunt. (o) Sequenti anno Hermannus Marchio de Baden
 Ecclesiæ S. Pancratii in Backnang jus patronatus in Lantsfidlen
 donavit, ut damnum refarciret, quod in bello adversus vicinos
 Comites a se & fautoribus suis acceperat. (p) Eodem anno X. Cal.
 Oct. idem Hermannus Marchio de Baden Halæ Suevorum cum
 Henrico, Rege Rom. commoratus est; (q) ut & prid. Kal. Jan.
 A. 1232. Hagenoæ, quum villam Tattenried ab Ecclesia Murbac.
 in feudum ille fusciperet.

Anno 1233. Hermannus Marchio de Baden transactioni
 Henrici Episcopi cum Civitate WORMAT. interfuit, (r) imo
 transactionem hanc ipse jussu Henrici Regis promoverat. (s)
 Apud Efselingam IV. Cal. Nov. ejusdem Henrici Regis Diploma
 signavit. (t) Ibidem IV. Non. Junii fuerat privilegii, Spirensibus
 dati, testis. (u)

R r 2

- (o) Teste Diplom. in gratiam Egenonis Com. Frib. dato.
 (p) Charta donationis Ms.
 (q) Teste Charta ap. BÉSOLD. *Monum. Wirtenb.* pag. 465. & Bebenhufana in
 PETRI *Suev.* pag. 136.
 (r) MORITZ *Abhandlung vom Ursprung der Reichs-Stätte*, append. pag. 163.
 (s) LEHMANN. *Chr. Spir.* pag. 529.
 (t) PETRI *Suevia*, pag. 136.
 (u) LEHMANN *Chr. Spir.* pag. 526.

§. XI.

Acta ab
An. 1234.

Anno 1234. Kal. Mart. Henricus, Rex Rom. in solenni Curia Francofurti sententiam contra Hermannum Marchionem de Baden pro Ecclesia Basiliensi & Eginone, Comite Friburg. super argentifodinas & custodiam silvarum per Brisgoviam pronuntiavit. (x)

Anno 1235. mense Aug. Marchio de Baden cum Friderico II. Imp. versatus est Hagenoæ. (y) Mense Sept. Henricus, Rex Rom. in sua ad Hildesensem Episcopum epistola apologetica *filium Marchionis* de Baden, quem obsidem tenuerat, jussu paterno liberum se dimisisse, perscripsit. (z)

Anno 1236. mense Mart. Hermannus V. Marchio cum Friderico II. Imp. Argentinæ & Colmariae fuit testis compositionis ejus cum Episcopo Argent. (a) ac privilegii Civitati Argent. Colmariae concessi. (b)

(x) Chartam exhibet LONDORP. *Act. Publ.* Tom. I. Cap. V. DU MONT. *Corps Dipl.* Tom. I. Part. I. pag. 137.

(y) Testis Diplomatis ap. HANSELMANN *de Domo Hohent.* pag. 399. & sq.

(z) SCHANNAT. *Vindem. Liter.* Collect. I. pag. 199.

(a) Tabular. Eccles. Arg.

(b) WENCKER *de Pfalzburg.* pag. 9.

Fuit quoque Augustæ mense Julio, (c) & Herbipoli, ubi Wormat. Civitati Diploma exhibitum. (d) Mense Junio sigillum appenderat literis Wilhelmi, Comitis de Duingen. (e) Sed & eodem mense *Hermannus Dei gratia Marchio de Baden* Abbatiae Neoburgensi in Alsatia contra Henricum, Comitem Werdensem, Infer. Alsatiae Landgravium, super villa Duminheim literas dedit testimoniales. (f)

§. XII.

Anno 1243. Hermannus V. obiit XVII. Kal. Febr. uti Herman-
ni obitus. Necrologium Monasterii Lucidæ Vallis (g) testatur, in eodem, quod uxor ejus brevi post fundavit, monasterio sepultus. (h) Cognomen *Pii & Bellicosi* ei tribuit posteritas.

R r 3

(c) HANSELMANN l. c. pag. 402.

(d) MORITZ *vom Ursprung der Reichs-Stätte* pag. 173.

(e) SENCKENB. *Medit.* pag. 412.

(f) Chartular. Neoburg. pag. 69.

(g) Apud SCHANNAT. *Vindem. Liter. Collect.* I. pag. 164. ubi Monasterii hujus fundator ipse Hermannus dicitur, forte quod fundatricis maritus fuisset. Errat TOLNERUS, qui in d. IV. Non. Octob. mortem Hermanni nostri ponit in *Hist. Pal.* Cap. XVI. pag. 362.

(h) TOLNER. in *Additionib.* pag. 97.

Hermanni V. conjux fuit, uti vidimus, Irmengardis, (i) Henrici Brunsvicensis, Comitis Palatini Rheni, filia; soror Agnetis, quæ nupta fuit Ottoni Illustri, Bavariae Duci. (z) Henricus hic, focer Hermanni, patrem habuit Henricum Leonem, fratrem Ottonem IV. Imp. Fridericus II. Imp. eum jam Anno 1215. Palatinatu Rheni privavit. Vixit dein Brunsvici atque An. 1227. decessit.

§. XIII.

Irmengardis primogenitura.

Irmengardis primogenituram aperte testatur Fridericus II. Imp. in Charta, Anno 1234. data, (m) ubi legitur; „ Quidquid „ inter Altitudinem nostram & prefatum Ottonem de patrimonio „ & proprietatibus Henrici Ducis, patru sui, que a primogenita filia „ sua comparavimus, uxore Marchionis de Baden, dissidii vertitur

(i) Conjugium hoc probat Chartula Anni 1233. ubi Hermannus Marchio de Baden, una cum uxore sua Hirmogard fratres de Alba in omnibus suis terris à telonio, quod *Ungeld* dicitur, excipit. MEICHNERUS in *Decif. Cameral.* Tom. IV. Decif. 35. pag. 995. Genuinum hoc Irmengardis nomen apud idoneos scriptores legitur. At Irmentrudis, Gertrudis, Eilika, Adelheidis ab IMHOFIO in *Not. Proc.* aliisque junioribus, Meibomio, Rittershusio, Tolnero male vocatur.

(j) SCHANNATUS in *Diatriba Histoire abrégée de la maison Palatine* pag. 1. erronee scripsit, Agnetem hanc unicam fuisse filiam Henrici.

(m) *Originum Guelf.* Tom. IV. pag. 141.

„ vel rancoris &c. (n) Imperatori subjungendus est venerabilis illius ævi & oræ scriptor, ALBERTUS, Stadenfis Abbas; (o) quibus alios testes addere supervacuum est.

Fridericus II. Cæsar, cum An. 1215. Palatinatum Rheni, Henrico Brunsvicensi ablatum, in Ludovicum Bavarizæ Ducem, Ottonis Majoris filium, contulisset, Otto Illustris, filius Ludovici, Agnetem, Henrici depositi filiam duxit uxorem, ut foceri allodia cum Palatinatu conjungeret. Ducalis dignitas mariti fecerat, ut Agnes quandoque præponeretur.

§. X I V.

Irmengardi huic suas origines debet Lucidæ Vallis Mors ejus (*Liechtenthal*) ordinis Cisterciensis Monasterium feminarum, in oppidi Badæ vicinia A. 1245. constructum, ubi vidua vixit, marito

(n) Agneti tamen primogenituram adscribit MEIBOMIUS in Diss. de erectione Ducatus Brunsv. Tom. III. *Scriptor.* pag. 204.

(o) Ad A. 1227. ubi ita scribit: „ Henricus, Imperatoris filius, Civitatem „ Brunswig pro eo, quod Imperator eam a majore dicti Principis filia „ comparaverat, emptionis titulo impetebat. Et Dux Bavarizæ pro eo, „ quod ejusdem junior filia suo filio nupserat, jus hereditarium allegabat. Non mirum ergo est, TOLNERUM, cum in *Historia Palat.* pag. 362. receptam apud juniores sententiam fuisset secutus, in additionibus deinceps pag. 97. mutasse sententiam. Tractavit hæc copiose & solide JOH. CHRIST. SACHSIUS, Gymn. Illustris in Caroli Hefycheo Prof. in *Progr.* An. 1760.

usque ad An. 1259. (p) superstes, & in monasterio, quod erexit, cum marito sepulta. (q)

Ex matrimonio Henrici V. cum Irmengarde prodierunt:

Hermannus, (r) qui patri in Marchionatu successit, atque Gertrudem Aufriacam duxit uxorem.

Rudolphus, a quo hodierni Marchiones descendunt.

Irmengardis, Eberhardo Comiti Wirtenbergico nupta, ut ex Bulla Innocentii IV. ad Abbatem Schwarzac. A. 1259. intelligimus, qua Irmengardis, relicta Marchionis de Baden, Eberhardi Comitis focus dicitur. (s)

Elifabetha, quæ nupsit Ludovico II. Lichtenbergæ Dynastæ. (t)

(p) VI. Kal. Mart. ex Necrolog. Monast. Lucidæ Vallis, ap. TOLNER. *Hist. Palat.* pag. 362. Monasterium hoc quoque *Bureu* vocatur.

(q) Monumentum suo loco dabimus æri insculptum. Extat ibi hæc inscriptio:

Annis inventis XLV. mille ducentis

Alma Palatina fundavit laude supina

Tunc Irmengardis hoc claustrum Lucida Vallis.

Lucet per mores, virtutes, res & honores.

Conf. *Sachianum Programma* de Hermanno III. March. A. 1759.

(r) THOMAS EBENDORFER DE HASELBACH *Chronic. Austriac.* in *Scriptor. Rer. Austr.* Tom. II. pag. 726.

(s) JO. GAMANSIUS pag. 198.

(t) In Necrologio Abbatæ Lucidæ Vallis apud SCHANNAT *Vindem. Liter. Collect.* I. pag. 166. *Elifabetha de Lichtenberg, soror Domini Rudolphi Marchionis*, ad XIII. Kal. Apr. ponitur. Ibidem p. 172. Abbatissa Adelheidis promississe fatetur *Dom. Elifabetha de Lichtenberg, sorori Dom. Marchionis Rudolphi, anniversarium mariti sui Ludovici in die S. Elifabeth.*

CAPUT

C A P U T VI.
H E R M A N N U S VI.
A B A N N O 1243. U S Q U E A D A N N U M 1250.

§. I.

Pervenimus denique ad Hermannum VI. sub quo Acta ejus
ab Anno
1232. mediocres hucusque Badensium opes ad magnitudinis culmen pervenisse videbantur; violenta Principis, Neapoli occisi, morte rursus everfæ.

Ad Hermannum hunc referimus Chartam An. 1232. qua Conradus, Constant. Episcopus, inter Abbatem S. Blasii & *H. nobilem Marchionem juniorem de Baden*, de monte *Sausenberg* litem decidit. Abbatia pro jure suo prædium accepit, & præter servitium, tempore Bertoldi Ducis debitum, de curtibus *San-Blasianis* in *Brisgovia* nihil se exacturum esse, Marchio promisit. Colligimus hinc, in superiore *Brisgovia*, ubi *Sausenberg* situm, *Marchica* jura vivo eum administrasse parente. Hoc autem mortuo

S s

Hermannus & Rudolphus fratres D. G. Marchiones de Baden, Spir. Dioec. villas, decimas, curias plures matri suæ Irmengardi, ut ad usum novi monasterii Lucidæ Vallis, ab ipsa instituti, eas converteret, An. 1245. donarunt. (a) In Charta hac *Princeps illustris Hermannus, pater noster, Marchio de Baden*, legitur. Sigilla propria filii tum nondum habentes, paterno in literis his usi sunt. Iidem fratres triennio post in Charta matris, qua monasterio huic bona a filiis accepta tradidit, rursus memorantur. (b)

Anno 1246. Hermannus, nobilis vir, Marchio de Baden, iudicio Conradi, Episc. Spir. causa cecidit in lite, quam de Advocatia Nufsbach aliisque possessionibus monasterio Omnium Sanctorum moverat. Inter testes legitur *Hermannus filius Marchionis*. Intelligitur filius Rudolphi I. quem Hermannum VII. vocamus.

§. II.

Acta ab
An. 1248.

Anno 1248. Innocentius IV. Papa scripsit *Nobili viro Hermanno, Marchioni de Baden*, Literas Lugduni datas XVIII. Kal. Octob. anno VI. Pontif. (c) quibus ei Ducatum Austriæ

(a) Charta in Cod. Diplom.

(b) SCHANNAT *Vindem. Liter. Collect.* I. pag. 171. sq.

(c) Innocentius IV. electus est Pontifex A. 1243. d. 24. Jun.

confirmavit, quem Gertrudis, filia Henrici III. Austriae Ducis, heresque Ducatus, attulit marito. (d) Eodem anno Hermannus & Rudolphus fratres, Marchiones de Baden, feudum in Eistatt Hessoni de Usenberg contulerunt.

Anno 1249. (e) Innocentius IV. Pontifex litteras dedit ad Wilhelmum, Regem Romanor. in quibus eum hortatur, ut Gertrudi ejusque marito Hermanno, Marchioni Badensi, Austriae Ducatum tradat in feudum, eo quod feminas ille Ducatus admittat. Mense Sept. ejusdem anni Hermanni, Ducis Auftr. & Styr. & Marchiae de Baden, privilegium de transvectione falsis per terras Auftr. Conventui in Zwelt indultum est in Civitate Viennensi. (f) CHRONICON CLAUSTRO-NEOBURGENSE (g) ad An. 1249. ita scribit: „*Hermannus Marchio de Baden* intravit Austriam auxilio „*Ducis Bauvariae*, & duxit uxorem filiam Henrici Ducis . . . . „*Hermannus Marchio de Paden* voluit esse Dux Austriae, sed „non valuit.

S s 2

(d) BALUZII *Miscellan.* Tom. VII. pag. 410.

(e) Idus Februarii anno Pontificatus sexto. BALUZII *Miscellan.* Tom. VII. pag. 455.

(f) LUDEWIG *Reliq. Mss.* Tom. XIV. pag. 44.

(g) Apud PEZIUM *Scriptor. Rev. Austr.* Tom. I. pag. 461.

§. III.

Mors ejus

Anno 1250. IV. Non. Octob. Hermannus præmatura morte extinctus, Claustro-Neoburgi apud Austrios sepultus est, teste CHRONICA AUGUST. (h) his verbis: „ Hermannus „ Marchio de Baden, qui sibi usurpaverat Ducatum Austriæ, „ moritur IV. Non. Octobr. „ Addit sepulturam CHRONICA AUSTRALIS: (i) „ Hermannus Marchio obiit, in Niwenburga „ sepelitur.

Uxor
Gertrudis.

Gertrudis, Hermanni VI. uxor, filia unica fuit Henrici Impii, qui frater senior erat Friderici Victoriosi, Austriæ Ducis, adeoque Leopoldi VII. Gloriosi neptis. Mater ejus erat Agnes, Hermanni, Thuringiæ Landgravii, filia. Postquam Fridericus Dux An. 1246. periisset improlis, Babenbergicæ stirpis postremus, jura successionis in Austria, quæ masculorum defectu feminas admittit, (l) ad folium ejus vocavere Gertrudem; cujus pater Henricus jam A. 1227. triennio ante Leopoldum patrem decefferat. Res ergo devoluta ad Gertrudem, quam Fridericus Dux patruus desponsaverat Uladislao, Marchioni Moraviæ, Wenceslai III. Regis

(h) Ap. FREHER Tom. I. pag. 528.

(i) Ibidem pag. 459.

(l) Virtute Privilegii, quod Fridericus I. Imp. A. 1156. Ducatui Austriæ dedit, de quo supra §. XXI.

Bohemiæ, filio atque fratri Ottocari illius, Bohemiæ Regis, quem Austria deinceps ejecit Cæsar Rudolphus. Uladislaus uxoris nomine per aliquot menses Austriam administravit, atque post septimestre cum Gertrude connubium improlis Anno 1247. exspiravit. (m)

Post hæc Austriæ Magnates, in partes distracti, Fridericum II. Imp. in Lombardia adierunt, petituri Rectorem. Cæsar Ottonem Illustrem, Bavarix Ducem, eis pro Capitaneo dedit. (n) Hic Hermanno VI. Marchioni Badensi, ex conjugis suæ, Agnetis, sorore Irmengarda (o) prognato, viro juveni, rebus gerendis idoneo, Gertrudem viduam An. 1248. dedit uxorem. (p) Ex matrimonio hoc An. 1249. Fridericus, atque deinceps filia Elifabetha prodierunt. Friderico infanti, futuro Austriaci Ducatus heredi, opus erat tutore. Tutelam exercuit pater, Hermannus Badensis, quamdiu vixit.

S s 3

(m) BOHUSL. BALBINUS in *Epitome Rerum Bohemicar.* Lib. III. Cap. XIV. pag. 268. at THOMAS DE HASELBACH in *Chron. Austr.* Lib. V. octodecim menses matrimonio huic assignat.

(n) CHRON. SALISBURG. pag. 360. in *Scriptor. Austr.* Tom. I. pag. 360.

(o) HASELBACH *Chron. Austr.* in *Scriptoribus Rer. Austr.* Tom. II. pag. 726.

(p) CHRON. MONASTERII MELLIGENSIS ad An. 1248. in Tom. I. *Scriptor. Rer. Austriacar.* pag. 240.

Observant scriptores Austriaci, (q) eum nunquam totius Austriæ, sed partis modo ejus, quæ propior Vindobonæ, Ducem fuisse.

§. IV.

Jus in
Austriam
contro-
versum.

Enimvero ex iis, quæ gesta sunt, discimus, Margaretham, Friderici Victoriosi, ultimi Ducis, sororem, heic quoque venisse in partes. Inter eam sane & Gertrudem ventilata est quæstio, feminas Austria quum admittat ad solium, an mortuo Friderico Victorioso foror, an neptis ex fratre succedere debuerit. Margaretha erat propior gradu; Gertrudis autem, juris a patre accepti compos, præferenda videbatur. Inter hæc Hermannus Badensis, uti supra ostensum, obiit. Post mortem ejus Austriæ regimen Gertrudis & Margaretha, quæ, Friderico II. Imp. focero nuper defuncto, (r) in Austriam redierat, susceperunt. Margaretha Haimburgi, Gertrudis Medlingæ (s) cum Friderico filio sedebat.

(q) CUSPINIANUS in *Austria* pag. 28.

(r) Uxor nempe fuerat Margaretha Henrici, Rom. Regis, contra patrem rebellis, qui captivus in Sicilia obiit anno 1240.

(s) Unde *Ducissa de Medlich* in CHRON. CLAUSTRO-NEOBURG. An. 1252. & filius ejus quandoque *Medlingensis* dicitur. HAGEN. *Chron. Austr.* ap. PEZ. *Scriptor. Austr.* Tom. I. col. 1072. sq.

§. V.

Pertæfi autem mox muliebris regiminis Austriæ Status, Gertrudis expulsa. atque de periculosis Hungariæ & Bohemiæ Regum consiliis moniti, legatos ad Henricum Illustrem, Misniæ Marchionem, miserunt, qui unum ex filiis ejus, quos cum Constantia, postremi Austriæ Ducis & Margarethæ, modo laudatæ, sorore genuerat, expeterent. (t)

Wenceslaus III. Bohemiæ Rex, legatos hos per fines regni sui transeuntes Pragam invitavit, filium suum Ottocarum ut eis proponeret Ducem, addita conditione, ut Margaretha vidua ei conjux daretur. Ottocarus ergo A. 1053. Vindobonæ nuptias cum Margaretha celebravit, (u) Austriæque Ducatum hoc prætextu occupavit, eodem anno Bohemiæ solium, mortuo patre, conscendens.

(t) Inter hos Henrici III. filios, ex Constantia susceptos, Albertus Degenerat, a quo hodierni Electores Sax. descendunt, & jus aliquod in Austriam repetunt. SCHWEDER *Theatr. Præterf.* Lib. IV. Sect. XXXIV. Cap. VII.

(u) Repudiavit eam An. 1261. in Austria tamen dominari perrexit, donec a Rudolpho Habsburg. ejiceretur. Ex priori matrimonio Margaretha hæc gemellos pepererat, qui Manfredi, Regni Siculi usurpatoris, dolo perierunt: Fridericus nempe & Henricus. HAGEN. *Chron. Austr.* l. c.

Principatu suo exuta Gertrudis ad Constantiam amitam cum Friderico, filio suo, confugit in Misniam, ubi cum Romano quodam Russo tertias dein nuptias contraxit. CHRONICON CLAUSTRO-NEOBURGENSE ad Ann. 1252. hæc narrat: „ Ducissa de Medlich accepit maritum Rusciæ in contumeliam „ amitæ suæ, Ducissæ Austriæ. „ Et ad Ann. 1253. „ Rex „ Rusciæ relicta uxore rediit ad terram suam. „ (x)

§. VI.

Monu-
menta
Gertru-
dis.

Tam variis fatis agitata Gertrudis, in Misnia exulans, obiit. Scriptores nec annum mortis, nec locum sepulturæ ejus definiunt. Memorabilis superest nummus, (y) Badensia & Austriaca Insignia conjunctim exhibens; matrimonii Gertrudis cum Hermanno VI. Marchione, ut & communis in Austria Principatus irrefragabile documentum. Superest etiam Charta An. 1253. quam Monasterio S. Crucis in Austria dedit Gertrudis, *Dei gratia Ducissa Austrie & Styrie*; cujus sigillum dedit HERRGOTTUS, (z) quod que Gertrudis imaginem refert.

Præter

-
- (x) Ex nuptiis his CUSPINIANUS *Austr.* pag. 28. & 43. prodiisse scribit filiam Mariam, quæ desponsata fuerit Stephano de Sagabria.
- (y) In numophylacio Gothano, ex quo æri incisus ap. HERRG. *Monum. Austr.* Tom. II. Tab. I. n. 30.
- (z) Ibid. Tom. I. pag. 9. Tab. IV. num. 3.

Præter Fridericum Gertrudis ex Hermanno Badensi peperit Agnetem, quæ Anno 1263. Duci Carinthiæ, Ulrico, (a) atque post ejus mortem Meinhardo, Comiti Tirolis, nupsit. Ex Agnete hac Henricus, Carinthiæ Dux, Comes Tirolis, & Elifabetha prodierunt, quæ deinceps Alberti, Austriæ Ducis ex Habsburgica Gente primi, uxor evasit.

Filia Elifabetha.

§. VII.

Fridericus patre Badensis, matre Aufriacus, An. 1249. uti dictum est, natus, ab An. 1253. in Misnia apud Constantiam amitam, Henrici, Misniæ Marchionis, uxorem educatus est. Matre ibi defuncta, in Bavariam se contulit ad Ludovicum Severum, Bavariæ Ducem, filium Ottonis Illustris, qui Austriæ Rector matrimonium Hermanni VI. cum Gertrude conciliaverat.

Frideric. filius.

Irmengardis, avia paterna Friderici, soror erat matris Ludovici Severi, ad quem non modo Fridericus noster Bada-Aufriacus, sed & Conradus, Sueviæ Dux, vulgo *Conradinus* confugit. Vixerunt ibidem plures per annos, arcta inter se amicitia, sanguine, quin & fortunæ adversæ fati conjuncti; alter hereditariis Siciliæ utriusque Regnis, alter hereditariis quoque Austriæ ac Stirici Ducatibus exclusi. Conradinus denique ad

(a) CHRON. CLAUSTRO-NEOBURG. ad A. 1263. & CHRON. AUSTR. ad h. a.

expellendum Carolum Andegav. excitatus, Italicam expeditionem paravit, quam ob causam Ludovico, Bavarizæ Duci, Werdam Suevicam (*Donawert*) pro 2000. marcis argenti An. 1266. solenni Charta oppigneravit Augustæ Vind. Quin & eodem die eundem Ludovicum ditionum suarum in Italia & Germania heredem instituit, absque herede si sese mori contingeret. Utramque Chartam noster *Fridericus Dux Austrie & Stirie, Marchio de Baden*, An. 1266. testis signavit. (b)

§. VIII.

Interitus
ejus.

Paulo post expeditio Neapolitana à Conradino suscepta est. Socius ejus fuit Fridericus Badensis, sed & focius supplicii, quod uterque An. 1268. eodem die (c) in foro Neapolitano

(b) Instrumenta hæc Conradini, d. 24. Oct. apud Augustam Duci Bavarizæ data, extant in *Bayr. Ausführ.* contra *Oesterr.* inter Probat. pag. 10. ap. FUGGER *Oesterr. Ehrensp.* Lib. II. Cap. IV. pag. 190. & LUNIG *Archiv. Imp.* Part. spec. Contin. II. pag. 3. In posteriore hoc, quod ex Lat. in Germ. versum, post Fridericum legitur *Hermann Marggraf zu Baden*, per interpolationem nominis *Hermanni*, quum Marchionis Bad. titulus Friderico, Austriæ & Stirizæ Duci, haud dubie fuerit additus.

(c) D. 26. Octobr. Circumstantias supplicii coætaneus scriptor exponit, SABA MALASPINA in *Rer. Sicul. Historia* Lib. IV. Cap. XVI. ap. MURATOR. *Scriptor. Ital.* Tom. VIII. col. 852. Adde RICORDANO MALESPINI, ex eadem familia, Florentinus ejusdem sec. XIII. scriptor, primus, qui lingua

subivit; in vicina Carmelitarum ecclesia sepulti, ubi in restaurata ævo juniore Capella novæ Inscriptionis, marmori incisæ, auctor indoctus Fridericum nostrum, Bada - Austriacum, gentis Habsburgicæ Principibus annumerat.

Ita uno carnificis ictu concidit maxima illa spes gloriæ & potentiæ, quam in orientalis Germaniæ partibus Badensium Domui fata præparasse videbantur. Spes viginti annorum, quos in perpetua varietate fortunæ Hermannus & Fridericus, pater filiusque transegerant.

§. IX.

Bertoldi ex Zaringis priores, Guelficis partibus forte nimis addiçti, consilio hoc suas opes retardarunt. Posteriores Badensium Hermanni, Gibellinas Cæsarum partes secuti, suas

Epilogus

T t 2

Italica Historias scripsit, sub tit. *Istoria Fiorentina*, Cap. CXCH. ap. MURAT. l. c. col. 1014. Ricordanus vocat Fridericum *Duca di Sterlicht*, fortasse errore librarii. Addit corpus ejus, ut et Conradini, non fuisse sepultum in loco sacrato. Erant enim diris Papæ devoti. RICOBALD. FERRAR. in *Compilat. Chronol.* apud MURATOR. Tom. IX. pag. 250. ait: „Decapitatus ibi cum Duce Austriæ & aliis paucis proceribus, ibi secus „mare in tumulis conditi sunt. „Postea temporis tamen in Ecclesiam Carmelitarum translati cineres, ubi hodieque servantur. Conf. *Alfat. Illustr.* Tom. II. pag. 554.

opes evertunt. Illis Carinthiam, Veronam, Sueviam, his Austriam, Carniolam, Stiriam cœlum magis ostendit, quam dicat.

Indignatus enim Romanus Pontifex Fridericum Badensem, novum illud Austriæ sidus exoriens, cum Conradino, Gibellinæ Hohenstaufiorum gentis postremo, sua sociasse consilia, exterminavit utrumque. Carolus Andegavus capita eorum gladio submitit.

Cum Conradino universa concidit Hohenstaufica Domus. Cum Friderico nonnisi senior Domus Badensis interiit Linea.

Tam tragico casu clauditur Hermanniana Periodus, Rudolphinam aperiens; cujus expositionem aggressurus sum, postquam exposuero Hachbergicam. Rerum gestarum hoc postulat ordo.

CAPUT

T A B U L A V I I

ad pag. 210.

STEMMA MARCHIONUM HACHBERGENSIUM.

HENRICUS I. Hermanni IV. March. Bad. filius, Marchio Hachbergæ 1212 † 1231. Vid. Tabula VI.

HENRICUS II. Marchio Hachberg. & Landgravius Brisgoviae, sit Eques Ord. Teut. 1290. † circa 1300. Uxor Anna.

LINEA HACHBERGICA

HENRICUS III. Marchio Hachb. & Landgrav. Brisg. 1296. tutor filiorum fratris 1314 † 1330. Ux. Agnes Com. de Hohenberg † 1310.

HENRICUS IV. Marchio Hachb. accipit Kenzingen & Kienberg 1352. † 1369. Ux. Anna Ufenbergica 1316.
 Rudolphus Commendator Ord. S. Johannis in Hohenrain † 1343.
 Hermannus Magister Ord. S. Joh. per Germaniam † 1357.

OTTO I. Marchio † in proelio Sem-pac. 1386.
 JOHANNES Marchio, Advocatus in Eendingen † post 1396.
 HESSOI. Marchio, Dynastium Ufenbergicam acquirat 1388. & 1393. Ux. 1) Agnes de Geroldseck, 2) Margaretha Com. Palat. de Tubingen, heres Castr. Herrenberg.

Henricus V. † ante 1399.
 OTTO II. Marchio Hachbergam suam vendit Marchioni Bad. Bernardo 1415. † 1418.
 Hesso II. † post 1406.
 Margaretha, Uxor Friderici Com. de Leiningen 1405.

RUDOLFUS IV. Marchio Dynastiam Badenweiler dono accipit 1444. & in Comitatu Novi Castr. succedit 1457. † 1487. Ux. Margaretha de Vienna, filia Guillelmi Dynastæ S. Georgii & S. Crucis.
 Ursula, uxor Jacobi Truchsessii. Hugo † post 1444. Wilhelmus † post 1444.

PHILIPPUS Marchio Hachb. & Comes Novi Castr. pactum mutue successione inicit cum Christophoro March. Bad. 1490. † 1503. Ux. Maria, Amedei Sabaudie Ducis filia 1480.

Johanna, heres Comitatus Novi Castr., nupta Ludovico Duci Longavillano 1504.

LINEA SAUSENBERGICA

RUDOLPHUS I. Marchio Hachb. & Landgr. Brisg. 1296. accipit Castrum Sponeck 1306. † 1314. Ux. ex Dynastis Roetelania.
 Fridericus 1385.

Anna, Uxor Friderici Com. Friburg. 1318.
 HENRICUS Marchio succedit in Dynastia Roetel. 1315. Landgraviatum Brisg. pro dote sororis oppignerat Friburgi Comitibus 1318.
 RUDOLFUS II. March. Brombacum & Eggenhem. acquirat 1333. † 1351. Ux. Catharina Com. Thierstein. † 1385.
 OTTO Marchio emit Lœrach 1361. Bulach 1376. † 1382. Ux. Elisabetha Com. de Srafsberg † 1352.

RUDOLFUS III. Marchio, Landgraviatum Brisg. a Courado Com. Friburg. recipit, eique in feudum confert 1395. Ipseque de illo investitur per Rupertum Imp. 1401. † 1428. Ux. 1) Adelheidis Lichtenberg. 1372. 2) Anna Com. de Friburg 1387.

Agnes, Catharina, Anna & Margaretha, Sanctimonialia, quarum tres Basileæ † 1419.
 Otto Episc. Constant. 1411. † 1415.
 WILHELMUS a Cesare investitus 1429. Concilii Basil. Advocatus 1432. Filiis suis regimen tradit 1441. † 1473. Ux. Elisabetha Com. de Monefort, heres Bragantii 1445.
 Ru- Verena Uxor Heinrici Com. de Furstenberg.

STEMMA-MARCHIONUM HACHBERGENSIS

HERZOG H. ...
HERZOG H. ...
HERZOG H. ...

OTTO ...
HERZOG H. ...
HERZOG H. ...

HERZOG H. ...
HERZOG H. ...

PERIODUS II.
SIVE
HACHBERGICA.

CAPUT I.
MARCHIONES HACHBERGICI
ANTE ILLORUM IN DUAS LINEAS
DIVISIONEM.

§. I.

Hachberga, ceteris Brisgoviae castris præstantius, Hach-
berg Ca-
strum. monti molliter edito impositum; substructionum,
arearum, hortorum varietate amoenum; turribus
& ferreis portis olim formidabile, quinque leucis
Brifaco, tribus distans Friburgo; caput fuit Dynastiæ, quæ
Marchionatus appellari cœpit, postquam Henrico, ex Marchionum
Zaringo-Badensium sanguine nato, in patrimonialium terrarum
divisione tractus ille obvenit. In Charta Tennebacensi A. 1161.
prima Castri *Hachberg* mentio fit, quod sub Carolis, Marchionibus

Badæ, & sub Friderico VI. præsertim (a) auctum atque perfectum, a Ludovico XIV. destructum. (b)

Alius temporum progressu invaluit usus, ut arx hæc contra veterum chartarum fidem *Hochberg*, id est *Altus Mons* (c) diceretur. *Hachberg* autem Hachonis montem designat. Hachonem, in Caroli M. castris militantem, arcem hanc condidisse, vetus apud Badenses traditio fuit, quam LAZIUS (d) aliique magno numero adoptaverunt scriptores, quamque Carolus II. Marchio Inscriptioe, A. 1554. lapidi incisa, propagavit ad posteros. (e)

(a) A. 1668. Vid. CHRISTIANUS KECKIUS in *Panegyri. Friderici VI.* pag. 71.

(b) A. 1689. die 17. Febr. pyrio pulvere solo æquatum est per Fayum, Frîburgi præfectum.

(c) In vicinia tamen ejus mons altior extat; unde etymologia hæc locum habere nequit.

(d) *Migratio Gentium* pag. 402. Qui Hachonem tractum illum à Carolo M. in beneficium accepisse vult.

(e) Inscriptio hæc est:

„ Me primus Carolo imperante Magno Hacho, unde nomen mihi, A.
 „ Dom. DCCCVIII. erexit. Ornatiorem Carolus quondam Badæ
 „ Marchio regnantè Friderico III. fecit. Jam vero ob edacem ac
 „ ruinosam vetustatem Carolus, magni animi Princeps, Badæ &
 „ Hochbergæ Marchio, cujus effigiem hic cernis, tum reinstaurari
 „ tum adversus hostiles impetus in sui suorumque munimen &
 „ refugium prompto subjectorum auxilio præmuniri curavit, gubernante
 „ Carolo V. Imp. Aug. „ P. F. A. Dom. MDLIII.

Lapis A. 1749. ex ruderibus Castri Serenissimi Marchionis CAROLI FRIDERICI jussu, Emmendingam translatus, in Ecclesia servatur.

Haichones haud raro memorantur in Chartis. Haicho ex Etichonis, Alfatiae Ducis, sanguine An. 723. suam Honaugiæ partem Honaugienfibus Cœnobitis donavit. (f) Eodem seculo in Episcoporum Argentinenfium catalogo Haicho Antistes occurrit. Haicho, Vodalberti filius, bona quædam in Marca, ad Hafumwane fita, Monasterio S. Galli, regnante HLudovico Germaniæ Rege, A. XV. concessit. (g) Henricus de Hacha, Brigovicus Eques, in Teutonici idiomatis Charta An. 1279. memoratur. (h) In Saufenbergica Dynastia haud procul Auggena locus est Hach. Quicumque fuerit Hacho, Castrî Brigovici conditor, nulla Hachbergæ mentio mihi ante sec. XII. occurrit.

§. II.

Fridericum I. Imp. extincta Hachonis familia, Castrum cum terris Marchioni cuidam Veronenfi, quem ex Italia secum adduxerit, donasse, multorum, ut supra annotavi, opinio est. Alii Henrico Aucupi, Marchionatum Germaniæ conditori, originem Marchiæ hujus, ut & Badensis, adscribunt; institutos eos fuisse credentes, ut Germaniam contra Francorum occidentalium sive Gallorum incursiones defenderent. SPENERO,

Marchiæ
Hach-
berg.
origo.

(f) *Alfat. Illustr.* Tom. I. pag. 785.

(g) *GOLDAST. Rer. Alemannicar.* Tom. II. P. I. pgg. 25.

(h) Charta Tabularii San-Blasiani.

SCHURZFLEISCHIO, (i) IMHOFIO, (l) PFEFFINGERO, (m) GUNDLINGIO, (n) DIETHERRO (o) aliisque haud paucis sententiam hanc probari potuisse, mecum omnes mirabuntur, qui Henrici Aucupis ævo inter Galliæ Germaniæque Regna Mosam limitem extitisse cognoscunt. Mosa ergo fluvius adversus Gallos Marchionatu instruendus tum fuerat, non Rhenus.

Ex Hermannidis Badenfibus quartus Hermannum V. & Henricum I. filios reliquit, quos inter divisæ sunt opes paternæ. Usgovicas Hermannus, Brisgovicas Henricus fortiti sunt Marchiones, possessionibus suis Marchionatus axioma paulatim communicantes. Allodialis uterque Marchionatus fuit, donec Badensis seculo XIV. Hachbergenfis sec. XV. libera Marchionum oblatione feuda Imperii fierent. Marchia vera si ab origine sua fuisset Hachberga, ab origine quoque sua feudum extitisset Imperii.

H E N R I C U S I.

Ab A. 1190. 1231.

§. III.

Henricus, Familiæ Hachbergicæ auctor, sine fratre Hermanno Abbatiae Tennebacensi villam & ecclesiam in Muosbach, in

Hereditas & tituli ejus.

(i) *De rebus Badenf.* §. III. pag. 277.

(l) *Notitia Procerum Imp.* Lib. IV. Cap. VIII.

(m) *Ad Vitriar.* Tom. II. pag. 655.

(n) In *Otiis* Part. I. pag. 102. ubi Marchionatus Hachbergæ & Badæ contra Burgundos institutos fuisse arbitratur.

(o) *Addit. ad Besoldi Thesaur.* pag. 73.

in Hachbergenſi Marchionatu ſitam , paulo ante mortem ſuam , in *Caſtro Burchhem* , conſentiente uxore cum duobus filiis ſuis , donavit ; fratris quoque conſenſum haud dubie adhibiturus , ſi ei in has terras tum aliquid juris fuiſſet. Imo idem Henricus noſter jam A. 1212. *Marchio de Halperg* in literis Friderici , Romanorum Regis , vocatur. Brevi poſt mortem Hermanni IV. diviſionem terrarum inter filios ejus inſtitutam fuiſſe , hinc recte inferimus. Neque tamen gentilitium Marchionis *de Baden* axioma Hachbergenſis ille Henricus depoſuit; (p) id quod non una illius ævi Charta demonſtrat. (q)

§. IV.

Idem Henricus Egnolfum de Landſperg , civem Argentinenſem , quum captivum teneret , Fridericus II. Rex Romanorum , ad preces Argentinenſium , literis , anno Regni primo (r) Conſtantiæ datis , eum graviter hortatus eſt , ut Landſpergium dimitteret liberum. (s) Quod cum facere detrectaſſet

Res
geitæ.

(p) Falſo hoc crediderunt DROLLINGER in Lexico Baſil. voc. *Hachberg* , & PISTORIUS in Tabula Geneal. Marchionum de Hachberg , inſerta T. III. *Script. Rer. Germ.* pag. 782.

(q) Vid. Docum. A. 1226. 1230. 1231.

(r) A. 1212.

(s) Friderici literæ ad Argentinenſes extant in WENCKERI *Collectan. Archivorum & Cancellariæ* pag. 355.

Henricus , Advocatis suis per Alfatiam Cæsar injunxit , ut Argentinesibus sua ope assisterent. (t)

A. 1226. Henricus noster cum fratre Hermanno jura sua in hereditatem Gertrudis , Comitissæ Dagsburgicæ , neptis suæ ex sorore , in Ecclesiam Argentinesem transtulit. (u)

Extat Henrici , Romanorum Regis Charta Anni 1230. qua Egenoni , Comiti de Friburg , omnem *rancorem atque in indignationem* remittit. Testes sunt *H. & H. Marchiones* ; quibus siglis Hermannum & Henricum , Marchiones Badenses , intelligi , auctoritate Chartæ , quam modo retulimus , non licet dubitare.

Anno eodem vel sequenti Henricus Monasterio , ut diximus , Tennebacensi villam & ecclesiam in Muosbach , ut & silvam cum hominibus & rebus eo pertinentibus , jure perpetuo concessit. Cum autem villa pro xxv. & silva pro xxx. marcis argenti Usenbergæ Dynastis oppigneratæ fuissent , Burcardus & Rudolfus fratres de Usenberg eas Tennebacensibus redimendas dederunt.

Landgraviatus Brisgovicæ , antiquissimum Zaringicæ gentis patrimonium feudale , quem , instituta Badensium linea , sibi servaverant Zaringi , Zaringis A. 1218. extinctis , ad Henricum hunc quoque Cæsaris beneficio pervenisse videtur.

(t) Vid. WENCKERUM *ibid.* & *Cod. Diplom.*

(u) Charta ait : *Hermannus & Henricus fratres Dei gratia Marchiones de Baden.*
Conf. supra in Hermanno V. pag. 309.

Nec dissentit a me PISTORIUS; (x) qui in Abbatiae Albæ Dominorum (y) literis A. 1230. eum adhuc nominari arbitratur. (z)

Obiit Henricus A. 1231. quo literas, donationem ejus Tennebacensem, de qua supra, confirmantes, circa ipsum, puto, mortis ejus tempus conscriptas, habemus. Agnes Habsburgica ei uxor tribuitur. (a)

Mors &
Uxor.

H E N R I C U S II.

Ab A. 1231. — 1290.

§. V.

Henricus II. patre ejus moriente, puer fuit sub matris constitutus gubernio. Hæc donationem, a marito nuper defuncto, Tennebacensibus factam, cum filiis suis denuo firmavit. (b)

Sub tu-
tela.

Duos minimum filios & quidem pueros, Henricum I. reliquisse, ex Bertoldi, Episcopi Argentinensis, Charta illius temporis docemur. Antistes hic, ex Teccensium Ducum Familia natus, adeoque cum Zaringo-Bada-Hachbergicis sanguine junctus,

Vv 2

(x) In Tab. Geneal. l. c.

(y) *Herrenalb.*

(z) Jo. GAMANS. in *Geneal. Badens.* pag. 161.

(a) PISTORIUS l. c.

(b) Cod. Diplom. A. 1231.

agnatorum fuorum curam laudabilem gessit. Ita enim occasione Monasteriorum Burgelen & Sitzenkirch, quæ in tractu Saufenbergico sita, scripsit Bertoldus: „ Sicut & alia bona consanguineorum „ nostrorum puerorum, videlicet bonæ memoriæ Marchionis, „ sub nostra protectione recipimus. „ Junior Henrici II. frater quod nomen habuerit, & quo devenerit, nullæ nos rerum memoriæ docent. (c)

§. VI.

Pistorii
Sphalma.

Pistorius heic in alia omnia discedit, atque duos generationum gradus inter Henricum I. & II. effingit, modo sequenti:

Henricus I. † 1231.

Hudolphus I. Marchio

Hachberg. 1239. & 1248.

Hermannus I. Marchio

Hachberg. 1248.

|
Henricus II. dictus antiquus,

Marchio Hachberg. 1261 - 1285.

Fridericus. Rudolphus II. Marchio Henricus III. Marchio Hachberg.

Hachberg. 1290.

& Landgrav. Brisgov. emit
Maltertingam 1296.

(c) Forte ecclesiasticum amplexus est statum, & idem est, qui in Charta A. 1232. legitur: *W. Canonicus Turicensis & Marchio.*

Tennebacensis Charta quum nec uxoris, nec filiorum Henrici I. exprefferit nomina, in auxilium ille vocat Badenses, atque ex eorum Genealogia Rudolphum ac Hermannum mutuat, ut in Hachbergicam eos Genealogiam transferat, auctoritate Chartæ A. 1248. ut videtur, innixus.

Enimvero Hermannus & Rudolfus fratres, Marchiones de Baden, Hefsoni de Usenberg feudum in *Eistat*, Hachbergensis Marchionatus vico, concesserunt. Sed Charta hæc ad Hermannum atque Rudolfum, Badenses, Hermanni V. filios, pertinet; qui investituram & Chartam in Castro suo *Mulenberc*, Marchionatus Badensis, haud procul Durlaco, dederunt; ex linea seniore prognati, quibus investiendi jus reservatum fuisse, non absque fundamento conjicimus.

Pistorium hæc investitura seduxit, quod Hachbergicos Marchiones eam dedisse existimaverat. Vicus Eichstatt enim Marchionatus Hachbergici partem constituit. Cærimoniam in Marchionum Badensium Castro Mulberg factam fuisse, si observasset Pistorius, Genealogiæ Hachbergicæ non immiscuisset Badenses. Unde in Badensi & Hachbergensi schemate uno eodemque tempore Hermanni & Rudolphi fratres comparent; ex Badensi linea in Hachbergensem quoque a Pistorio translati. Enimvero Badenses Hachbergenfibus rebus sese immiscere potuerunt; vel quod Henricus II. patruelis eorum, ætatis nondum fuerat maturæ,

vel quod feuda conferendi jus Badensis senior Gentis sibi servaverat vel linea prior.

Seducti
alii.

Pistorium tamen RITTERSHUSIUS, (*d*) SPENERUS, (*e*) SCHURZFLEISCHIUS, (*f*) IMHOFIUS, (*g*) aliique Genealogi certatim sequuntur, Henrico I. Rudolphum & Hermannum; Rudolpho Henricum II. filios attribuentes.

FOERSTERUS, (*h*) &, qui ejus vestigia legit, DROLLINGERUS, (*i*) Henricum nostrum constituunt Henrici I. nepotem; sed Marchionis, qui intermedius fuit, reticent nomen.

§. VII.

Rationes
contra-
riæ no-
stræ.

Re tamen bene perpensa generationes illas duas, quæ inter Henricum I. & II. ponuntur, delendas esse censemus. Non unum nobis occurrit exemplum, quo Marchiones Badenses inter An. 1230. & An. 1250. in Hachbergenfibus terris jura quædam, ut Domus suæ seniores, exercuerunt.

Hermannus Marchio de Baden, & Eginus Comes de Friburg An. 1234. de argentifodinis & custodia silvarum per Brisgoviam

(*d*) *Genealog.* Tab. 126.

(*e*) *Sylog. Historico-Genealog.* pag. 612.

(*f*) *De Rebus Badenf.* §. IV. Differt. pag. 278.

(*g*) *Tabb. Geneal.* Part. II. Tab. 76. HUBNERUS Tom. I. Tab. 229.

(*h*) *Relatio Genealog.* Ms. Cap. II.

(*i*) *Lex. Basil.* voce *Hachberg.*

inter se disceptabant. Litem Henricus, Romanorum Rex, XV. Cal. Martii ejus anni pro Eginone decedit. (*k*)

Anno 1248. Hermannus atque Rudolfus Badenses feudum, in Eichstatt situm, Usenbergiis contulerunt. (*l*) Nemo tamen hinc inferat, Hachbergicas terras ad Badenses tum pertinuisse Marchiones; nec ex altera parte Lineæ Hachbergenfium inferat Marchiones Badenses. In Illustribus familiis frequens est, ut regalia quædam jura, præcipue collationem feudorum, senior sibi linea reservet. Fortassis Landgraviatus Brisgovix jura sibi quoque reservaverant Badenses. Stat ergo sententia, quæ Henrici I. filium & successorem constituit Henricum II. dictum *Equitem*, qui post An. 1248. ipse Hachbergam suam regere potuerat.

§. VIII.

Ille profecto An. 1256. litem inter Nobiles de Weisweil & Res gestac. Abbatem Tennebacensem de vico Harderen composuit. (*m*)

Anno 1261. Henricus bonorum Musbacensium donationem, quam pater ejus Tennebacensi Monasterio fecerat, quamque mater vidua cum pueris suis mortuo confirmaverat patre, & ipse Marchiæ suæ rector tempore Paschatis confirmat Hachbergæ.

(*k*) Quatuor post mensibus idem Rex eundem Eginonem de pluribus fluminibus in Brisgovia & montanis adjacentibus investivit. Vid. Cod. Diplom.

(*l*) Vid. supra pag. 341.

(*m*) Teste FOERSTERO Cap. III.

In diuturno illo civium nobilium Basileæ dissidio An. 1262. Marchiones Hachbergæ (Henricus noster sine dubio & frater ejus aut filius) a partibus societatis, cui a *Psittaco* nomen, (n) steterunt.

§. IX.

Heitersh.
donatio.

Circa Annum 1270. Fratribus Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani in Friburg bannum, advocatiam & jura, quæ ei in villam Heitersheim ejusque districtum competebant, in speciale feudum Henricus Eques concessit. Literæ ipsæ non profant, sed superest Charta, qua filii ejus, Henricus & Rudolphus, eandem concessionem confirmantes, indicant, eam viginti circiter annis ante factam esse, quam pater se regimine abdicasset. Abdicatio autem, uti infra patebit, circa An. 1290. facta est, adeoque traditio Advocatiæ in Heitersheim circa A. 1270. ponenda.

Arbiter
electus.

Anno 1273. Rudolphus Habsb. & Henricus Friburg. Comites inter se & Episcopum Basil. iudices compromissarios elegerunt Burggravium de Nurnberg & H. Marchionem de Hachberg. Chartam dedit URSTISIUS. (o)

Anno

(n) Des grünen Psittichs. Factio contraria fuerat Nobilium de Stella.

(o) Chron. Basil. Lib. II. pag. 133.

Anno 1276. Rudolphus Imp. *nobili viro H. Marcgravio de Hachberg & Sculteto Brifacensi* commiffisse fe fcribit, ut litem inter Abbatiam Tennebac. atque fratres de Keppenbach fuper quibusdam aquis & pascuis dirimerent. Diploma XIII. Kal. Maji Hagenoæ perfcipitum.

§. X.

Brevi poft, VIII. nempe Idus Julii, *Heinricus Marchio de Hahberg*, bonæ memoriæ Heinrici Marchionis, ut ipfe teftatur, filius, Monafterio Tennebacenfi ad Ecclefiæ majoris Constant. Capitulum literas commendatitias dedit, ut fructus ecclefiæ in Musbach, quam à patre fuo dono acceperat, Monafterium perciperet. In Caftro *Hahberg* literæ hæ confcriptæ fuerunt.

Acta ab
An. 1276.

In Rudolfi Rom. Regis privilegio Civitati Rhinfeldenfi II. Kal. Aug. An. 1276. Bafileæ dato, primus inter nobiles viros teftis eft *Heinricus Marchio de Hahperch.* (p)

Idem Henricus A. 1277. Olsbergenfi Monafterio feminarum, Oelsberg haud procul Rhinfelda fito, promifit, fe de bonis ejus, in villa Blansingen fitis, quorum jus Advocatiæ ad eum fpectabat, ratione juris hujus nihil exacturum efle, præter *duo maltheros figuli* &

(p) HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. III. pag. 461.

unam p̄souam vini. Dedit hanc Chartam Henricus Rhinfeldæ, ad preces inclitæ Romanorum Reginae Annæ, quæ eum in ipsa hac Charta *Avunculum* suum vocat, figillumque suum appendit. (q)

§. XI.

Acta ab
An. 1278.

Anno 1278. Henricus noster cum Episcopo Basil. & Friderico, Burggravio Noribergenfi, equites 800. Rudolpho I. Rom. Regi adduxit; quum is secundam expeditionem contra Ottocarum, Bohemiæ Regem, Augusto mense fusciperet. Tum vero Aquilam Imperii gessit Henricus, inter præcipuos belli dux, consilio & manu fortis. (r)

Patruelem ejus Rudolfum, Badæ Marchionem, bello persecutus est Cæsar. Cæsaris præcipuus propugnator fuit Henricus noster, Marchio Hachbergæ.

Anno 1279. die S. Cecilie *Henricus Marcgravius nobilis Dominus de Hahperg* agros Dieterico Advocato de Landeck a subditis suis in Malterdingen locatos esse fatetur.

Anno 1281. Henricus Marchio de *Hahberg* in villis Eggenheim & Schalfingen fundos, quos civis quidam Neuenburgenfis in feudum tenerat, Abbatie Blafianæ dono dedit.

(q) Codex Dipl. De Instrumento hoc & nomine *Annæ* erudite commentatus est Ampliff. HERBSTERUS in *Carlsruher Samml.* pag. 81. sq.

(r) ALBERT. ARGENT. pag. 102. FUGGER *Oesterr. Ehrensp.* Lib. I. Cap. XII. URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 138.

Anno 1282. Hermannus Marchio de Baden & Henricus Marchio de Hachberg literas investituræ, quam Rudolfus I. Imp. filiis suis, Alberto & Rudolfo, super Ducatum Austriæ dedit, Augustæ Vind. VI. Kal. Jan. testes cum aliis Imperii Statibus signarunt. (s)

Heinr.
testis.

§. XII.

Idem Henricus II. Marchio testis fuit transactionis inter quatuor fratres Furstenbergicos super Villingam An. 1284. quo reditus curtis suæ in Wettelbrunn Tennebacensibus donavit. Eodem anno Kunigunda atque Elisabetha, Henrici filia, cum Monasterium Adelhausen (t) prope Friburgum ingressæ fuissent, decimas in Uchtingen prope Burckhemium sustentationi earum pater destinavit, hac lege, ut ipse & posteri sui decimas has centum marcis argenti redimere possent. Acta hæc sunt Anno 1284. Friburgi die Mercurii post Dominicam Palmarum.

Acta An.
1284. fqq.

Anno 1285. Henricus Marchio de Hachberg consensu Domine Anne uxoris suæ legitimæ ac filiorum suorum, Henrici, Rudolfi & Friderici, aliorumque omnium liberorum suorum Abbatia Tennebac.

X x 2

(s) Vid. *Recueil des pieces de la Deduction des droits de Baviere Et la Reponse de Vienne*, Tom. II. pag. 428.

(t) Monasterium hoc cum aliis extra urbem destructum est seculo superiore, cum Friburgum post pacem Neomag. munitur à Gallis.

reditus V. marcarum in Malterdingen donavit. Chartæ huic, apud *Hahberg* datæ, appensa sunt figilla *Heinrici Margravii de Hahberg, Anne Margravie, Heinr. March. Junioris de Hahberg.*

Anno 1286. vigilia S. Laur. Henricus Margravius de Hahberg monasterio Adelhusen, ubi filia ejus, ut jam dixi, vivebant, censum donavit, quem ex curia ejus in Grisheim Brunwartus de Oughein, Miles, in feudum tenuerat. Testes Joh. Dom. de Schwarzenberg, Henricus, Margravii filius natu major. &c.

Anno 1289. Rudolphus Rom. Rex Comitem Eginonem de Friburg & Cives Friburg. inter se bellantes, ad concordiam reduxit; adhibito consilio Argentinensis atque Basiliensis Episcoporum, & *Henrici Dei gratia Margravii de Hahberg, Landgravii Brisgovia.* Data est Charta Basileæ, festo S. Matthæi. (u) Appendet ei sigillum *Heinrici Margravii de Hahberg*, in quo Henricus sistitur equo insidens, galea, thorace, clypeo, hastaque instructus.

§. XIII.

FitEques
ordinis
Teuton.

Postrema hæc occurrit Henrici II. mentio. Brevi enim post regimini valedicens, Ordinem Fratrum de Domo Teutonica

(u) Verba sunt: mit Hülf des edlne Herrn von Gottes Gnaden Marggravin Heinrichs von Hahberg, der Landrichter ist in Brisgowe. Pistorius eum Landherr in Breisgau vocari contendit, sed errat.

ingressus est. Testantur id Literæ, Ordini S. Johannis Hierosolymitani a filiis ejus An. 1297. datæ, quibus illi patrem hereditatem suam sibi reliquisse, & religionem Equitum Teutonicorum intrasse profitentur. Quin & ipse pater Chartæ filiorum testis subscripsit: *Presentibus fratre Henrico de Hachberg patre nostro predicto nunc de Ordine fratrum de Domo Teutonica.* Insigni ergo favore Sacros Ordines Equestres complexus est Henricus. Postquam enim ante annos XX. Hospitalariis Fratibus S. Johannis jurisdictionem & Advocatiam in Heitersheim dedisset, ipse denique inter Fratres Teutonicos suum professus est nomen.

Anno 1289. inter socios Friderici, Ducis Lotharingiæ, Margravius de *Hahperch*, sed sine nomine, legitur. (q) At in Charta anni sequentis, qua foedus renovatur, ab initio statim occurrit *Henricus Marchio de Hachbourg.* (xx)

Obiisse videtur paulo post An. 1297. (y) appellatus a posteris *Eques.*

§. XIV.

Pistorius uxorem ei assignat Annam de Altzena. Filios ^{Uxor & liberi.} pro genuit Henricum & Rudolfum, paternorum bonorum heredes;

X x 3

(x) Apud CALMET *Hist. de Lorraine*, Probat. Tom. II. col. 530.

(xx) Ibid. col. 533.

(y) DROLLINGER in *Lex. Basil.* in voce *Hachberg* annum mortis 1321. assignat, filium cum patre confundens.

---

ut & Hermannum, qui Ordinis Equestris S. Johannis per Alemanniam Prior per tres annos fuit, ut Pistorius quidem existimat. Is in Charta sui ex fratre nepotis Anno 1318. adhuc testis occurrit. Obiit II. Idus Aprilis An. 1321. Friburgi in Brisgovia, in Ecclesia S. Johannis, quæ seculo superiore, cum urbs munitur, destructa est, sepultus, ubi & epitaphium ejus olim legebatur:
 „ Anno Domini 1321. 2. idus Aprilis obiit frater Hermannus de
 „ Hachberg, Prior Alemanniæ superioris. (z)

Tres præterea filias Henricus II. reliquit; Agnetem, uxorem Waltheri a Richenberg; (a) Kunigundam & Elifabetham Sanctimoniales, de quibus jam actum.

(z) FOERSTER Cap. III.

(a) Hanc nobis indicat Charta An. 1309. Archivi Bada-Durl.

CAPUT

C A P U T II.
MARCHIONES HACHBERGA-
HACHBERGICI

H E N R I C U S III.

AB ANNO 1290. USQUE AD ANNUM 1330.

---

§. I.

enricus III. cum fratre suo Rudolpho ante A. 1300. Acta cum fratre. conjunctim, postea divisim occurrit; unde eos terras Hachbergicas indivisas aliquamdiu rexisse nulli dubitamus.

A. 1293. Instrumentum Pacis, quam Egeno & Cuno, Comites de Friburg, cum urbe Friburgo iniverunt, (a) subscriptione sua ambo firmarunt.

A. 1297. Marchiones hi confirmant donationem banni & Advocatiæ in Heitersheim, quam pater eorum Fratibus Hospitalariis concesserat; „dantes eis hanc Advocatiam, & „jurisdictionem in speciale beneficium & feudum; remittentes „insuper in perpetuum juramenta homagii, & pro universis

---

(a) Chron. Friburg. quod SCHILTERUS Kænigshovio subjecit, pag. 28.

„ ratione feudi debitis volentes esse contenti rationibus dictorum
 „ Fratrum. „ Eodem anno iidem Marchiones reditus & jura
 universa, quæ Henricus, Mangoldus & Wolfradus, fratres,
 nec non Wolfradus junior, Comites de Veringen, in vico
 Malterdingen habuerant, pro LX. marcis argenti emerunt
 Rüdlingæ feria III. ante S. Walpurgis.

An. 1300. die Sat. ante purificat. B. Virg. Henricus &
 Rudolfus, fratres Margravii de Hachberg, sigillo suo iterum
 muniverunt literas, quibus Egeno & Conradus, Comites Friburgi,
 cum civitate hujus nominis in gratiam redierunt.

Iidem Margravii mense Novembri litem inter se &
 Abbatiam Tennebacensem, ob decursum aquæ in Mundingen,
 per quatuor arbitros. testibus ipsorum literis, in Emüttingen datis,
 terminari curarunt.

§. II.

Dux
 March.
 Hachb.
 Lineæ.

Seculi XIV. initio pater horum Marchionum Henricus II.
 Eques obiisse videtur. Tum vero nova exoritur Marchicæ Historiæ
 Epochæ; qua Hachbergæ Marchiones in Hachbergo-Hachbergicam
 & Hachbergo-Sausenbergicam Lineas subdividi cœperunt.
 Priorem Henricus III. posteriorem frater ejus, Rudolphus
 condiderunt. Utraque a principe Castro, Hachberga &
 Sausenberga, suum nomen accepit. Hachbergica, quæ senior
 Linea

Linea in Heinrici pronepote Ottone II. exaruit, qui anno 1418. mortuus terras suas Bernhardo, Marchioni Badensi, triennio ante vendiderat. Saufenbergica in Rudolphi atnepote Philippo A. 1503. marcescens, suas quoque opes, Roetela & Badevilla auctas, ad Christophorum, Badensem Marchionem, transmisit.

§. III.

Anno 1305. Henricus Hachbergenfis solus Rudolpho, Equiti Friburgenfi, qui dictus *Der Turner*, & Johanni fratri ejus, Judicium in Tenzelingen in feudum dedit. Sigillo adjecto inscripta sunt verba: *S. H. junioris Margravii de Hachberg*. In vigilia D. Andreae ejusdem anni Henricus Marchio fratri suo Rudolfo partem suam Castrum *Spanegge* tradidit, ea lege, ut mortuo Spenlini filio feudum illud utrique fit commune.

Henrici
Acta An.
1305. & seq.

Anno 1306. judicium feudale cum pluribus Dynastis & Militibus Burghemii celebravit Henricus, quo Castrum Spanegke ad Rhenum, cujus dominium directum haecenus fuerat inter duos Marchiones commune, Johanni de Spanegge, Spenlini filio, feloniae reo, sententia solenni adimitur, & Rudolpho, fratri Marchionis, tanquam apertum adjudicatur. Eodem anno, die Ven. ante S. Andr. Marchio Henricus fidejussorem Wernheri de Stauffen Conrado Comiti Friburg. se obtulit.

Anno 1307. Vicum Heimbach, qui communem cum vicis Malterdingen, Koendingen & Mundingen silvam habet, Conrado Haffnero Friburgensi pro 50. marcis argenti vendidit cum consensu Hugonis de Yfenberg. (b) Vendidit quoque A. 1310. Tennebacensibus nonnulla bona, quæ in Glashaufen sita fuerunt. (c) Eodem anno cum Conrado, Comite Friburgensi, bona Abbatiae Andlaviensis, quæ ipse emerat, ita divisit Marchio, ut ipse officium sculteti in Sexau & vectigal in Endingen, Conradus vero officium sculteti & census in Baldingen acciperet.

§. IV.

Acta An.
1311. & seq. Anno 1311. Johanni Wolferamo de Hachberg omnes homines liberos in Gutenrode, Musbach, Schœnabrunnen, Bretten, Richenbach, Norbrechtesberge, & Büttenkroph usque ad veterem Keppenbach pro 185. libris Brisgovienfis, reservata reluendi potestate, in feudum pignoratitium dedit; præsentibus Egone Comite Furstenbergio & Conrado Comite Friburgi, Johanne de Schwarzenberg, multisque aliis Nobilibus; die Jovis post Valentini festum.

Anno 1313. in vigilia SS. Petri & Pauli Burcardus de Keppenbach, ab Henrico Marchione captus, cum fratribus suis,

(b) FOERSTER. Cap. IV.

(c) Idem loc. alleg.

Rudolfo & Dieterico, perpetuam pacem eidem Marchioni adjurat, idque datis fidejussoribus, Gebhardo, Comite Friburg. Præposito Argent. Conrado Comite, fratre ejus, & Domicello Friderico de Hornberg, confirmat.

Anno 1314. die Merc. post S. Urbani Conradus, Comes Friburg. Marchioni Henrico officium sculteti ceteraque bona in Baldingen reddit, quæ ab eo acceperatis.

Anno 1316. filius Marchionis nostri jam uxorem duxerat Annam Usenbergiam, & cum focero suo Burcardo de Usenberg pactum de terris quibusdam oppigneratis iniit. (*d*)

Anno 1317. Johannes de Endingen, ejusque filius Rüdigerus, Equites de Nuwenburg, redditus annuos IV. marcarum argenti, quos Henricus junior Marchio de Hachberg (*e*) ipsis in feudum dederat, pro XL. marcis argenti libræ Neuenburgensis, ei aut heredibus ejus reposcentibus se retrovendituros esse promiserunt.

§. V.

Anno 1324. die Martii ante S. Valentini Henricus, Margravius de Hahberg, ejusque filii Henricus atque Hermannus,

Acta ab
An. 1324.

Y y 2

(*d*) Vide infra Usenbergios Dynastas.

(*e*) Sine dubio Henricus IV. filius Henrici III. tum adhuc viventis, intelligitur.

consilio Hugonis & Burchardi, Dynastarum de Usenberg, cognatorum suorum, cum Abbacia Tennebacensi in gratiam redunt; juribusque suis, si quæ habuerint, in bona, Abbatiae huic in Malterdingen vendita, perpetuo valedicunt; posterisque suis eandem Abbatiam diligenter commendant. Eodem anno Marchio Henricus de Hahberg, ejusque filius cognominis emtionem confirmant, qua Abbas Tennebacensis homines & bona in valle Reichenbach prope Keppenbach a Walthero de Valckenstein comparaverat. Chærtæ huic sigilla *H. Margravii de Hahberg & Henr. J. Margravii de Hahberg* appensa sunt. Iidem Marchiones eodem anno cum Conrado Dieterico Snewelino, Milite, atque Ottomanno de Keyfersberg, Snewelini genero, super Castrum Schnefelden transfegerunt, ut prædicti Equites ex Castro suo nullum damnum Marchionibus inferant; neve invitis Marchionibus quenquam in illud recipiant; a monachis in Selsa & Tennebach homines emant; Castrum denique vendant aut mutent. Literæ datæ sunt Friburgi die Jovis ante S. Augustini An. 1324.

§. VI.

Mors.

Obiit Henricus III. circa Annum 1330.

Uxor
ejus.

Nupserat ei Agnes, Ulrici, Comitis de Hohenberg filia, quæ Anno 1310. jam fatis concessit, sepulta Tennebaci ante summum altare, ubi hodie sequens ejus in lapide legitur elogium:

Anno Domini MCCCX. V. Id. April. obiit nobilis Domina Agnes Marchionissa de Hahberg, filia Domini Ul. quondam Comitis de Hohenberg.

Mater fuit trium filiorum, Henrici, Rudolphi & Hermanni; Filii tres. quorum primus patri successit; reliqui duo Ordini S. Johannis Hierof. adscripti sunt. Rudolphus quidem Commendator Ordinis in Friburg primo, (f) dein in Hohenrain Anno 1343. obiit, in S. Joh. æde Friburgi sepultus. Inscriptio sepulchralis hæc fuit: *An. Domini MCCCXLIII. XVII. Cal. Junii obiit frater Rudolphus, Marchio de Hachberg, quondam Commendator in Hohenrain. (g)*

Hermannus, ejusdem Ordinis Magister per Germaniam Superiorem, An. 1318. Chartæ patruelis sui Henrici subscripsit.

Anno 1347. frater Hermannus Commendator, Margravius de Hachberg, & Conventus Domus Friburgi Brisgovie Ord. S. Johannis Abbatie Tennebacensi bona quædam vendiderunt. Munita Charta sigillo *Herimanni Marchionis de Hachberg & Commendatoris.* Sed & Monasterio Sulzbergenfi curia dicta *Alzenach* in Gundlingen pro 380. marcis argenti eodem anno vendita est.

Y y 3

(f) *Bruder Rudolf von Hachberg, Bruder des Ordens S. Johannes Spitals von Jerusalem des Huses zu Friburg in Brisgöwe An. 1325.*

(g) Errat PISTORIUS, qui hunc Rudolphum Rudolphi Saufenbergici filium, adeoque Henrici III. ex fratre nepotem fuisse credit. Rudolphus enim ille, Saufenbergici filius, uxorem & liberos habuit, uti infra patebit.

Obiit Anno 1357. Friburgi sepultus, ubi hoc ejus elogium:
 „ Anno MCCCLVII. VII. Cal. Maji obiit frater Hermannus de
 „ Hachberg sacerdos quondam locum tenens & Magister Conventus
 „ Rhodii in partibus Alemanniæ. (*h*)

H E N R I C U S I V.

§ VII.

Acta ab
 An. 1330.

Anno 1330. die Martis post Paschatis festum Charta Tennebacensis Heinrici junioris, Margravij Hachbergici, sigillo munita est.

Anno 1331. Conrado Dieterico Schnevelin permisit Henricus, ut bona quædam, prope calcariam Emmedingenfem sita, Castro Schnefelden emtione adjungeret, id quod sine consensu Marchionis facere non licuisset. Duodecim post annis eidem molendinum prope Castrum Weyer ædificare permisit ea lege, ne in alios quam domesticos Schnevelini usus adhiberetur, jusque piscationis penes Marchionem solum maneret.

Anno 1337. Margravius Henricus Dom. in Hahberg venditionem, Abbatix Tennebacensi ab hominibus in Baldingen factam, confirmavit.

(*h*) Non ergo locum tenens modo Magistri, ut Pistorius scribit: sed ipse Magister Ordinis fuit. Epitaphia, quæ produxi, destructa sunt, quum Domus Johannitarum destrueretur, Friburgo a Gallis munito.

Anno 1339. die Lunæ ante S. Galli Adelheidis de Gerolzeck, Abbatissa Andlaviæ Marchioni Heinrico, Domino de Hachberg, ejusve heredibus feudum, ultra 20. marcas valens, quod primum ad se rediturum sit, promisit.

§. VIII.

Anno 1340. die 17. Maji Bertoldus Episc. Argent. Acta ab An. 1440. Marchionem Heinricum & Usenbergios cum urbe Brisac. quæ subditos quosdam Usenbergicos in civitatem suam receperat, reconciliavit.

Die Ven. post S. Ulrici Consul & Senatus Friburgensis litem inter Marchionem Heinricum & Milites a Keppenbach deciderunt, ita quidem, ut Marchio Judicia Provincialia ad vetus Keppenbacum sub tiliā in causis quoque, ad subditos Johannis & Ulrici de Keppenbach minime spectantibus, possit habere. Sexennio post inter Heinricum Marchionem atque Waltherum & Dietericum de Keppenbach ejusdem Senatus Friburg. studio pax inita est.

Anno 1343. cum urbe Brisacensi, quæ homines proprios, ex vicis Marchionis, ad montem *Keyserstul* fitis, in eam fugientes, susceperat in cives, in gratiam rediit.

Anno 1344. die B. Urbani Adelheidis Abbatissa & Conventus Andlaviæ Heinrico Marchioni curias suas, in valle

Sexowe & in villa *Otenswande* fitas, cum universis bonis, juribus & hominibus earum, excepto jure patronatus, pro 200. marcis argenti vendiderunt. Literæ hæ Bertoldi Episc. Argent. figillo firmatæ sunt.

§. I X.

Acta ab
An. 1352.

ANNO 1352. cum Moeskirchensibus bellum, breviter duraturum, inivit. Eodem anno, die Ven. post S. Urbani, ab affine suo, Friderico de Usenberg, Dynastiam inferiorem Usenberg, ut *Kenzingen* oppidum, *Kürenberg* Castrum, *Bleicham* & *Herbolzheim* vicos, Advocatiam in *Minnenwiler*, Castrum & vicum *Wiswil*, jus patronatus in Bergheim & Cappelle, bannum silvestre in Sulzberg, in feudum accepit. Adiit etiam horum bonorum possessionem Marchio, Kentzingæ & Kurnbergæ fedem figens; quin & in Chartis se Dynastam in Kentzingen appellans. Tum vero decimas ecclesiæ Cappellenfis filio suo Hessoni reliquit.

Anno 1354. bellum cum Rheinfelda & Villinga gessit, quod Rudolpho Austriaco conciliante compositum est. Graves etiam ei fuere lites cum Militibus de Keppenbach, ob Præfecturam Liberam (i) & judicia ejus. In bello, quod inde natum est, Keppen-

(i) Freye Amt, Leute und Gerichte darinnen.

Keppenbachios captivos Hachbergam, duxit Marchio, eosque nonnisi intercedente Friburgensi Civitate dimisit.

Anno 1356. Fridericus, Comes Friburgensis, Eginonis frater, Henrico nostro banni silvestris in Brisgovia partem, quam ipse ab Episcopo Basiliensi in feudum tenebat, tradidit. Eginone autem apud Episcopum hac super re querelas movente, iudicium feudale habitum An. 1357. cui etiam Otto, Marchio de Rœteln, Henrici nostri patruelis, interfuit. (k) Marchioni abjudicatus est bannus. Eodem anno, mense Martio, Kenzingæ iudicatum inter Henricum March. & Hugonem Comitem de Furstenberg, quorum priori duo molendina in Bleicha addicta sunt.

Anno 1358. idem Marchio Dynastiam Kenzingen & Kürnberg iudicio feudali, in campo Seckingenfi die Veneris ante S. Agnetis habito, accusante Rudolpho, Austriæ Duce, amisit. Nihilominus *Marggravium de Hachberg & Dominum de Kentzingen* se appellare perrexit; teste Charta Tennebacensi An. 1360. cui rogatus sigillum suum appendit.

(k) Vicissim Henricus noster anno præcedente 1356. traditioni bonorum quorundam, Ordini S. Johannis ab Ottone Marchione factæ, interfuerat. Vid. infra in Saufenbergicis.

Anno 1363. villam *Witersbach*, quam civis quidam Villingensis in feudum ab ipso tenebat, cum bono censitico in Tenningen permutavit.

§. X.

Mors.

Obiit Henricus IV. circa An. 1369.

Uxor & filii.

Uxor ejus Anna, Burcardi de Usenberg filia, tres ei filios peperit, Ottonem, Johannem & Hessonem, quos jam An. 1368. adultæ ætatis fuisse, inde concludimus, quod eo anno cum patre Monasterio Ettenheimensi advocatiam vici *Minnewilre*, salvo relictionis jure, pro 150. libris denar. Argent. vendiderint.

PISTORIUS filiam addit Cunigundam, uxorem Baronis a Gliers, (I) de qua Alfatia Gente alibi (II) egimus.

O T T O L

§. XI.

Acta vivo patre.

Tria quotannis judicia in Baldingen Otto, vivo patre, habere solebat, quibus cives Friburgenses, in vico isto habitantes, cum reliquis incolis pariter obnoxios ipsa hæc Civitas An. 1364. judicavit.

(I) In *Tabula Genealogica MANLII Chronico Constant.* adjecta.

(II) *Alfatia Illustr.* Tom. II. pag. 687.

Eodem tempore bellum Friburgensibus grave intulit Comes eorum Egino, ejusque foederati, Dynastæ de Usenberg, Gerolzeck Schwarzenberg & Staufen &c. quibus & Otto de Hachberg accessit.

Frequens tum Germaniæ Procerum fuit querela, quod proprii eorum homines a Civitatibus vicinis reciperentur in cives. Eadem contra Friburgenses Nobilium querimonia. Pax denique coaluit Anno 1368. die Palmarum, qua suam a Comitibus Friburgensibus libertatem 1500. marcis argenti redemit Friburgum. Werrensis Nigræ Silvæ Dynastia, supra Beuckam sita, tum temporis per breve spatium oppignerata fuit Ottoni nostro Marchioni. (m)

§. XII.

Carolus IV. Imperator An. 1372. Ottoni & Hessoni Acta mortuo patre. fratribus Advocatiam Monasterii Tennebach contulit, ut ipsius Cæsaris ad monasterium hoc literæ testantur. Eodem anno Margravius Otto Dom. de Hachberg sigillum suum Chartæ Tennebacensi appendit.

Anno 1373. Otto Marchio Burcardo de Kürneg decimas in Neuenburg in feudum masculinum dedit.

Z z 2

(m) URSTIS. Chron. Basil. Lib. I. Cap. XXI.

Anno 1380. die 22. Febr. Anna, dicta Burggravia, Ulrici de Keppenbach, Armigeri, vidua, Ottoni Marchioni omne jus sibi competens, seu a marito quondam suo acceptum, & quovis deinceps modo accipiendum, donatione inter vivos tradidit.

Anno 1385. die Saturni post Urbani a Wilhelmo Turriano,⁽ⁿ⁾ Hessonis Schellini genero, bonum censiticum in *Winterreutin* Scaphufii emit. Anno eodem bellum, quod ipsi & fratri cum Friderico, Argentinensi Episcopo, fuerat, intercedentibus Leopoldo Auftriaco, & Eberhardo Wirtenbergico, ita compositum, ut Episcopus utrique Marchioni 1200. florenos solveret, Marchiones autem eo anno cum Castro Hoehingen in Episcopi ministerio essent. Actum Friburgi dominica post Judica.

§. XIII.

Mors
Ottonis.

Otto noster denique Anno 1386. in proelio Sempacensi pro Leopoldo Austriae Duce, dimicans, cum ipso & ingenti Nobilium numero periit. ^(o) Sepultus est Tennebaci ante summum altare, ubi hodieque legitur haec sepulcralis Inscriptio: „A. MCCCLXXXVI. „ VII. Id. Julii obiit Nobilis Dominus Otto, Marchio de Hachberg. „

⁽ⁿ⁾ *Im Thurn.*

^(o) KOENIGSHOV. *Chron. Alsat.* pag. 344. TSCHUDI *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 526, sq.

Uxorem ei assignat PISTORIUS sororem Maltreri, opulenti Uxor & liberi.
 Baronis, ex qua filiam Emiliam, uxorem Joh. de Ruchen,
 Equitis, susceperit. GAMANSIUS uxorem non nominat; at
 liberos tres ei assignat; ex quibus duo mares; quorum in Charta
 An. 1366. fit mentio; & filia Emelina, quæ Johannem de Couci,
 Equitem auratum, acceperit maritum. Quodsi filios habuit, ante
 patrem illos obiisse necesse est, cum duo fratres in Marchionatu
 ei successerint.

J O H A N N E S.

§. XIV.

Johannes, Advocatus in Endingen Anno 1361. ut Johannis
March.
Acta.
 PISTORIUS (p) quidem tradit, Abbatiae Tennebacensi curiam
 suam Friburgi Brisgoviae per concambium tradidit Anno 1385.
 accedente fratrum Ottonis & Hessonis, Marggraviorum de Hachberg,
 consensu.

Occiso Ottone Johannes & Hesso fratres Castrum Hachberg
 & reliqua ejus bona inter se ita diviserunt, ut posteriorem Castri
 partem Johannes, anteriorem Hesso sortirentur, addita lege, ne

Z z 3

(p) Pistorius tamen Johannem hunc confudisse videtur cum Johanne de
 Endingen, de quo supra ad An. 1317. & in Charta pro 1316. legisse 1361.

pars ulla, donec masculi ex alterutro fratre descendentes superfuerint, transfret ad feminas. Factum hoc ante Nativit. B. Virg. 1386. Tum quoque Fridericus de Blanckenheim, Argent. Episcopus, vicum Herbolzheim, ad Bleicham, Brisgoviae & Ortenaviae limitem, in Marca Ettenheimensi situm, fratribus his abstulit. Pauci, teste WIMPHELINGIO, (q) tum laici, tum sacerdotes, e vivis excefferant, ad quorum bona manus suas rapaces Episcopus hic non extenderit

Anno 1394. decimas in Büfesheim, Alfatiae superioris vico, Hamanno Schultheissio, civi Brifacensi, una cum Paulo Morfero, Armigero, Johannes vendidit. Posthaec rara Johannis in Chartis mentio. Vixit in coelibatu, ultra An. 1408. superstes, quo literas advocati in Baldingen sigillo suo munivit.

H E S S O.

§. X V.

Acta vivo
fratre
Ottone.

Marggravius Hesso de Hachberg An. 1376. sigillo suo Chartam Tennebaccensem munivit. Liberatorum Hessonis de Ufenberg tutor fuit, ut in Ufenbergicis docetur.

An. 1382. Eberhardo & Werlino, civibus Brifacensibus, vicum *Achtkarren*, sub Höhingen situm, reservato sibi relictionis jure, vendidit,

(q) In *Catalogo Episcoporum Argent.* pag. 98.

A. 1384. Marggravius Heffo de Hahberg, Dom. in Hœhingen, consensu fratrum suorum, Ottonis & Johannis, feudum Dynastiæ Usenbergicæ, quam Hachbergici tum possidebant, Johanni Druchfessio contulit. Anno sequenti Leopoldus, Dux Austriæ, inter Fridericum, Episcopum Argent. & Hessonem Marchionem, pacem conciliavit Friburgi, hac lege, ut Heffo Episcopum, contra quemvis, exceptis tantum Dominis ejus directis, ex Castro Hœhingen per tres annos juvet, & 400 florenos quotannis ab Episcopo vicissim accipiat.

§. XVI.

An. 1387. Marchio Heffo de Hachberg, Dominus in Hœhingen, fratribus S. Pauli Eremitæ Ord. S. Augustini in Nimbürg (r) cœnobium S. Petri in monte *Keyserstul* suaque Dynastia Hœhingen situm, ut & ecclesiam & jus patronatus in Vogtsberg tradidit, eosdemque fratres in tutelam suam recepit ac protectionem, ea lege, ut alium Advocatum, aut in ulla Imperii urbe jus Civitatis si unquam acceperint, beneficio hujus donationis exciderent.

Acta post
fratris
mortem.

(r) Monasterium hoc Eremitarum S. Augustini olim fuerat in *Obernimbürg*, leuca distans Emmedinga; deinceps destructum. Locus hodie in manibus Marchionis Bada-Durlacensis, ut possessoris Hachbergæ. Brisaci circa A. 1270. aliud Monast. Eremitarum S. Augustini conditum est.

An. 1388. die Martis post Purificat. Mariæ Marchio Heffo de Hachberg & Comes Walraf de Thierstein ab Episcopo Basiliensi Immerio feuda, quæ Usenbergii tenuerant, his extinctis acceperunt. Eodem anno Sulzbergam ab Ottone de Staufen 500. marcis argenti Heffo vel emit vel reluit, atque a Monasterio Virginum Benedictini instituti, quod ibidem sub invocatione S. Cyriaci viguit, Advocatus eligitur, quod datis ei literis protectionis ipse testatur.

An. 1390. die Sabbati post Crucis inventionem Heffo filium suum Henricum, adhuc puerum, Margarethæ, quam Anna, Comitissa de Nellenburg & nata de Tierstein, ex priore suo marito, Martino Malterero, susceperat, despondit. (s) Eodem anno vallem *Brechtal* a Johanne Jun. Comite de Habsburg. Lauffenburgicæ lineæ, in feudum se tenere professus est. (t)

An. 1392. die Lunæ post S. Ottonem Wernherus de Hornberg, Miles, & uxor ejus, Anna de Usenberg, partem suam Castri & Dynastiæ Hühingen pro 5000. florenis, ut & Castrum Triberg pro 3000. aureis Brisfaci vendiderunt Hefsoni, qui anno sequenti venditoribus his vicum Brockingen ad dies vitæ concessit; futurus Annæ Usenbergicæ heres.

An. 1395. vicum Eistatt cum jure patronatus ejus a Conrado, Comite Friburgensi, suscepit in feudum. §. XVII.

(s) FOERSTERUS.

(t) Charta ap. HERRG. Cod. Dipl. num. 883.

§. XVII.

Intercessit tum inter Hessonem March. & Johannem Meinwartum, Militem, gravis discordia, quæ ut terminaretur, res ad arbitros delata est, quibus Engelhardus Winspergius, Advocatus provincialis Austriacus, præfedit. Hic pridie S. Martini Brisfaci pronuntiavit sententiam, qua Hessoni jus vicum Bischoffingen ex Mainwarte manibus redimendi negatum, folique Annæ Usenbergicæ, Wernheri de Hornberg uxori, tributum. Marchio damna, Meinwarte ejusque hominibus in Schallingen illata, ducentis & viginti aureis Rhen. refarcire jussus est.

Lites varia
riae deci-
sæ.

A. 1399. Eberhardus Wirtemberg. Comes litem inter Hessonem March. de Hachberg, Casparum de Clingenberg, ejusque uxorem Margaretham Malteriam Hessonis filio Heinricho, uti diximus, antea desponsatam, composuit his legibus:

- I. Marchio conjugibus his vicum Eistatt, partem Castri Haideburg curiasque Friburgi reddito;
- II. Jus reluendi vicum Eistatt servato;
- III. Curias *Braiteberg* conjuges a Marchione, si dominium suum directum probaverit, in feudum accipiunto.
- IV. Marchio Johanni Ramsteinio de custodia Castri Haideburg a filii sui Henrici morte satisfacito.

A a a

V. Instrumenta bellica, quæ ante captum a Marchione Castrum Haideburgi erant, ibidem manent.

VI. Conjugum jus pignoratitium in vico Brockingen antiquatum esto &c. Datum Stutgardiæ die S. Joh. Evangelistæ.

§. XVIII.

Reliqua
Hessonis
Acta.

Anno 1400. Anna de Usenberg, Duci Reinoldo de Ürslingen tum nupta, Marchionem Castri Triberg omniumque bonorum suorum, coram judicio aulico Rotwilenfi, heredem instituit.

Anno 1401. Marchio Hesso aliquot metallifodinas in Sulzberg elocavit, decimasque in Bischoffingen, a Dieterico de Keppenbach, Ord. Johannitici Equite, sibi comparavit.

Anno 1403. & 1404. litem cum Johanne de Lichtenberg coram judicio Rotwilenfi contestatus est, victorque in possessionem bonorum Lichtenbergicorum in Ingweiler, Sponeck, Busweiler & Weisweiler immisus est.

Anno 1404. die Lunæ post S. Jacobi Civitas Brisacensis contra Hessonem Marchionem pronuntiavit sententiam, qua Hanemanno Snewelino de Landeck, Militi, jurisdictio vindicatur areæ, cui Landeck olim impositum fuerat.

Eodem anno, Marchione accusante, Vicedominus in Hohenstein, & de Haslach in Bruscana Alfatæ Valle, a judicio Rotvilano proscripti sunt. Tum quoque Hesso Marchio Hachbergæ

& Turingus de Ramstein litem propter Heimersdorff, Sundgoviaë vicum, cum Ludovico de Gliers, Frobergæ Domino, composuerunt.

Anno 1405. filiam suam Margaretham Friderico Comiti Leining. cum dote 1600. aureorum, pro quibus vicus Üringen pignori datus est, in matrimonium collocavit, quæ mater Friderici Hessonis & Friderici minoris a Leiningen facta, filiis his suis occasionem præbuit, ut jura quædam in Marchionatum Hachbergensem sibi vindicarent. Eodem anno 1405. die Sat. post S. Mart. Rupertus Rex Rom. bellum, inter Marchionem Hessonem, & Ludovicum, Dynastam Lichtenb. de Castro & vico Weifsweiler gestum, compositurus, æquum utrique jus Heidelbergæ addixit. Biennio post Lichtenbergensis partem suam Egenolfo & Johanni de Rathsamhausen fratribus, consensu Marchionis, vendidit.

Anno 1407. Hesso jus patronatus in Cappel, feudum Ecclesiæ Argent. Wilhelmo Episcopo refutavit; accepto vicissim jure patronatus in Nimburg. Eodem anno idem Hesso Hamanno Snewelino, Militi, vicum Mundingen cum omnibus ejus juribus pro 500. aureis in feudum contulit, hoc pacto, ut post 10. annos redimi possit. Hesso, tum temporis a Rep. Argent. in civem receptus, Senatui porrectis digitis jusjurandum præstitit. (u)

A a a 2

(u) WENCKER *Collect. Jur. publ.* pag. 17.

§. XIX.

Hessonis
mors.

Anno 1410. Marchio Hesso ex vivis excessit, ultra 60.
annos natus.

Uxores.

Bis nuptias celebraverat. Primas cum Agnete, Henrici
de Gerolzeck filia; secundas cum Margaretha, filia Conradi,
Comitis Palatini de Tübingen, Herrenbergæ arcis herede.

Filia.

Ex hac genuit Margaretham, Friderico Comiti de Leiningen
nuptam; (x) ex illa tres filios suscepit.

Fili.

Filii fuere Henricus, Otto & Hesso, quorum primus
Margarethæ Malteriæ, de qua supra, desponsatus quidem fuit,
sed ante nuptias obiisse videtur. Inter mortuos jam collocatur
anno 1399. in Literis, quibus Eberhardus Wirtenbergæ Comes
patrem ejus cum Casparo de Clingenberg hujusque uxore, ut supra
vidimus, reconciliavit. Ottonem & Hessonem fratres, Marchiones
de Hachberg, cum ipsorum patre Charta An. 1406. prodit, qua
reditus XXXIV. floren. Gözoni Liebermanno, Militi, adscripserunt,
dederuntque fidejussores Hermannum, Com. Sulzensem, Ducem
Reinoldum de Urfelingen, Burcardum de Stauffen, Dietericum
Snewelin, Hamannum Snewelin de Landeck, Milites, Jo.

(x) PISTORIUS Hessonem aliam insuper filiam tribuit, Agnetem, Friderici
Ortenburgici Comitis uxorem.

Zumwiger & Dietericum Kotzen, Armigeros. Post hæc solus cum patre in Chartis comparet Otto, unicus patrimonii totius Hachbergici heres.

O T T O I I.

§. X X.

Anno 1410. die Sat. ante S. Margar. Otto hic Marchio affini suo Friderico Leining. atque forori suæ Margarethæ, dotis a matre promissæ loco, vicum Üringen tradidit. Die Merc. post S. Laur. vicos Schaffhusen & Betzingen Paulo Morfero, ejusque posteris maribus, concessit in feudum.

Acta ab
An. 1410.

Anno 1411. festo S. Lucæ Monasterio S. Petri, in monte *Kayferstul* ditionis Hühinganæ sito, ad mentem patris sui defuncti, ecclesiam & jus patronatus in *Vogtsberg*, ejusdem montis vico, donavit. Fridericus, Dux Austr. loco Johannis Marchionis Hachbergæ, Ottōnem hunc, ex fratre ejus nepotem, Endingæ Advocatum constituit; Neoburgi die Sat. ante S. Laur.

Anno 1412. Henrico de Wisenegge vicos Denzlingen & Berchtoltskirchen; Jo. Oswaldo Zumwiger jus piscationis in rivo *Bretten* & jurisdictionem circa Castrum Weyer oppignerat Otto.

Anno 1414. die S. Jac. ob æs alienum, quod pater ejus contraxerat, Dynastias suas Hachberg & Hühingen Marchioni

Badensi Bernhardo pro 8000. flor. Rhen. vendidit, hac lege, ut Hühingensem ad dies vitæ ipse retineret, Hachbergensem vero, si forte cum æquali matrimonium iniret, redimere posset. Otto terras has suas prius obtulerat Rudolfo, Saufenbergicæ Lineæ Marchioni, sed hic auctor fuit, ut eas venderet Bernhardo Badensi.

Anno 1416. die Merc. ante Reminiscere Rudolfus de Schnellingen, Armiger, Ottonis Marchionis nomine iudicium feudale habuit in Üringen, cujus assessores fuerunt Jo. de Stauffen, Miles, Dietericus de Rathsamhaufen ad Lapidem senior, & Joh. de Hohenfirft. Agebatur de Vico Vörstetten & rivulo Schoppach, quos Hanemannus Snewelin de Landeck, Miles, ut bona a Valckensteiniis jure emptionis comparata; Jo. Oswaldus zum Weyer vero ut feudum, post extinctos Valckensteinios ab Ottone Marchione receptum postulabat. Vicit causa Oswaldi; Hanemannus nihil præter bona quædam allodialia servavit.

§. XXI.

Hachberga ad Badenses translata. Anno 1418. Otto Marchio cum cælebs decederet, & in eo Hachberga - Hachbergicus Marchionum ramus exaruisset, terræ ejus omnes ad Badensem Marchionum Lineam seniore, virtute emtionis triennio ante peractæ, transferunt, quæ seculo quoque sequenti Hachberga - Saufenbergicas ditiones Badensibus junxit.

Hachbergæ Marchiones ergo terras suas, ut Zaringici patrimonii partem, jure allodiali possederant; id quod de Marchionibus Badæ, Hachbergenfium successoribus, quoque ad annum usque 1475. dicendum. Fridericus III. Imp. enim Christophorum & Albertum eo tempore investiens de Marchionatu Badensi, in Literis feudalibus Hachbergici quoque fecit mentionem; (y) quod Hachbergæ feudalis primum reperimus exemplum.

§. XXII.

Formulam *Dei gratia* Hachbergæ Marchioni Henrico II. Equiti Rudolphus I. Cæsar Anno 1289. adscripsit; uti supra ostensum. Marchionum Hachb. dignitas.

In Conventibus Imperii publicis inter primarios Imperii Principes semper occurrunt Marchiones Hachbergæ; cujus rei exemplum suppeditant Comitibus An. 1281. à Rudolpho I. habita Vindelicorum Augustæ, ubi idem Henricus II. cum Duce Teccensi & Marchione de Baden recensetur, uti superius quoque fuit relatam.

Hæc de Hachberga - Hachbergicis rebus, quæ aridiores, quod arctis semper finibus inclusi fuerunt hujus Lineæ Marchiones, Epilogus

(y) Charta extat apud LUNIG. Part. spec. Cont. II. pag. 947.

nec rebus gestis, si Henricum Equitem excipias, illustres, nec augmentis opum potentes, in mediocri semper constituti fortuna; quamvis matrimonio Usenbergica bona suis terris adjecerint. Ducentos per annos nonnisi quinque generationibus propagati; terrarum divisionibus inter se debiles semper atque inglorii.

Nunc ad Hachberga-Saufenbergenses transimus, quorum fortuna splendidior & fata illustriora fuerunt.

CAPUT

C A P U T III.
MARCHIONES HACHBERGA-
SAUSENBERGICI.

R U D O L P H U S I.

AB ANNO 1300. USQUE AD ANNUM 1314.

§. I.

Henrici II. Hachbergici Marchionis, dicti Sedes & nomen.
Equitis, filius natu junior, Rudolphus,
in paternæ hereditatis divisione Saufenbergæ
fortitus est Castrum, quod haud procul
Kandra, in aditu Nigræ Silvæ, rupi nec altæ nec præcipiti
impositum, prima Marchionum hujus lineæ sedes fuit, unde vulgo
Linea Saufenbergica dicitur, Marchionibus licet Hachbergæ
retinentibus nomen. De monte *Sufenberc* cum Abbatia S. Blasii
An. 1232. transactum supra vidimus. (a) Tractus ille superioris
Brisgoviaë, ad Saufenbergæ Castrum spectans, *Sausenharda*
nuncupari solet.

(a) Periodi Hermann. Cap. VI. §. I. pag. 321.

Anno 1300. die Sabb. ante Annunt. Mariæ Rudolfus, Marchio de Hachberg, cum fratre suo Henrico literas compositionis inter Comites & Civitatem Friburgensem sigillo suo equestri firmavit. Sexennio post Castri Spanegg, infra Brisacum ad Rhenum siti, proprietatem iudicio feudali fratris sui Rudolfus obtinuit. (b)

§. II.

Judicium
provinc.
Brigov.

Anno 1309. die Merc. post S. Margarethæ Judicium provinciale habitum est Sliengæ, in Saufenhardæ confinibus, cui Judicio, Rudolphi Marchionis & Landgravii Brigoviæ nomine, Walravus, Thiersteinensis Comes, præfedit. In eo Rudolfus documenta sua de vico Uchtingen, de Castro Spanegge, de bonis in Bischoffingen & Froschbach, de Advocatia in Gretzhausen & decimis in Griesheim produxit. (c) Paulo post Walravus Comes & Johannes de Endingen, Miles, de sententia hac ad Aulicum Imperatoris Judicem, Henricum Comitem de Spanheim, scripserunt literas, quibus Waltherus Dom. de Rütenlein, Burckardus Dom. de Ufenberg, Wernherus & Cuno de Bergheim, Arnoldus de Grünenberg, Ludovicus de Ratoldorf, Cunradus Schaler de Benkon, novemque alii recensentur Assessores Judicii. Eodem

(b) Cap. præced. §. III. pag. 353.

(c) Codex Diplom. ad hunc Ann.

anno pro vicis Rotwilre, Bergen & Vogtsberg ad montem Kayferstuhl Walthero de Richenberg ducentas marcas argenti ponderis Colmar. se debere profitetur Rudolphus.

§. III.

Anno 1311. mortuo Walthero de Rœtenlein, idem Roetelana successio. Rudolphus una cum Lutoldo de Rœtenlein, Præposito Basiliensis Capituli, Dynastiæ Rœtelanæ possessionem uxorio, uti videtur, nomine adivit. Uxoris Rudolphi nomen licet nobis ignotum, Rœtelanæ profapiæ tamen eam fuisse, ex eo colligimus, quod Rudolphi filius Henricus Lutoldum hunc appellat *Avunculum* suum. (d) Castrum Rotenberg in Dynastia Roetelana Thuringus de Ramstein & Conradus Münch de Munchsberg arbitrari quatuor Equitum Basil. sententia Lutoldo huic atque Rudolpho Marchioni pro 250. marcis argenti tradere coacti sunt.

Anno 1313. die Ven. ante Palm. Conradus Schalerus de Benkon, miles Basil. Rudolfum de Hewen, Aulæ Johannis, Regis Bohem. atque Vicarii Imp. judicem reddit certiozem, se Lutoldum Præpositum & Rudolphum Marchionem in oppidi *Schopheim* & Castri *Roetenlein* reduxisse possessionem.

B b b 2

(d) *Unser Ochein selige.* Charta est An. 1316.

§. IV.

Rudolfi
mors &
liberi.

Ita aucto aliquantum accessionibus patrimonio An. 1314. Rudolphus I. decessit; (e) ex conjuge, quæ Roetelana fuisse videtur, (f) pater trium filiorum, Henrici, Rudolfi, Ottonis, qui singuli ex paterna & materna hereditate aliquid obtinuerunt. De Anna filia nobis infra est sermo.

H E N R I C U S.

AB ANNO 1314. USQUE AD ANNUM 1318.

§. V.

Roetela-
na here-
ditas ex
asse.

Anno 1315. die Sat. ante S. Joh. Bapt. Otto de Ampringen, Miles, cum sculteto & fenatu Sulzbergenfi de argentifodinis Brisgovie inter Episcopum Basiliensem & Henricum nostrum, Brisgovie Landgravium, controversis, sententiam pronuntiavit. In Literis his jam *Domini de Roetelen* titulo insignitur Henricus, partem illius Dynastie possidens. At sub finem ejusdem anni (g)

(e) In Literis Andreae de Aft, An. 1314. datis, vocatur *beate defunctus*. Vid. Cod. Diplom.

(f) IMHOFFIUS Tab. Geneal. 76. Partis II. Rudolpho nostro uxorem dat Agnetem de Reichberg; uxorem ejus appellans, quæ extiterat foror. Hæc nupsit Walthero de Reichenberg, Militi superioris Alfatie.

(g) Ante festum S. Thomæ 1315.

Lutoldus, Basil. Præpositus, gentis Rœtelanæ postremus, donatione inter vivos, coram Officiali Curiae Basiliensis, tradidit *Henrico Domicello, Margravio de Haperg, Lantgravio Brisgaugia*, præfenti & recipienti, omnia bona sua & possessiones ac jura Dynastiæ Rœtelanæ; reservato sibi duntaxat ad vitam libero eorum bonorum usu & fructu. (h) Lutoldus brevi post obiit. Henricus ergo totius Rœtelensis Dynastiæ solus factus est compos. Successores ejus, Marchionum Hachbergæ & Dominorum in Rœteln titulos continuantes, brevitatis causa frequentius appellati sunt *Marchiones Rœtelani*.

§. VI.

Anno 1316. pridie Ascens. Margravius Henricus de Hachberg, *Dominus in Rætelein, Lantgravius Brisgovia*, cum fratre Ottone, Johanni de Howenstein, Militi, Annæ de Buttinkon, uxori ejus, horumque liberis utriusque sexus bona in Tossenbach contulit in feudam.

Acta
Henrici
varia.

Anno 1317. Johannes & Rudegerus de Endingen, pater & filius, Milites ac cives Neoburgenses, Henrico, Margravio de Hachberg juniore, Lantgravio Brisgovia, jus reuisionis competere fatentur in bonis, in Hertikein & Furbach sitis, quæ

B b b 3

(h) Codex Diplom. Badensis ad An. 1315.

ab ipso in feudum acceperant. Vocatur Henricus hic *junior*, ut a patruo suo distingueretur Henrico, Hachbergicæ lineæ auctore, de quo supra jam sermo.

A. 1318. Annam sororem suam Henricus in matrimonium collocavit Friderico, Comiti Friburgi; septingentæ marcæ argenti promissæ sunt in dotem. Pro summa hac Landgraviatus Brisgoviæ oppigneratus Friderico; ut suo loco docebitur. (i) Henricus brevi post A. 1318. obiit improlis. (l)

§. VII.

Pistorii
errores.

Errat PISTORIUS, quando successores, Rudolfum atque Ottonem, pro filiis Henrici venditat, qui fratres ejus fuerunt. Fraternitatem declarat Charta An. 1334. qua Landgraviatum Brisgoviæ Friderico, *sororis* suæ marito, oppigneratum testantur, adeoque Annæ & Henrici fratres se fuisse ostendunt.

Sed & duos alios errores commisit Pistorius; quando Henricum nostrum circa A. 1334. obiisse tradit; quum jam ab A. 1326. nulla Henrici, sed modo Rudolphi & Ottonis mentio fiat; quodque Henrico Saufenbergico fratrem assignat Rudolphum, illum

(i) In Capite de Landgraviatu.

(l) IMHOFFIUS Tab. LXXVI. atque HUBNERUS Tab. 229. Henricum hunc generis sui propagatorem male constituunt.

Henrici III. Hachbergici filium, Ordinis Johannitici Commendatorem, An. 1343. mortuum. Saufenbergicus noster Rudolphus uxorem & filium habuit; vixitque usque ad Annum 1352. ut ex dicendis patebit.

RUDOLFUS II. ET OTTO
FRATRES HENRICI.

AB ANNO 1326. USQUE AD ANNUM 1384.

§. VIII.

Anno 1326. die Ven. post S. Galli Rudolfus & Otto Acta fratrum ab An. 1326. fratres, Marchiones de Hachb. Domini in Rœtelein, Landgravii Brisgoviae, cum Lutoldo, Domino de Krenchingen, ejusque filio Henrico, de Castro in Branbach, (m) quod commune ipsis erat, amice transegerunt, futurisque litibus componendis tres arbitros elegerunt.

Anno 1327. feuda, quæ Ludovicus de Bütenein ab ipsis tenebat, Henrico de Hungerstein, avunculo ejus, ad ipsius Ludovici preces, concesserunt.

Anno 1331. Ordinis Johannitici Fratribus aquam in sua prata Neuenburgensia ducendi jus (n) a Slienga usque ad Rhenum pro XXX. marcis argenti Otto concessit.

(m) Castri hujus ruinæ hodieque visuntur Brombaci. Possessores ejus sunt Reichii a Reichenstein.

(n) Ex rivulo, qui vocatur *dis Hoell*.

Anno 1333. Margaretha de Staufen, Hugonis Monachi, Militis Basil. vidua, omnia bona, quæ a Lutoldo de Rœtelein & Conrado de Gœskon, Basiliensi & Werdenfi Præpositis, avunculis suis, in Brambach & Eggenheim, alibique heres acceperat, Rudolpho atque Ottoni, Marchionibus coram sculteto Basiliensi tradidit.

Anno 1336. vicum Brunstatt, prope Mulhusium in Sundgovia situm, Conrado & Friderico de Iltzig, fratribus, & Johanni de Bergheim, cum jure patronatus & judiciis in feudum eidem dederunt Marchiones. Eodem anno bellum cum Lutoldo de Krenchingen ejusque filio gesserunt, quod demum An. 1344. compositum.

§. IX.

Acta ab
An. 1341.

Anno 1341. Rudolfus & Otto, fratres, decimas & jus patronatus in Haltingen Berchtoldo Waldnero, Militi, pro 1400. florenis oppignerarunt. Testes erant Comes Walravus de Thierstein, Egeno Comes de Furstenberg Ord. S. Johannis, Goetzo Comes de Furstenberg, Hannemannus Monachus, Custos Basil. Conradus & Burcardus Monachi de Landscron, Jo. Ulricus de Domo, Crafo & Wilh. Waldenarii, Milites.

Renovata inter Marchiones hos & inter Lutoldos de Krenchingen, patrem ac filium, Canonicum Argent. de quibusdam

successio-

successionis Rœtelanæ partibus subinde controversia; utraque pars tandem in Conradum, Comitem Friburgi, compromisit, qui Marchionibus vicum Brambach, Krenchinganis, vicum Nider-Eggenheim addixit.

Anno 1348. Johanni de Rheno, in Hefingen, Militi, vicum Haltingen pro quingentis aureis oppignerarunt.

§. X.

Anno 1352. Ottonis conjux Elifabetha decessit, Comit^{Ottonis} Imeri de Straßberg filia, cui propter nuptias centum marcas ^{uxor.} auri puri dono promiserat, eorumque loco reditus villarum Vogelbach, Malschberg, Lutschbach &c. assignaverat. Elifabetha hac sine liberis defuncta, donum hoc ad patrem ejus jure hereditario pervenit. At focero suo persuasit Otto, ut reditibus istis tamdiu careret, quam Rudolfus Marchio, Ottonis frater, Saufenbergæ Castrum possessurus, nec terras cum fratre divisurus, (o) Ottoque in vivis futurus esset, manente tamen penes Marchiones reluendi jure.

Hic postrema Rudolphi mentio; qui uxorem habuit ^{Rudolphi} Catharinam, Ulrici, Comit^{uxor &} Thiersteinensis, filiam, quæ ad XII. Kal. ^{filius.}

(o) So lange er mit seinem Bruder ungetheilt seyn würde.

April. A. 1385. superstes, Basileæ in Ecclesia principe sepulta est. (p)
Prodiit ex ea Rudolphus II. Marchio, An. 1343. natus, cujus
tutelam deinceps gessit Otto patruus, adeoque terras Saufenbergicas
suo & pupilli nomine administravit.

§. XI.

Ottonis
regimen.

Anno 1355. Hugo de Loerrach concitata Ottonis Marchionis
ira, aliter cum eo reconciliari non potuit, quam refutatis feudis,
quæ ab ipso tenuerat, quæque deinceps recepit.

Anno 1356. die Sabbati ante S. Ulr. Otto, Marchio Hachb.
Dominus in Sufenberg, Landgr. Superioris Brisgovix, suo ac
pupilli sui, Rudolphi March. nomine, curiam & jus patronatus in
Rüdliken Dieterico de Keppenbach, Johanniticæ Domus Friburgi
Brisgov. Commendatori pro 600. florenis vendidit. Actum hoc in
Judicio publico provinciali, Tannenkirchæ; præsentibus Henrico;
Hachbergenfi Marchione, qui suo rem consensu probavit, ut &
Godofrido de Stauffen, Erckeboldo Slegelholz, Armigeris &c.

(p) URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 63. & 169. Monumentum ejus adhuc extat
prope portam Choro vicinam. Vid. TONJOLA *Basilea sepulta* pag. 5. sq.
Jo. GAMANSIUS *Geneal. Badenf.* Cap. XXXIV. tradit, eam marito suo
in quarto gradu consanguineam, atque hinc a Papa Clemente VI.
dispensationem petitam & impetratam fuisse.

Anno 1357. cum Johanne de Eptingen, Milite, in Loerrach habitante, bona communia ibidem divisit, & insequenti anno Urfulæ de Baden ac liberorum ejus partem Castris Loerrach comparavit.

Anno 1358. die Mart. post S. Mich. Otto Marchio sui ex fratre nepotis, Rudolphi, tutelam abdicavit, eamque Walravo Comiti Thiersteinii cum Castris Brambach & Sufenberg tradidit. Actum coram judicio minoris Civitatis Basil. Rudolfus tamen cum tutore suo eadem Castra patruo Ottoni anno sequenti reddidit.

Anno 1361. partem Castris & vici Loerrach a Johanne de Eptingen, Milite, dicto *Puliant*, pro 1100. florenis emit.

Anno 1362. jurgia habuit cum Diet. & Leonhardo, dictis ad Solem, civibus Basiliensibus, ob judicia in Hufen. Conradus de Bernfels & Ottmannus Schaler, judices, judicia capitis Ottoni, reliqua Solariis addixerunt.

Idem Otto Anno 1364. factus est fidejussor Conradi, Johannis & Heinrichi fratrum, Comitum de Furstenberg, a Neoburgo, Brisgoviae civitate, bis mille florenos mutuantium.

§. XII.

Anno 1366. Otto, Marchio de Hachberg, Dominus in Roetelen & Sufenberg, Rudolfo, ex fratre nepoti, qui majorem tum ætatem attigerat, dimidiam Castrorum *Sufenberg, Brombach*

Otto &
Rudolfus
conjunctim.

Loerrach partem cum vicis bonisque omnibus, ad ea pertinentibus, tradidit, & posthac cum eo, ut antea cum ejus patre, rexit conjunctim.

Anno 1368. Rudolphus Marchio Castrum *Otlikon*, (q) vicus *Wile*, *Winterwile*, *Welmingen*, cum hominibus & bonis in *Haltingen*, *Hiltelingen* & *Hünigen* pro 1400. marcis argenti, Basiliensis valoris, emit a Conrado Munch de Munchenstein; cum consensu filiorum Conradi.

Anno 1369. dimidium vicum *Marticelle* (r) a Schœnaviis Otto & Rudolphus Marchiones emerunt.

Anno 1370. curiam & decimas in *Rüdlingen* (s) Jacobus de Tegernowe cum filio suo iisdem Marchionibus, Dominis directis, vendidit.

Anno 1371. die S. Stephani Lepoldus, Dux Austriæ, Ottonem & Rudolfum, Marchiones, de Castro Rœteln & oppido Schopfen Oeniponti investivit; quæ prima nobis locorum istorum investitura, ab Austriis facta, in Chartis occurrit. Castrum & oppidum An. 1315. quo Rœtelanæ Dynastiæ donationem fecerat Lutoldus, libera fuerunt.

(q) *Otlikon* Castrum inter Minorem Basileam & vicum *Weil*. Post Pacem Westphalicam reconstructum *Fridlingen* appellatum est a Marchione Badensi, Friderico V.

(r) Cella Martini, hodie *Marzel*. in Saufenberg. Dynastia.

(s) *Rüdlingen*.

Anno 1371. Otto & Rudolfus Marchiones, in Caſtro Suſenberg conſtituti, mutuæ ſucceſſionis pactum inter ſe iniverunt.

Anno 1372. Johannes Epiſc. Baſil. Rudolphi Marchionis juridiſtioni in Kirchen, a ſe violatæ, Literis ei datis proſpexit. Proditorem Caſtri Iſtein in Marchico illo vico Epiſcopus ceperat, ultimoque Baſileæ affecerat ſupplicio.

Anno 1374. idem Rudolfus inter Comites Equitesque comparet, qui Ludovico de Gliers, Domino de Froberg caverunt, ut Petrum Scalarium ex Caſtro ſuo Froberg, ubi captivus tenebatur, dimitteret. (t)

Anno 1376. Otto Marchio vicum Bulach a Johanne de Tengen 800. marcis argenti emit, coram judice Turicenſi, (u) eumque Leopoldo, Duci Auſtr. pro mille aureis An. 1384 vendidit. (x)

Rudolphus Marchio cum Leopoldo, Auſtriæ Duce, multisque aliis Dynaſtis atque Nobilibus Baſileæ, per tempus quadrageſimale, verſatus, ob violatam ſanctimoniam temporis orta ſeditione captus, brevique poſt dimiſſus eſt. (y)

C c c 3

(t) Charta Tabularii Frobergeniſis.

(u) TſCHUDI *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 493.

(x) *Ibid.* pag. 509.

(y) *Ibid.* pag. 490. URSTIS. *Chron. Baſil.* pag. 190.

Anno 1378. Marchiones nostri cum Comite Walravo de Thierstein pactum mutuae successionis in feuda, quae utrique ab Episcopo Basiliensi tenebant, iniere, quod ab Episcopo Johanne eodem anno firmatum est, simultanea horum feudorum investitura utrique parti concessa.

Mors
Ottonis.

Otto Marchio circa An. 1384. octogenario major decessit improlis. In ecclesia monasterii Sitzenkirchæ sepultus esse videtur, ubi An. 1371. una cum fratruele Rudolpho instituerat anniversarium Missæ. Uxorem ejus, Elifabetham Strafsbergiam, A. 1352. jam extinctam supra vidimus.

RUDOLPHUS III.

AB ANNO 1388. USQUE AD ANNUM 1428.

§. XIII.

Acta ab
An. 1388.

Rudolfus, mortuo patruo Ottone, totius Saufenbergicæ ac Rœtelanæ Dynastiæ solus possessor evasit.

Anno 1388. Annæ Friburgicæ, uxoris ejus, frater Conradus Rudolfum nostrum in communionem argentifodinarum & banni ferini in Brisgovia recepit. Basiliensia hæc fuerant feuda, de quibus jam seculo XIII. inter Marchiones Badenses & Comites Friburgenses certatum; (z) quæ vero, extinctis Friburgi Comitibus,

(z) Vid. supra ad An. 1234. pag. 316.

penes Marchiones Hachbergicos manserunt; ab his ad Badenses translata; qui hodieque ab Episcopo Basiliensi de iis investiuntur.

An. 1391. in Rœtelenſi eccleſia ad altare D. Virginis Miſſam & Cappellaniam inſtituit. Capitulo Rheinfeldenſi redditus quosdam in Toſſenbach, Nobilibus de Frauenſtein olim in feudum datos, donavit.

An. 1392. Dux Auſtriæ Caſtrum Iſtein, quod Rudolphus ſibi oppigneratum uxori Annæ in vitalitium aſſignaverat, reluit, unde Marchio ejus loco Caſtrum Otlikon conjugis adſcripſit.

A. 1394. Henricus Rich de Richenſtein, Miles, juridiſtionem criminalem in Kilchein, Eymatingen & Efringen Rudolfo Marchioni; reliquam ſibi competere Literis, Baſileæ datis, profeſſus eſt. Eodem anno renovata ſunt jura Rudolphi in oppido *Schopfhein*, ad cujus curiam Dominicalem ſpectabant villæ *Gundihufen*, *Ennikon*, *Wiechs*, *Eichen* & *Enre-Varnow*. Ultima die menſis Julii Conradus, Friburgi Comes, Rudolpho noſtro legavit homagia ſua & jura eorundem, ſi abſque liberis legitimis decederet. Spes hæc A. 1417. fuit renovata.

An. 1395. Johanni Comiti de Habsburg promiſit Marchio noſter, ſe Chartam oppignorationis Dynaſtiæ Rotenburgenſis, in Episcopatu Baſilienſi ſitæ, in manus tertii deponiturum.

§. XIV.

An. 1397. Wenceslaus, Rex Romanorum, eidem Marchioni Privilegium dedit, ut ipſe coram Imperatore ejusque judiciis

Privileg.
Cæſaris.

aulicis tantum; ipsius autem ministeriales, officiales & subditi coram ipso Marchione solo in iure se sistere tenerentur. (a) Idem Rex sequenti anno Rudolpho & omnibus Marchionibus concessit, ut prosriptos quoscunque in Landgraviatu, castris & ditionibus suis universis recipere possent atque tueri. Privilegia hæc a sequentibus Imperatoribus confirmata, partimque aucta fuere.

Bellum
Fursten-
bergic.

Circa hæc tempora graves inter Marchionem Rudolphum, & Henricum, Comitem Fürstenbergicum, exortæ sunt lites. Marchio per Judicium Rothvilense A. 1388. in Furstenbergenfia bona Gussing, Lœffing & Neuenstadt immissus est. Comes, inobediens Cæsari, à iudice Imperatorio Suantipore, Pomeraniæ Duce, prosriptus est. Supervenit accusatio de hæresi. Unde ab Electoris Moguntini Misso, Abbate Tennebacensi, devotus est diris. Denique, intercedente Basiliensi Episcopo, Comes anathemate solutus & in firmioris amicitiae pignus, Henrico, Henrici Furstenbergici filio, filia Rudolphi Marchionis Verena desponsata est.

§. XV.

(a) Privilegium hoc confirmavit Fridericus III. Imp. Romæ A. 1452.

§. XV.

An. 1399. foedus quinquennale cum Bernensibus Rudolphus inivit; (b) brevique post inter eosdem atque Basilienses arbitrum egit. (c) Eodem anno die Martis ante S. Laur. jura Toldiorum (d) in vicis Oetlikon, Binzhein & Haltingen, eorumque possessiones, judicia, homines, census, pro 425. aureis Rudolfo vendita sunt.

Acta varia ab A. 1399.

An. 1400. cum Marquardo de Baden, Ord. Teutonici Commendatore in *Büghein*, de concambio bonorum convenit, pro jure patronatus in Nollingen census hujus Præceptoratus in Wies, Tegernau, Engenstein & Roetelen accipiens. Die S. Elifabethæ Anna de Klingenberg, Rudolphi de Schœnau vidua, cum filio suo Alberto Castrum, dictum *der Neue Stein*, cum vicis & villis *Gerispach, Slechbach, Sweygmatt, Küreberg, Reippach*, (e) curiisque in Blumenberg, Eychenbrunnen, Steinegg &c. pro 2000. aureis Rudolfo Marchioni vendidit.

Post Landgraviatus Brisgoviae investituram, de qua infra, Imperator Rupertus A. 1403. Privilegium ei dedit, nundinas

(b) Tschudi *Chron. Helv.* Tom. I. pag. 599.

(c) Ibid. pag. 637.

(d) *Zum Tolden*, Familia tum Basileæ degens.

(e) Loca hæc Saufenbergicæ Dynastice sunt, at Castri *Neue Stein* dicti memoria amissa. Videtur in illo loco fuisse, ubi nunc est villa *Schwarzenbach*, versus *Dotmus*.

hebdomadarias & annuas in vico Lœrrach celebrandi. Diploma datum Noribergæ, die Veneris ante festum Petri & Pauli. Has nundinas Fridericus III. Imp. in Coronatione Romana confirmavit.

An. 1404. affinem suum, Conradum de Friburg, ad tribunal Imperiale, quod Heidelbergæ erat, in jus vocavit, ob debitum 3000. marcarum argenti. Obtinuit etiam ab Engelhardo de Weinsperg, Judicii Aulici Præfide, ut in Dynastiæ Novi Castri, quæ in Comitis Friburgi manibus erat, immitteretur possessionem.

§ XVI.

Acta ab
An. 1406.

An. 1406. occasione cædis, prope vicum Hufen in Rœtelana Dynastia commissæ, inter Rudolphum Marchionem atque Schœnavios, Castrum Altenstein (f) & vicum Zell possidentes, de Judicio capitali disceptatum est. Causa hac ad arbitros, Rudolphum Vicedominum, Güntherum Marefchallum, Milites, & Conradum à Lauffen delata, Marchio victor evasit.

An. 1407. quinquennale cum urbe Basil. fœdus percussit, hac lege, ut imminente hoste alter alteri per decem circum urbem milliaria, urbs cum octo, Rudolphus cum quatuor equitibus lanciferis succurreret. (g) Post hæc Marchio inter Basileam & Austriacos non semel fuit pacis conciliator. (h)

(f) Altenstein, Castrum montanum dirutum, sesquileuca distans Zella vallis Wiesanæ.

(g) URSTIS. Chron. Basil. pag. 212.

(h) Ibid. pag. 216. & 221.

An. 1409. Abbatissa Collegiatæ in Seckingen Rudolphi Marchionis jurisdictionem, *altam* quam vocant, in vico *Stetthein* agnovit.

An. 1414. circa festum S. Margarethæ a Sigismundo Imp. Argenterati Landgraviatus aliorumque Imperii feudorum investituram, nec non juris conductus per Dynastiam Rœtelanam confirmationem obtinuit.

An. 1415. die Lunæ post S. Blasii, datis Constantiæ literis, Rudolfo digredientes ex ditone sua subditos persequendi ac ubivis repetendi potestatem idem Cæsar concessit. Tunc vero Rudolfus noster cum legatis urbis Basiliensis & Argentinensis Friburgum Brisgoviæ profectus erat, ut Papam Johannem XXIII. cum Concilio reconciliaret; sed res caruit successu. (i)

§. XVII.

Basiliensis civitas ad Argentinensis exemplum cum novum sibi Magistratum, sub nomine *Ammeister*, in scio Episcopo creasset, sine quo electiones Magistratum tum non fieri solebant, hujusque ad Concilium Constant. querela fuisset delata: Rudolfus noster Marchio conciliatoris partes in se suscepit, remque eo perduxit, ut novus ille Magistratus Basiliensium extingueretur. (l)

Acta ab
An. 1417.

D d d 2

(i) URSTIS. Chron. Basil. pag. 225.

(l) URSTIS. Chron. Basil. Lib. IV. Cap. XXII. & in Epit. Hist. Basil. Cap. IX.

Anno 1419. navem, Butenheimio Sundgoviae Brifacum descendentem cum avena, Rudolfus Marchio, quod naufragium passa erat, sibi vindicavit, brevique post Walthero Militi de Andlau, ad quem illa spectabat, multorum precibus inductus restituit, salvo tamen suo circa bona naufraga jure. (m)

Anno 1420. ingens lues per Brisgoviam grassata, Marchionis filium Rudolphum XXVII. annos natum, pietate & virtute insignem, ut & tres ejus filias, Basileae in monasterio S. Clarae degentes, abstulit. (n)

Anno 1423. certam pecunia summam, post mortem solvendam, XXIV. Monasteriis, Parochiis & Xenodochiis Rudolfus legavit. (o)

§. XVIII.

Rudolfi
March.
obitus.

Anno 1428. die dominica post festum Purificationis ex hac vita excessit Rudolfus III. cum LXII. annos regiminis, partim cum patruo, partim solus, vitae autem circa LXXXIV. explevisset. Aliquot ante mortem annis cum Dieterico de Rathsamhausen bellum ei fuit exortum, ob Sundgoviae vicum Brunstatt, prope Mülhusium; postquam in judicio ter victor

(m) Vulgo *Grundruhr-Recht*.

(n) FOERSTERUS.

(o) Ibidem.

fuiſſet. Bello hoc vicus Feldberg combuſtus; ipſe autem ære alieno non modico obrutus eſt; ceterum pacificus Princeps, ad controverſias amice potius, quam bello componendas, proclivior. Arbitrarius etiam inter Auftriæ Duces & Civitatem Baſilienſem, grave bellum, quod inter eos An. 1410. & 1411. geſtum eſt, bis amica compoſitione terminavit.

Prior ejus conjux fuit Adelheidis de Liechtenberg, cui ſecuritatẽ dotis quater mille florenorum Anno 1372. medio menſe Aug. daturus, Albertum & Leopoldum, Auftriæ Duces, rogavit, ut ipſorum feuda; *Schopfheim* oppidum & vicus *Eichein*, *Gündehufen*, *Mulberg* & *Wiechs* ad hunc uſum ei permitterent. (p)

Uxores
ejus.

Posterior uxor Anna Friburgensis erat, (q) ex qua ſuſcepit, I. OTTONEM An. 1388. natum, qui An. 1411. Epifcopus Liberi. Conſtantienſis (r) electus, reſignato propter incurabilem

D d d 3

(p) PISTORIUS Adelheydam hanc, Simonis a Lichtenberg filiam, mortuam circa 1387. refert.

(q) De Anna loquitur Charta Officialis Curiae Baſil. Anno 1427. d. 25. Octob. ita: „Pernobiles & Generoſos D. Rudolphum de Hochberg, Dom. in Rœtteln „& in Suſenberg, & D. Annam de Hochberg ejus conthoralem, „oriundam de Friburg, nec non Marchionem Wilhelmum de Hochberg, „eorum filium legitimum.

(r) MANLII Chron. Conſtant. pag. 762.

S. Valentini morbum Episcopatu, An. 1451. defunctus est (s)
 II. RUDOLFUM An. 1419. extinctum. (t) III. WILHELMUM
 in regimine terrarum successorem.

Ex filiabus ejus Verena Henrico, Comiti Furstenbergico,
 circa An. 1415. nupsit, in securitatem dotis Castrum Neufurstenberg
 & vallem Werræ accipiens. Quatuor alias monasticæ apud
 S. Claræ Moniales in minore Basilea vitæ consecravit, Agnetem,
 Catharinam, Annam & Margaretham, quarum tres An. 1419.
 ut vidimus, peste fuerunt ablatae.

Rudolfus & Anna, conjuges, in ecclesia vici Rœteln,
 infra Castrum, quam ipse A. 1401. extruxerat, (u) sepulti sunt.
 Annæ lapis sepulcralis extat in sacello retro chorum, sed sine
 die & Consule.

W I L H E L M U S.

§. XIX.

Wilhelmus Marchio vicesimo secundo ætatis suæ anno
 regimen adivit. Literas investituræ a Sigismundo, Romanorum
 Rege, An. 1429. accepit, Pofonii datas die SS. Philippi & Jacobi.

Initia
 regimi-
 nis.

(s) URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 64.

(t) Ibidem.

(u) Inscriptio superstes id docet.

Initio regiminis Castrum Sufenberg, vetustate pene collapsum, quod Marchiones ultra centum annos semper Rœtelæ habitassent, restituit. Eodem anno 1429. a fratre Ottone, Episcopo Constantiensi, privilegium accepit, ut homines capite plexi in loco consecrato possent sepeliri. Tum quoque Jacobus, Badæ Marchio, oppidum Sulzberg ei oppigneravit.

Anno 1431. Wilhelmus Comitiis Imperii, Noribergæ habitis, interfuit. (x)

Anno 1432. Wilhelmus, Bavariæ Dux, Marchionem nostrum Concilii Basiliensis Defensorem, in sui locum, constituit. Basiliensis Magistratus, ad promovenda hujus Concilii commoda, pontem supra Wiefam, prope Huningam minorem tum construi fecit, de cujus pontis vectigali inter Marchionem & Basilienses transactum est.

Cum Wilhelmus noster Fridericum, Austriæ Ducem, Vindobonam comitaretur, Adelbergium de Baden in absentia sua administratorem terrarum constituit, servatis tamen sibi causis feudalibus.

§. XX.

Anno 1434. Johannes Comes Friburg. & Novi Castri Acta ab
ac Wilhelmus noster Marchio, *Dom. de Rethelingen, Consiliarii* An. 1434.

(x) WENCKER de Ufsburg pag. 101.

Cambellani Ducis Burgundiæ, ejusque *Ambaxiadores* ad Sigismundum, Regem Rom. constituti fuerunt. (y)

Anno 1435. Kal. Octobr. Eugenius IV. Papa, Florentiæ versatus, Wilhelmo nostro majores decimas parochiales in *Schopfheim*, *Tannenkilch*, *Wolpach* & *Oetlikon*, quæ ad 300. modios frumenti & 70. somas vini ascendebant, prout eas progenitores ipsius perceperant, confirmavit. Eodem anno Elifabethæ Montfortiæ, conjugis suæ, feuda, quæ ab Imperio pendebant, vicario nomine accepit. De Auftriacis feudis vero, quæ ipse possidebat, à Friderico Duce investitus est; cujus sub auspiciis ipse in bello contra Turicenses ductor exercitus fuit.

Anno 1439. Wilhelmus Marchio Auftriacæ Alfatæ Præfectus, inter eos, quibus Albertus II. Imp. tutelam Concilii Basil. commendabat, nominatur. (z)

Anno 1440. cum Auftriacis copiis Turici hærens, ut impensis par esset, jus patronatus & decimas Schopfhemii in valle Wiefana monasterio S. Albani Basiliensi, potestate tamen reluendi sibi servata, vendidit.

Idem

(y) SENCKENBERG *Selector.* Tom. VI. pag. 479. & 485.

(z) *Alfat. Illustr.* Tom. II. pag. 597.

Idem Wilhelmus eo tempore cum Joh. Ludovico de Tullier super Dynastiam *Froberg*, Ducum Austriæ nomine, transegit. (a)

Idem A. 1441. die Ven. ante Palm. Advocatiam monasterii S. Petri in Nigra Silva ex Abbatis & Conventus manibus redemit atque Dynastiæ Badenvillanæ iterum conjunxit. (b)

§. XXI.

Anno 1441. die Merc. post festum Corp. Christi, debitorum, quæ ipse & pater ejus contraxerat, gravitate compulsus, omnium in Brisgovia & Sundgovia bonorum ac terrarum suarum administrationem filiis suis, Rudolfo & Hugoni, qui nondum ephebos egressi erant, eorumve tutori, Johanni, Comiti Friburgensi, reliquit, ut æs alienum ingens eo facilius dissolveretur. (c) Ab eo tempore in aula Cæsarea ut plurimum commoratus est Guilielmus noster, maximi momenti negotiis adhibitus.

Abdicatio regiminis.

Anno 1442. Wilhelmus noster Cæsaris atque Imperii nomine sententiam tulit pro Civitate Weiffenburg in Alsatia,

(a) In Charta, quæ in tabulario Frobergensi extat, vocatur Wilhelmus *Marquis, Seigneur de Rœteln & Sufenberg, Baillif & Gouverneur de Ferrates & d'Aulxay*. Dominium *Froberg* in Chartis Latinis de *Montegaudio*, in Francicis de *Montjoye* vocatur.

(b) Archiv. Bada - Durl.

(c) Fridericus III. Imp. nonnisi An. 1457. Conventionem hanc suo consensu comprobavit Gracii.

E e e

contra Abbatem ejus loci, qui se *Dominum urbis* dicebat, & jusjurandum eo nomine a civibus exigebat. Judicatum est, cives Weissenburgenses nequaquam posse Imperatoris Imperiique jura alienare, nec homagium, Imperio præstari solitum, Abbati præstare. Literæ, Imperiali sigillo munitæ, hac super re scriptæ sunt Argentorati, die Saturni post Bartholomæi.

§. XXII.

Acta
reliqua.

Eodem anno Fridericus III. Imp. Literis Enfishemii datis oppido Sulzberg duas nundinas annuas concessit, Wilhelmo rogante. Missus est circa hoc tempus ab Imperatore in Helvetiam Wilhelmus, ut Turicenses, Austriacorum tum socios, contra reliquos Helvetios, ipsorum hostes, juvaret. Vicariam enim Domus Austr. potestatem in Alfatia, Sundgovia, Brisgovia, Nigra Silva, Hegovia, Turgovia, Suevia, Algovia, ad Lacum Bodamicum adhuc exercebat Wilhelmus; (d) nunc quoque belli Turicensis dux, in quo duo conjugis ejus, Elisabethæ Montfortiæ, Castra, Spiegelberg & Griessenberg, a Turgoviensibus combusta sunt an. 1444. mense Apr. (e) Durante hoc bello gravem pecuniæ summam mutuo accepit Turici, ob quam lis deinceps exorta. (f)

(d) Tschudt Chron. Helvet. Tom. II. pag. 402.

(e) Ibidem pag. 11.

(f) Ibidem pag. 562.

Sigismundus, Austriae Dux, Turicenfibus ut satisfaceret, Comitatum Kiburgensem eis reddidit. (g)

Civitas Basil. Wilhelmum, proelii ad D. Jacobum prope Birsam, inter Ludovicum, Franciæ Delphinum, & Helvetios, An. 1444. commissi, participem, cum multis aliis ex urbe sua proscripsit. (h)

Anno 1450. decimas vini in Crenzach Adelbergio de Berenfels pro 1100. aureis oppigneravit.

Anno 1459. d. 19. Jun. Vindobonæ Judicio Camerae Imperialis, testibus literis Friderici Imp. praesedit.

Guilielmus, ut ex tabularii Badensis Chartis apparet, Mors ejus usque ad A. 1473. minimum fuit superstes; (i) per XXXII. annos Marchia sua voluntario exilio quasi extorris; Princeps animo & manu fortis.

Præter duos, de quibus infra, ex Elifabetha Montfortia Uxor & liberi. filios, suscepit quoque Urfulam filiam, quam Jacobus Truchsessius, Eques auratus & Advocatus provincialis Sueviæ, duxit uxorem.

E e e 2

(g) HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. I. Lib. I. Cap. IX. §. IV.

(h) TSCHUDI l. c. pag. 441.

(i) In Charta An. 1473. die Ven. post Cantate scripsit ad Cæsarem, se cum filio suo (Rudolpho) rediisse in gratiam. Tabular. Bada - Durlac.

RUDOLFUS IV.

AB ANNO 1444 USQUE AD ANNUM 1487.

§. XXIII.

Auspicia
fausta.

Natu major Wilhelmi filius, Rudolphus quartus, legitimam cum attigisset ætatem, Dynastiarum administrationem a tutore suo, Comite Friburgensi, Johanne accepit, una cum fratre Hugone; qui paulo post cælebs e vita migravit. Idem Johannes An. 1444 eidem Rudolpho & Hugoni fratribus, cognatis suis, Dynastiam Badevillanam, cum omnibus juribus, libera & gratuita donatione, in proprietatem tradidit; unde gentilitiis Saufenbergæ Rœtelæque titulis atque insignibus axioma quoque & scutum Badevillæ accessit.

Anno 1444. die Jov. post S. Nic. Rudolphus de Ramstein, Dom. in Gilgenberg, cum a Johanne de Flachslan den Castrum Landscron & judiciariam vici *Leymen*, in Sundgovia siti, potestatem, Dynastiæ Rœtelanæ feuda, comparasset, Wilhelmo & Hugoni fratribus, Hachbergæ Marchionibus, jus aperturæ; Flachslandiis jus reluitionis ad quadriennium adscripsit.

Anno 1445. die Sat. ante Lætare Rudolfus Marchio pro matre sua, Elifabetha de Montfort, Domina Bragantii, Castri Griessenberg, in Turgovia siti, investituram ab Alberto Auftr. Friburgi Brisgoviaë recepit.

Anno 1451. pater Wilhelmus eidem Rudolpho Marchioni Nigram Silvam & Hauensteinii Dynastias, cum Schoenaviensi & Totnaviensi vallibus, quas ab Auftriacis oppigneratas retinuerat, tradidit.

Anno 1452. Fridericum Cæsarem in expeditione Romana secutus, confirmationem omnium privilegiorum & imprimis nundinarum Lœracensium Romæ obtinuit.

§. XXIV.

Anno 1457. Novum Castrum ad Rudolphum IV. pervenit jure cognationis, quod nepos esset Annæ Friburgicæ, quæ maternum genus ad Rolinum, Novo - Castrensis feudi primum possessorem, retulerat. Rolini enim neptis fuit mater Annæ Verena. Annæ autem nepos fuerat Marchio Rudolphus. Nepos aviæ eodem jure, quo neptis avo Rolino, successit. Ita sane Novo-Castrenses cum Bernensibus, concivibus suis, statuerunt; atque adeo Conradum Friburgensem & Rudolphum Saufenbergensem successores agnoverunt legitimos, illosque consilio suo suffulserunt & opibus.

Comita-
tus Neo-
burg, he-
reditas.

Rudolphum Johannes Friburg. Conradi filius, A. 1457. apud Helvetios sine prole decedens, Comitatus sui scripsit heredem; nepos quod fuerat Annæ, amitam quam colebat Johannes. Ita Novi Castri Comitatus An. 1397. per filium fororis ad Friburgenses, ab his ad

Saufenbergenses Anno 1457. per amitæ nepotem transivit, ut
Stemma hic additum nos docet.

§. XXV.

Heredi-
tas con-
troverfa.

Testamentum in Archiepiscopatus Vefontini Prætorio
deposuit Johannes; eoque mortuo Officialis Vefont. illud aperiens,
declaravit, Rudolphum de Saufenberg in Comitatus Novi Castrî
possessionem immitti debere. Homagium Ludovico Araufionensi
An. 1458. obtulit Rudolphus. At ille feudalem Comitatum sibi,
Domino directo, devolutum esse contendit; quin & Burgundiæ
Sabaudiaque Duces proposuit arbitros. Res a Judicio Vefontino
Romam, & hinc a Pio II. Anno. 1462. ad Imperatorem trantlata.
Anno 1463. Fridericus III. scripsit Rudolpho, se cogniturum de
causa, atque Araufionensi mandaturum, ne quid in negotio hoc
innovet. (l) Imperator num sententiam tulerit, non equidem
reperio. Bernenses pro Rudolpho steterunt, qui apud eos jus
Civitatis Anno 1458. obtinuit, & a Salodurensibus quoque
receptus est Civis. (m) Marchio in possessione Novi Castrî
permanfit; plurium Helvetiæ Cantonum constans amicus. Unde

(l) *Reflexion sur la Reponse de Mad. de Lesdiguières* pag. 38. sq. ubi relatio ex
ipsis actis desumpta.

(m) *Instrumentum in LEIBNITII Cod. Jur. Gent. Mantifæ Part. II. pag. 115.*
Conf. LEU *Lexic. Helvet.* Tom. XIV. pag. 42. sqq.

T A B U L A V I I I .

et pag. 408

T R A N S I T U S

N O V I C A S T R I A D C O M I T E S F R I B U R G E N S E S E T P E R
H O S A D M A R C H I O N E S H A C H B E R G A - S A U S E N B E R G E N S E S .

N O V I C A S T R I C O M I T E S

C O M I T E S F R I B U R G E N S E S

M A R C H I O N E S H A C H B E R G A -
S A U S E N B E R G E N S E S

R O L I N U S

L U D O V I C U S † 1373

C O N R A D U S II. Comes † 1350.

ISABELLA † 1397. filium sororis here-
dem Comitatus Novi Castris instituit.

V E R E N A † ante
sororem.

E G E N O IV. Comes
† 1385.

R U D O L F U S II. Marchio † 1352.

C O N R A D U S III. Comes Friburg. in Comitatu Novi
Castris ISABELLAE succedit † 1422.

A N N A .

R U D O L F U S III. Marchio Landgraviatum Brisgovia
C O N R A D O III. Comiti Friburg. in feudum confert.
† 1428.

J O H A N N E S Comes Friburg & Novi Castris Dynastiam Budevill
An. 1444 R U D O L F O IV. Marchioni Hachb. tradit. † 1457. improlis.
Ux. M A R I A J O H A N N I S I. Principis Araus filia, L U D O V I C I
Boni foror.

W I L H E L M U S Marchio, filiis suis regimen An. 1441. tradit.
† post 1473

R U D O L F U S IV. Marchio Dynastiam Budevill. accipit A. 1444 & in Comitatu Novi Castris succedit
1457. † 1487. Ux. M A R G A R E T H A de Vienna, M A R I A Cabillono-Araus. J O H A N N I S Comiti Friburg.
& Novi Castris nuptæ, ex sorore neptis. H U G O †
1444

P H I L I P P U S Marchio † 1503.

J O H A N N A ux. L U D O V I C I de Longueville 1504.

T A B U L A

T R A N S I T U

NOVI CASTRI AD COMITATU

HOSADNARCHI

NOVI CASTRI AD COMITATU

NOVI CASTRI AD COMITATU

NOVI CASTRI AD COMITATU

NOVI CASTRI AD COMITATU

NOVI CASTRI AD COMITATU

NOVI CASTRI AD COMITATU

NOVI CASTRI AD COMITATU

NOVI CASTRI AD COMITATU

NOVI CASTRI AD COMITATU

NOVI CASTRI AD COMITATU

NOVI CASTRI AD COMITATU

NOVI CASTRI AD COMITATU

etiam ortis Carolum Audacem inter & Helvetios bellis, Rudolphus Novum Castrum, ut & Rœtelanam ac Saufenbergæ Dynastias Bernensium atque Salodurensum tutelæ, custodiæque A. 1474. commisit; quin & admisit, ut incolæ jusjurandum fidei Cantonibus præstarent. (n) Inter præfidiarios hos quingenti erant Rœtelani, sub Bernensibus militantes Præfectis. Quin & maximam temporis partem, quo Burgundicum istud efferbuerat bellum, Marchio noster Bernæ transegit. Id vero prorsus singulare, permisisse Helvetios, ut Rudolphi filius, Philippus, in Caroli Burgundi castris militaret, (o) qui ob id ipsum Literas salvi conductus (p) pro Marchicis terris Rudolpho concessit; qui, durante suo apud Novo-Castrenses regimine, privilegiis novis gratum se civibus reddidit

§. XXVI.

Eodem fere tempore, quo possessionem Novi Castrum Rudolphus adierat, (q) litem cum Johanne Basil. Episcopo, ob vicus Weil, Tüllicken, Riechen & Schliengen, diu agitatam, amica compositione terminavit.

Acta ab
A. 1458.

(n) Caroli Burgundi, præfidiarios quoque milites offerentis, oblata recusavit Rudolphus. LEU *Lex. Helvet.* loc. alleg.

(o) Ex Actis Helveticis hæc omnia dilucidavit LEU Tom. XIV. pag. 42. sqq.

(p) *Lettres de Sauvegarde.*

(q) A. 1458.

Anno 1464. a Monasterio S. Georgii in Silva Nigra curtem in Kleinkembs, ut & aliam, sitam in Blanfingen, coëmit.

Anno 1469. Sigismundus Auftriacus, Helvetiorum hostis, hostem illis longe potentiorum oppositurus, quidquid in Alfatia, Brisgovia & Nigra Silva possederat, pro 80000. florenis aureis jure antichreseos Carolo, Burgundionum Duci, vendidit. Carolus mox Rudolphum nostrum March. constituit, ut Provincias has, earumque oppida & vicos, nomine suo in obsequium reciperet. (r) Petrus autem Hagenbachius, Eques Alfatus, Præfectus his Provincialibus datus, ob innumera scelera, A. 1474. ab Helvetiis judicibus, quibus ille subjectus non fuerat, damnatus ad mortem, percussus est ense. (s)

In Literis Anshelmi de Mafonis Monasterio & Rudolphi de Brunighoven A. 1471. *Ducatus Lucelburgici & Comitatus Chini Gubernator* Rudolphus noster appellatur. (t)

A Berenfelsiis Nobilibus A. 1476. censum in Herticken & Ættickhen, iis oppigneratum, redemit.

Anno

(r) URSTISI Chron. Basil. Lib. VI. pag. 433.

(s) *Alfata Illustr.* Tom. II. pag. 598.

(t) *Mon redoubté Seigneur M. le Marquis de Hochberg, Gouverneur des Duchés de Luxembourg & Conté de Chini.* Cel. ISELIUS in notis ad Tschudi Chron. Helvet. Tom. II. pag. 710. sq.

Anno 1483. habito in Castro Rœtelenſi iudicio, Johannis Fœrſteri, parochi Haltingenſis & Capellani Rœtelani, ſpurio fanguine nati, hereditas Rudolpho Marchioni, Germaniæ & ditionis ſuæ moribus, addiſta eſt.

Anno 1484. Caſparus de Blumeneck, Miles, Rudolpho Marchioni literas antigraphas, de jure reſuſionis vicorum *Thiingen* & *Mengen*, quos ab Antonii de Pforr heredibus emerat, exhibuit.

§. XXVII.

Anno 1487. deceſſit Rudolphus quartus, LX. circiter Rudolphi mors. annos natus, quorum maximam partem felici terrarum ſuarum regimine, magna cum juſtitiae & parſimoniae laude, tranſegit; loca, quae oppignerata fuerant, ſollicite redimens.

Uxor ejus fuerat Margaretha de Vienna, Mariae de Uxor & filius. Cabilone, quae Johanni, Comiti Friburgenſi poſtremo, nupſerat, ex ſore neptis. Margaretha haec unica fuerat filia Guilielmi de Vienna, Domini de S. Georgio & S. Cruce, in Burgundiae Ducatu; (u) ex qua filium ſuſcepit Philippum, ad quem ex

(u) Guilielmus hic ex Primoribus Aulæ ſub Philippo Audace & Johanne Intrepido, Burgundiae Ducibus, fuit & quandoque exercitus dux. Frequens in Chartis Burgundicis ejus mentio apud *PLANCHER Hiſt. de Bourgogne* Tom. III. Prob. pag. 317. ſpecialim in Charta A. 1424. Add. *Genealogies Hiſtor. des Souverains* Tom. IV. pag. 316. Comparet praecipue ab A. 1379. uſque ad A. 1420.

paternis & maternis Burgundiæ bonis aliquid redundare debuerat. Caussa hæc est, ob quam Philippus in Caroli Audacis exercitu militavit; pater tranquillus dum apud Bernates federet.

*STEMMA PATERNUM MARGARETHÆ
RUDOLPHI IV. UXORIS.*

WILHELMUS de Vienna, Dominus S. Georgii & S. Crucis, testamentum condidit A. 1434.

JOHANNES MARGARETHA uxor RUDOLPHI
† improlis. March. Hachberga-Saufenbergici.

*STEMMA MATERNUM
MARGARETHÆ.*

JOHANNES III. de Cabilone, primus ex gente sua Arauf.
Princeps † 1418.

LUDOVICUS ALIX de Cabilone, ux. MARIA uxor Jo-
Bonus † 1463. Guilielmi de Vienna, hannis, Comitis
Domini de S. Georgio. Friburg. & Novi
Castri, qui † 1458.

MARGARETHA de Vienna, uxor Rudolphi IV. Mar-
chionis Hachberga-Saufenbergici, qui † 1487.

PHILIPPUS Marchio † 1503.

Rudolphus Marchio, quum Margarethæ frater Johannes <sup>Here-
ditas</sup> de Vienna, moreretur improles, ex foceri hereditate partem aliquam ad uxorem suam devolutam esse arbitratus est. Lis itaque de Wilhelmiana hereditate exorta. Virtute testamenti Wilhelmi senioris, proximus ex substitutis heredibus superstes, Wilhelmus de Vienna, Dominus de Mombis, eam omnem postulabat. Res coram supremo Burgundiæ tribunali acta, donec An. 1467. tranfigeretur. Carolus Audax, Burgundiæ Dux, d. 25. Martii transactionem firmavit Bruxellis; vi cuius hereditas universa inter litigantes communis esse debuerat; nisi quod Rudolpho Marchioni uxoris nomine Dominium S. Georgii, *Seurre* (x) & *Louhan*, (y) ut & Dynastia *Foux* attributæ fuerunt.

Rudolphus IV. tranquilli fuit animi Princeps, non ut pater <sup>Chara-
cter.</sup> bellator, nec ceteris ei dotibus par; nisi quod eum superavit parsimonia, superavit felicitate, opibus atque divitiis. Tanta fuit ejus fortuna, ut duas Dynastias, non mediocres, Badevillanam & Novo-Castrensem Helveticam, intra XIII. annos, sine armis, sine bello, quin & absque labore, testamentis acquireret.

F f f 2

(x) *Seurre*, oppidum, hodie *Bellegarde*, quod nomen ei a Ludovico XIII. impositum, cum An. 1620. titulo Ducatus condecoraretur.

(y) *Louhan*, oppidum quoque.

P H I L I P P U S.

AB ANNO 1487. USQUE AD ANNUM 1503.

§. XXVIII.

Acta vivo
patre.

Carolus Audax quum An. 1477. in prælio ad Nancejum periisset, Philippus quoque interfuit prælio. (z) Extincta cum Carolo Burgundica Domo, ad Galliæ partes se applicuit Philippus; non semel militans in acie Gallorum, qui Burgundiam suo regno junxerunt. Maximam dein temporis partem in Helvetica Novi Castri Dynastia transegit; ubi natus & educatus est Burgundicis moribus a matre Burgundica.

Patre adhuc vivo Philippus jam vocatus est *Dynasta Badevillæ*. Hanc enim Dynastiam ei concesserat pater, quum An. 1476. Mariam Sabaudicam duxisset uxorem.

§. XXI X.

Mutuæ
success.
pactum.

Memorabilis in Historia Badensi est Annus 1490. quo Philippus noster, communium cum Badensibus originum memor, cum Christophoro, Badæ Marchione, mutuæ successionis pactum his legibus inivit, ut Christophoro sine masculis decedente heredibus, Hachberga-Saufenbergicus Marchio, ejusve masculi

(z) SCHILTER ad *Königshov.* pag. 385. ubi: *der jung Margraff von Roxel* dicitur.

heredes, Marchiam Hachbergicam, quam Badenses jam A. 1415. emerant, cum Castris Hachberg & Hœhingen, cum oppido Sulzberg, aliisque inde pendentibus locis obtinerent. Decedente autem sine masculis heredibus Philippo, Christophorus ejusque masculi heredes, Rœtelense, Saufenbergicum & Badevillanum Dominia, cum oppido Schopfen & aliis, nullo bonorum discrimine, sive propria sive feudalia sint, acciperent.

In hæc pacta Marchiones, eorumque Consiliarii & Officiales reliqui, ut & Dynastiarum incolæ jurarunt; Episcopi Basiliensis ratione feudorum, ab eo pendentium, accedente consensu. Cumque Hachbergensis Marchionatus feudum Imperii esset, Rœtelense Castrum autem & oppidum Schopfen Domus Austriacæ feuda reputarentur, (a) Marchiones Fridericum III. Imper. eoque mortuo Maximilianum I., ut Cæsares & Austriæ Duces, pactum istud ut confirmarent, rogarunt. Quamvis autem Maximilianus jam An. 1495. Philippo nostro jurisdictionem criminalem per omnes terras ei subjectas, Literis Antwerpiaë d. 14. Octobris datis, in feudum concesserit; pacti tamen mutuæ successione confirmatio demum A. 1499. secuta est, quum nempe die 13. Aug. Imperator in Brisgovia versaretur Friburgi. Confirmationi huic Cæsar inferuit, Schopphemium & Rœtelam esse Austriæ feuda; sed

F f f 3

(a) Feudalis hujus nexus, qui A. 1741. solenni conventionione cum Augustiss. MARIA THERESIA sublatuſ est, ignoratur origo.

contra hoc assertum Christophorus constanter protestatus est, nec de illis unquam investituram accepit.

Pañi hujus Philippum deinceps pœnituisse, ex Maximiliani I. Imp. literis, die ult. Jun. An. 1503. Lindaviæ ad Rudolfum de Blumeneck, Advocatum Rœtelanum, datis, apparet, quibus eum hortatur, ut jus succedendi Christophori Badensis strenue defendat, atque Philippum Marchionem ejusque Ministros avertat, ne quid novi moliantur.

§. XXX.

Acta
reliqua.

Ad Neocomum seu Novum Castrum quod attinet, Comitatenfibus illis libertates suas confirmavit, quin & Civitatis jus cum Berna & Friburgo, paulo post cum Lucerna, renovavit Philippus; (b) qui subodoraverat consilia Cæsaris. Maximilianus I. enim, nescio quam ob causam, infensus Philippo, An. 1498. Neo-Comensem Comitatum ad Imperium rediisse declarans, pro modica eum pecuniæ summa Bernensibus obtulit, qui emptionem recufarunt. (c)

In Suevico, quod infecutum est, bello pro Helvetiis contra Cæsarem stetit Philippus; post extinctos Burgundiæ Duces Galliæ

(b) An. 1497. & 1499.

(c) LEU *Lexic. Helvet.* Tom. XIV. pag. 43.

quoque fatis addictus; sed præsertim Helvetiis, quorum auxilio ille contra Cæsarem, contra Arausionenses, contra Sabaudia Ducem, egebat.

Anno 1503. Philippus pro Johanna, unica sua filia herede, quam ex Maria Sabaudica genuerat, Bernæ & Lucernæ jus Civitatis obtinuit.

§. XXXI.

Eodem anno vitam cum morte commutavit Philippus, Philippi
mors. Neo-Comimortuus atque sepultus, Saufenbergici rami postremus; mutabilis ingenii Princeps; patri avoque impar felicitate, virtute.

Johanna patris sui cor, plumbea cista inclusum, equo, Sepul-
tura. quem pannus ater operuit, imponi atque ex Novo Castro Rœtelam, comitantibus quatuor Nobilibus & aliquot Clericis, duci iussit; ut ibi apud majores suos componeretur. Rudolphus de Blumeneck, a Christophoro præfectus Rœtelæ, cum Sacerdotibus & Subpræfectis funus ad cœmeterium usque comitatus est. Cœnam vero, quam Novo-Castrensibus, Christophori nomine, Præfectus obtulerat, illi superbe aspernati sunt. (d)

(d) FOERSTERUS adscribit Mariæ matri, quod Johannæ filiaë tribuendum. Hæc enim cor patris sui Rœtelam transmisit. Maria jam An. 1500. decesserat.

Tituli
ejus.

Titulos Philippi plenos GUICHENONIUS (e) exponit. Vocavit se Dynastam S. Georgii & S. Crucis, quæ Dominia, in Burgundiæ Ducatu Lugdunum inter & Cabilonem sita, Margaretha, Rudolphi IV. uxor, de qua supra, ad filium Philippum neptemque Johannam transmisit. Instrumento mutuae successionis, quod An. 1490. cum Christophoro Badensi Philippus inivit, additum est sigillum, in quo legitur: „ S. Philippi Marchionis de Hachberg, „ Comitis Novi Castri, Domini de Rotthelin, Sufenbourg, de „ S. Georgio & S. Cruce.

§. XXXII.

Uxor
ejus.

Uxor Philippi fuit Maria, Amadei IX. Ducis Sabaudiaë filia, Caroli I. Ducis soror, quæ An. 1476. ei desponsata Laufannæ. URSTISIUS (f) memorat, Rudolphum, Philippi patrem, in matrimonii hujus favorem ordinasse, ne Dynastiæ Rœteln, Saufenberg & Badenweiler ad alios liberos, quam ex matrimonio hoc procreatos, unquam possent transferri.

Maria

(e) *Philippes Marquis d'Hoeburg, de la Maison des Marquis de Bade, Comte Souverain de Neufchatel en-Suisse, Seigneur de Rotelin, de Sufenberg, de S. George, de S. Croix & de Badenwilliers, Marechal de Bourgogne.*

(f) *Chron. Basil. pag. 64.*

Maria d. 27. Nov. Anno 1500. decessit Divione, in Dominicanorum Ecclesia ibidem sepulta. (g)

Dotem ei promissam quum nec Carolus frater, An. 1489. mortuus, nec Philibertus, Sabaudiae Dux, ex Ludovici Ducis Linea juniore natus, solvisset, Maria movit querelam, quae eruptura videbatur in bellum. Res denique Berna, Lucerna, Friburgo & Saloduro intervenientibus, composita est. (h)

§. XXXIII.

Ex matrimonio Philippi unica prodiit filia, Johanna, Johanna filia. quam Philippus destinaverat Philippo, Christophori Marchionis Badensis filio, atque hinc An. 1490. mutuae successionis pactum cum eo iniverat. Is in harum nuptiarum spem in Aula Philippi educatus est; gener & successor futurus. At Ludovicus XII. Galliae Rex, cum An. 1498. solium conscendisset, Philippum induxit, ut ei promitteret, nemini se desponsaturum Johannam, sine ejus praescitu. In Francica tum Aula vivebat Ludovicus de

(g) Monumentum ejus GUICHENONIUS exhibet *Histoire de Savoye* Tom. I. pag. 560. sq. Inscriptio haec est: „ Cy gist Marie fille du Duc Edme „ de Savoye & de Madame Yoland de France, Femme de haut & puissant „ Seigneur Messire Philippes de Hocberg, Marquis de Rothelin, Comte „ de Neufchatel, la quelle trespassa le XXVII. de Novembr. MD.

(h) GUICHENON loc. alleg. pag. 560.

Longovilla, nepos Johannis, filii naturalis Ludovici, Ducis Aurelianensis, qui Caroli V. Galliae Regis filius erat, junior natus. Ludovico huic Longovillano, consanguineo suo, Rex favens persuasit Philippo, ut matrimonium Johanae cum Longovillano praeferret.

§. XXXIV.

Matrimo-
nium ejus

Enimvero in Burgundia Transjurana natus & educatus Philippus, linguae & moribus affuetus Burgundicis, Sabaudicam quoque habens uxorem, Francico Principi maluit, quam Germanico, desponsare filiam, a Germanicis quoque moribus alienam; accedente desiderio placendi Regi Galliarum. Nuptias tamen non nisi mortuo patre celebravit Johanna; (i) quae ex paterna hereditate solum Neo-Comensem Comitatum cum Dynastiis S. Georgii & S. Crucis accepit. Brisgovicæ terræ ad Christophorum, Badæ Marchionem, vi pacti familiae An. 1490. initi, transferunt. Lites ejus cum Johanna in Badensibus rebus exponimus.

Maritus ejus, Longovillæ Dux, Magnus Franciæ Camerarius, Gubernator Provinciæ, inter præcipuos Galliæ Proceres reputatus, in prælio contra Anglos An. 1513. in Picardia, An. 1515. ad Marignanum contra Helvetios captus, Anno 1516.

(i) Anno 1504.

decessit. (l) Titulo Marchionis *Rotelæ* usus est, Dynastia hac licet careret. Johanna vero, per totos XXVII. annos marito superstes, nonnisi An. 1543. in Burgundia decessit. (m)

§. XXXV.

EX matrimonio hoc notandus nobis est Franciscus, Heredes. Marchio de Rothelin, Novi Castri Comes, Gentis Longovillanæ continuator, natus An. 1513. in bellis Francisci I. contra Carolum V. athleta strenuus, qui quinquennio post matrem decessit.

Perstitit autem Novi Castri Comitatus in Longovillana Familia usque ad ejus interitum. Enimvero Franciscus, Novi Castri Comes, filium legitimum reliquit & spurium. Legitimus fuit Leonorus; cujus pronepos Johannes Ludovicus, Gentis suæ postremus, Novi Castri possessor, Anno 1694. cælebs decessit. Illegitimus autem Francisci filius, Franciscus, Marchionis Rothelini nomen & genus ad nostrum usque ævum propagavit. (n)

§. XXXVI.

Novi Castri Comitatus ergo, postquam Rudolphus & Philippus, Saufenbergæ Marchiones, per XLVI. annos eum

Successio
Neoburg.
contro-
versa.

G g g 2

(l) ANSELME *Histoire Genealogique de France* Tom. I. pag. 217.

(m) D. 21. Sept. in vico Burgundico *Epoiffes*.

(n) ANSELME loc. alleg. pag. 224.

rexissent, ad Longovillanos transfivit. Scriptores, qui Brandenburgica in Novum Castrum jura A. 1707. defenderant, LUDEWIGIUS (o) atque GUNDLINGIUS, (p) non modo Friburgi Comites, sed & Saufenbergicos nostros usurpationis accusant; injuriam Domui Cabilono-Araufionensi ab utrisque illatam fuisse, aperte professi. Pro Saufenbergicis tamen eadem militaverunt arma, quibus antea Comites pugnaverant Friburgi; (q) quod ultimo possessori, cognato suo, proxime juncti, Burgundico more proximi fuerint heredes feudales; per feminas licet, quas Burgundica feuda admittunt, suum genus ducentes; feudumque adeo femininum ad Cabilono-Araufios, tanquam ad Dominos directos, non modo agnatis, sed & cognatis extinctis, demum possent redire.

Neque profecto negandum est, extincta Rolini profapia, quum collaterales cognati Comitatum Neo-Comensem adiissent, contradixisse Araufios, ad se tanquam Dominos directos pleno eum jure recidisse clamantes. Protestationem repetierunt Araufii, quum Comites Friburgi, quum Saufenbergæ Marchiones, quum Longovillani eundem Comitatum occupassent. Philibertus, Princeps Araufionensis, tum temporis minor cum fuisset ætate,

(o) JOH. PETR. de LUDEWIG in Libro, cui Tit. *Preußisches Neuburg* p. 106. sqq.

(p) *Historische Nachricht von Neuschatel* pag. 15.

(q) Vide supra in Conrado, Comite Friburgi, pag. 258. sq.

mater ejus Bernensium contra Longovillanum imploravit auxilium. (r)

Verum enimvero irriti fuerunt omnes Arausiorum ad seculum usque nostrum conatus. Postquam enim omnis Longovillana, & masculina & feminnia, legitima soboles cum Maria, Henrici Ducis Nemorosii vidua, Anno 1707. periisset, Brandenburgi Elector, Borussiae Rex primus, per Ludovicam matrem, Henrici Friderici, Principis Arausionis, filiam jurium Arausionensium heres, Novo Castrensem Comitatum obtinuit & Brandenburgicae suae Genti vindicavit.

§ XXXVII.

Saufenbergæ Marchiones, Anno 1503. extincti, quum Rætelensem Dynastiam An. 1315. obtinuissent, appellari voluerunt *Marchiones de Hachberg, Dynastæ in Ræteln & Saufenberg.* (s) Rudolphus IV. Saufenberg. Dynastiam Badevillanam An. 1444. atque deinceps Comitatum Novi Castri A. 1457. cum suis terris junxisset, *Marchio Hachbergæ, Comes Neoburgi, Dominus in Ræteln, Saufenberg & Badenweiler,* vocari solebat. Titulum

Tituli
Familiae
Saufen-
berg.

G g g 3

(r) LEU *Lexic. Helvet.* Tom. XIV. pag. 43.

(s) TSCHUDIUS in *Chron. Helvet.* Tom. II. Add. Charta apud Perillustr.
SENCKENBERG *de Jure succed. proximæ feminae Illustr.* Num. XVI.
pag. 35.

hunc Dynastiis quibusdam ex materna hereditate Burgundicis, uti vidimus, auxit. Axioma *Marchionis de Saufenberg* rarius occurrit. Legitur in Rudolphi & Ottonis Marchionum Charta An. 1336. in qua Marggravii Saufenbergæ & Domini in Rœteln dicuntur. (t) Ab Ernefti Marchionis temporibus invaluit ufus tituli Landgravii in Saufenberg.

Insignia. Ceterum Marchiones Hachbergicæ pariter ac Saufenbergicæ lineæ, & priores quidem constanter, uno eodemque cum Badensibus ufi sunt Insigni. At Saufenbergica ante interitum suum feuto suo areolam Novo-Castrensem cum palo cantheriato adjecit.

Ita Hachbergicæ Periodo imponimus finem, eique appendicis loco subjungimus Brisgovici Landgraviatus Historiam, qui sub hac præsertim Marchionum Periodo viguit. Landgraviatum excipient Rœtelæ & Usenbergæ Dynastæ, quorum terræ Hachbergicis, ut vidimus, maximam partem accesserunt.

(t) *Wir Rudolf und Otte gebrudere, Margrafen von Sufenberg und Herren ze Rœtellein.*

LAND-

LANDGRAVIATUS BRISGOVIÆ.

§. I.

Indoles, migratio & fata Landgraviæ Brisgovicæ Introitus.
difficillimam Civilis Historiæ Brisgoviorum
constituunt partem; id quod in Landgraviatibus
Alfaticis quoque suo loco (a) annotavi.

Argumentum hoc ex Scriptoribus nullum aut debile, ex
Diplomatibus & Chartis, quas undiquaque collegimus, præcipuum
accipit lumen.

Comitivæ hæ Provinciales, Rheno tantum inter se distinctæ,
simile exordium, similia decremента habuerunt; tanta decremента,
ut Landgraviatum Brisgoviæ in ipso hodie Landgraviatu requiras.

Brisgoviæ Pagum ab Alfatia, Baselgovia & Augstigovia Brisgo-
viæ limi-
tes.
Rhenus, ab Ortenavia amnis Bleicha, ab Alpigovia Silvæ Nigræ
cacumina, apex denique ejusdem Silvæ ad Rhenum usque
profiliens (b) a Basilea minoris agro difterminat.

(a) *Alfatia Illustr.* Tom. II. pag. 12. & 126.

(b) Vulgo *Crenzacher Horn*, *Horn vom Schwarzwald*. Simili modo *Horn des
Blauens*, apex Vogeli dicitur apud URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 20.

Libertas

Brigovia, ut omnis Suevia, libera semper fuit Imperii sine medio provincia, Ingenuis, Militibus, Liberis Dominis, Dynastis, Civitatibus & sacris Ordinibus plena. In ea plures erant Mansi, Curtes & Vici regales; silvæ, flumina, vectigalia, metallifodinæ; pristina fisci Cæsarei domania.

Magistratus.

Bellum administrare, pacem publicam conservare, politia totius provinciæ quovis modo prospicere, Ducis fuit officium, quem Brigovia multis seculis cum Suevia & Alsatia communem habuit magistratum Imperii, non propria potestate pollentem. Jurisdictio autem commissa fuit Comiti, qui ab initio simpliciter *Comes*, inde *Comes Provincialis*, lingua patria *Landrichter*, frequentius *Landgrav*, dicebatur. Vir nobilis, pro arbitrio Regis constituendus & revocabilis Judex; donec temporis progressu Comitivæ illæ hereditariæ fierent, ab una stirpe vel linea transituræ ad aliam.

Periodi
quinque
Landgr.

Series Landgraviorum Brigoviæ in V. Periodos opportune dividitur. *Vagam* appellamus eam, quæ omnium prima est, quod ab initio Comitiva certæ non inhæserat Domui. Periodo vagæ *Zaringica*, *Hachbergica*, *Sausenbergico - Friburgensis*, *Badensis* suo quæque ordine successerunt. His enim quatuor Familiis, ex una Gente prognatis, Landgraviatus adhæsit.

EPOCHA

 E P O C H A V A G A .

§. II.

In prima, quam novimus, Landgraviatus periodo San-
 Gallensium traditionum Chartæ (c) Provincialium Brisgoviae Comites
 sec. VIII.
 Comitum nomina ad primam usque Carolingorum Franciæ Regum
 ætatem servarunt. Hujus generis memorias seculo VIII.
 vetustiores non offert Brisgovia.

C H A N C H A R O .

Anno 758. sub *Chancharone Comite* facta est S. Galli
 monasterio traditio bonorum in Pago *Brisgauensi*, in villa
Mulinheimo.

A D A L A R D U S .

Anno 765. Drutpertus quidam eidem monasterio prædia
 & mancipia quædam in *Zarduna*, Brisgoviae vico, (*Zarten*)
 sub *Adalardo Comite* donavit.

(c) In *Genealogiæ Habsburgicæ* HERRGOTTI Diplomatico Codice.

U D A L R I C U S.

Anno 789. res quaedam in Pago *Brisfagauge*, in loco *Eboringa* (Efringen) sub *Comite Oadalrico* San - Gallensibus traditæ sunt.

B E R T O L D U S.

Anno 794. in pluribus Brisgoviae locis, bona sua *Beroldus Comes* iisdem Monachis concessit.

§. III.

W O L W I N U S.

Comites
sec. IX.

Anno 805. enunciatur Wolwinus Comes in literis, quibus bona in *Prisfagauge*, in marcis *Selidon* & *Antparinga* (Selden & Ampringen) San - Gallenses dono acceperunt.

U D A L R I C U S.

Anno 806. Charta donationis bonorum, in Pago *Brisfagauge* fitorum, conscripta in villa *Scrozzinga* (Crozzingen) sub *Odalrico Comite*.

A R C H A N G A R I U S.

Anno 817. sub Archangario Comite pars ecclesiae in *Zartunu* (Zarten) cum aliis rebus S. Galli coenobio tradita est.

K E R O L T U S.

Anno 837. Ramingus quidam in Pago *Priffagaugense* quidquid in villa *Haholtinga* (Haltingen) alibique juris habuit, eidem monasterio adscripsit, *sub Kerolto Comite*.

A L B E R I C U S.

Anno 856. alia ad Zartunam Abbatiae San-Gallensi facta est donatio, sub *Albricho Comite*; quem plura S. Galli Instrumenta ab An. 862. ad 865. Pagi *Brisfigauge* Comitem nobis manifestant, ubi *Albericus & Albarichus Comes* notatur.

C A R O L U S.

Anno 872. Remingus & Engelrammus fratres, quidquid in *Buabiliniswilare* habebant, San-Gallensi Abbatiae tradiderunt, „ anno XXXIII. Hludovvici Regis & sub filio ejus Karolo, „ Rectore ejusdem Pagi, in quo praefatae res sitae sunt, id est, „ *Priscowe*.

§. IV.

W O L W I N U S.

In loco *Tuomaringa*, in Pago *Prifahgewe*, *Wolwine* Comites
sec. X. *existente Comite* An. 890. facta est bonorum traditio, & octennio

post *Rotileim* locus (Roeteln) in *Brischgouve* Comitatu *Wolfuni*, qui idem ac *Wolwinus* esse videtur, ab Arnolfo Imp. ponitur; imo sub *Wolfilino* Comite Luitfridiana S. Trudperti Charta donationis conscripta est An. 903.

A D A L B E R O.

Sub Comite Adalberone S. Galli Abbatia res in Pago *Prisfigaugense*, in villa *Witereswilare*, An. 909. dono accepit.

B E R N O L D U S.

Sub Bernoldo Comite in publico mallo, in oppido, quod dicitur *Chinichdorf* (Kinstorf) coram cuncta frequentia populi utriusque provinciae, tam *Mortinove*, quam *Brischgoviae*, lis diremta est inter Monasteria Etenheim & Waldkirch. Bernoldus itaque utrique provinciae, Ortenaviae & Brisgoviae, praefuisse videtur Comes. Acta sunt haec An. 926.

L U D O L F U S.

Ottonis I. Regis Germ. filius Pago Brisgoviae praefuit Comes, ut Ludovici Germ. filius, Carolus Crassus, Imperator deinceps, eidem praefuerat. Testem hujus rei habemus ipsum Ottonem, in Diplomate An. 952. quo locum *Lielah* in Pago *Brischgouve*, in Comitatu filii nostri *Liutolfi*, Einfidlensi Abbatiae

concessit. Ludolfus tum Alemanniae & Alfatiae Dux quoque erat. (d)

B I R T H I L O.

Anno 968. *Pirihitone Comite* Monasterium S. Trudperti in Brisgovia cum San - Gallensi concambium bonorum iniit. Prædium *Scaleja* sive Schelingen in Pago *Brisfigowe* & in Comitatu *Birthonis Comitis* situm, Otto III Imp. Anno 990. Wormatiensi Ecclesiae donavit. Alias de *Birthonis* hujus Comitatu probationes usque ad An. 995. dedimus supra.

§. V.

B E R T H O L D U S.

Anno 1004. Henricum II. Imp. Sulzbergenfi Cœnobio in loco *Rincka*, in Pago *Brisgowe*, in Comitatu *Bertholdi* mercatum concessisse, superius quoque indicavimus.

Comites
fec. XI.

A D E L B E R O.

Anno 1005. Henricus II. Rex Germ. prædium in Pago *Bryfichgowe* & Comitatu *Adalberonis Comitis* Præposito Ecclesiae *Bafil.* donavit. Eundem Comitatum *Adalberonis Comitis* in Pago *Prificheuue* *Pirtelo* in Charta Sulzbergenfi An. 1008. memorat.

H h h 3

(d) *Alfatia Illustr.* Tom. II. pag. 54^r.

EPOCHAZARINGICA.

§. VI.

BERTOLDUS.

Bertoldus I. cum
filio Hermanno.

Primum hunc Provinciae Comitem in secunda, quam *Zaringicam* voco, Brisgovici Landgraviatus periodo reperimus.

Anno 1028. Conradus II. Imp. Ecclesiae Basil. mineras argenti dedit in Comitatu *Bertholdi* & in Pago *Brisichgowe*.

Ejusdem Comitatum in Pago *Brysihegowe* prodit Diploma Henrici III. Imp. An. 1048. ut supra ostendimus. Bertoldus hic brevi post, quam titulum Ducis sumfisset, in filium suum Hermannum Comitis axioma transtulit; unde Hesso Brisgoviae Dynasta An. 1052. domum & Cappellam fundasse legitur *Duce Bertoldo, Comite Herimanno*. Hermannus non suo, sed paterno nomine, Comitatum administrasse videtur, uti beneficio Caesaris eum Bertoldus possedit, qui cum Henrici IV. Imp. gratia deinceps excideret, hoc quoque exutus est Comitatu. A. 1077. profecto Caesar „quendam Comitatum situm in Pago *Brisgowe*, *Bertholfo* „ jam non Duci, iusto iudicio sublatum, cum omnibus appenditiis „ legum, „ Ecclesiae Argent. donavit. Cum vero Comitatus *Brisgoviae* in potestate *Zaringensium*, ut ex sequentibus patebit, permanferit, nec ullum vestigium compareat, ex quo inferre

possimus, Argentinensem Episcopum Comitivæ Brisgovicæ jura exercuisse, Cæsaream hanc donationem, aurea licet Bulla munitam, effectu caruisse censemus. (e)

§. VII.

HERMANNUS.

Anno 1087. locus, qui dicitur *Cella*, situs in Nigra Silva, Hermannus II. Marchio.
in Pago Brisgowe, in Comitatu Herimanni Comitis, Cluniacensi
 Ecclesiæ a Burcardo Episcopo Basil. per concambium traditus est.
 Chartam concambii testes signarunt *Bertolfus Dux, Herimannus*
Comes, patruus & ex fratre nepos. Ita Hermannus II. Marchio
 Comitatu Brisgovicæ præfuit, sub patruo Duce, uti Hermannus I.
 eundem rexerat sub patre.

§. VIII.

BERTOLDUS.

Anno 1120. Bertoldus III. Dux Zaring. novæ suæ Civitati Bertoldus III. Dux Zaring.
 Friburgensi privilegium dedit, ut omnis civis, volens inde recedere,
 rerum & corporis usque in medium *Rhenum* & per totum sui
Comitatus ambitum, securitatem habeat, Domino conducente.
 Comitatus hic intelligitur Provincialis Brisgovicæ. In Comitatu

(e) Vide supra in Bertoldo I. pag. 55.

Brisgavia cunctas venationes & argentifodinas Ecclesiae Basil. confirmat Innocentius II. Papa An. 1139. (f) ubi Claustrum de Sulzberg, Haltingen, Hylstein, Chilchoven, Stouffen, Ampringen, Oeristetten, Opfingen, Zeringen, Bischovingen, Brifach, aliaque loca *Brisgoviae* commemorantur.

B E R T O L D U S.

Bertoldus IV.
Dux.

Vivo patre Conrado, Duce Zaring. & Rectore Burgundiae, Bertoldus IV. inter Comites A. 1139. relatus, *Brisgoviae* Comitatum administravit. Majoris placiti, in ipsa regione apud vicum Ofmenningen ab eo congregati, expressa mentio fit in Charta San-Petrina illius anni; cujus S. Petri in Nigra Silva Advocatiam, in Zaringica gente hereditariam, Bertoldus Comes tum quoque cum Landgraviatu possedit. (g) Idem postea, mortuo patre, An. 1169. causam de jure patronatus ecclesiarum aliquot *Brisgoviae* judex decidit. (h)

(f) HERRG. *Genealog. Habsb.* Tom. II. num. 217.

(g) Vide in Bertoldo IV. Zaringiae Duce supra §. II. pag. 124.

(h) Ibidem §. XVI. pag. 142.

EPOCHÄ

EPOCHA HACHBERGICA.

§. I X.

Tertia Periodus, quam *Hachbergicam* appello, Linea Epochæ hujus initium. Zaringica Ducali extincta, suum capit initium. Tum enim Marchionum Bada-Hachbergenfium Linea, quæ junior fuit, in Landgraviatu Brisgoviae, ut in Judiciario Imperii feudo, ad feminas non transeunte, successit; quod Chartarum illius ævi nos docet auctoritas.

In transactione cum Abbacia S. Blasii super montem Saufenberg, quæ An. 1232. facta, Marchio Henricus junior jurato promisit, „ ut nihil omnino preter servitium temporibus B. Ducis „ solitum per se vel per suos exigat vel percipiat de curtibus „ ecclesiae S. Blasii in Brisgaugia constitutis. „ Indicant hæc successionem Badenfium Marchionum in Bertoldi V. Ducis Zaringiae feudalibus Brisgoviae jura; quod allodialium hereditas ad Bertoldi forores omnis tranfivit. Non aliud profecto excogitaveris feudum, cui universæ S. Blasii per Brisgoviam possessiones obnoxiae fuerint,

præter Comitatum Provinciale, quem Hachbergenfes Marchiones
 conftanter adminiftrarunt. (i)

Videtur quoque huc referri debere fententia Henrici Regis
 Rom. An. 1234. in Curia Principum Francofurti pronuntiata, qua
 Hermannus Marchio Eginoni, Comiti Friburg. de argentifodinis
 & custodiis filvarum Brisgovizæ litem movens, cecidit caufa. (l)
 Regalia ifta jura, quæ feudo fuo Landgraviatus inhærere
 crediderat Marchio, Cæfarum liberalitate ad Epifcopum Bafil.
 hujusque investitura ad Friburgi Comites pedetentim
 pervenerant.

Comitatus autem Brisgovizæ, quamvis post Zaringizæ Ducum
 interitum ad Bada-Hachbergicos Marchiones fpectaverit, nullius
 tamen Landgravialis eorum actus, ante Rudolphi I. Imp. ætatem,
 memoria extat. Turbatis toto fere fec. XIII. Germanizæ rebus
 non judicio difceptatum, fed armis, donec folium Imperiale
 Anno 1273. confcendit Rudolphus.

(i) STAPPIUS in *Vindiciis Superioritatis Auftriacæ*, An. 1721. Friburgi editis,
 pag. 18. Landgraviatum Brisgovizæ a Zaringis ad Friburgi Comites,
 non ad Hachbergæ Marchiones, quos præterit filentio, perveniffe feribit.

(l) GOLDAST *Catholicon rei monet.* pag. 101. DU MONT *Corps Diplom.*
 Tom. I. Part. I. pag. 173.

§. X.

H E N R I C U S I I.

M A R C H I O.

Anno 1276. die Merc. post S. Galli Marchio Henricus de *Hahperg*, Landgravius *Brisingoviae*, Judicia varia Landgr. Judicio provinciali habito, cives Friburgenſes a jurisdictione ſua Landgraviali Cæſarum privilegiis immunes eſſe profeſſus eſt. Eodem anno die Merc. ante feſtrum Nativ. Mariæ, Brombaci, Dynaſtiæ Roetelanæ vico, Henricus ille Marchio Judicium aliud provinciale in eadem cauſa habuit. (m)

An. 1279. nobilis vir H. Marchio de *Hahper* a Rudolfo I. Imp. Vindobonæ pro tribunali ſedente, obtinuit decretum, ut in nulla *Comicia* ſive Landgraviatu absque Comitibus ſeu Landgravii conſenſu caſtrum vel alia quævis munitio ædificari liceat. Uſos hac ſententia Marchiones Hachbergæ, ut Landgravios *Brisingoviae*, exempla, quæ inferius produco, docent.

Anno 1289. Rudolfus I. Imp. Baſileæ commoratus, lites inter Eginonem, Comitem Friburg. atque civitatem hujus nominis agitataſ componens, Argentinenſis & Baſilienſis Episcoporum,

I i i 2

(m) Tabular. Civit. Friburg.

nec non Heinrici, Marchionis Hachbergici, Judicis provincialis Brisgoviae, (n) consiliis usus est.

§. XI.

HENRICUS III. ET RUDOLFUS I.
FRATRES.

Judicia
alia
Landgr.

Anno 1296. Heinricus & Rudolfus, fratres, Marchiones Hachbergæ & Brisgoviae Landgravii nominantur in Charta, in qua Ulricus de Eystatt, ipsorum nomine Teningæ pro tribunali sedens, feuda intra anni spatium per investituram non recepta, ad Dominum directum redire debere, pronuntiavit. (o)

Fratres hi, quorum ille Hachbergensis, hic Saufenbergicæ Lineæ fator, conjunctim & indivisim tum Landgraviatum possidebant.

(n) Rudolfus in Charta compositionis Henricum Marchionem vocat *des eidilne Herrin von Gottes gnaden Margravin Heinrichs von Hochberg der Lantrichter ist in Brisgöwe*. Vid. LEX. BASIL. voce Hachberg.

(o) Charta hæc ad An. 1226. ponitur, errore 70. annorum. Unde Henrico patri & Rudolfo filio attribuere Scriptores, quæ attribuenda sunt fratribus. Autographum Chartæ, ipso Henrici Marchionis de Hachberg sigillo firmatum, extat in Tabulario Bada-Durlac. Anachronismus iste irrepit in scriptum, cui Tit. *Oesterreichische Beantwortung der Bayrischen Ausführung, zweiter Absatz pag. 58. sq.*

An. 1298. Henricus *Margravius de Hahperg*, *Landgravius Brisgoviæ*, die Merc. post S. Mariæ Magd. judex sedit in Waldkirch, quum Wilhelmus Dynasta Schwarzenberg. una cum conjugè sua & curatore ejus, Egone Comite Friburg. curiam suam in Teningen vendidit.

Anno 1305. idem Henricus Landgravius iudicium & adventitios homines Tenzlingæ Rudolfo Turnero, Militi Friburg. ejusque fratri Johanni, in subfeudum Landgraviale contulit; annoque sequenti iudicio feudali, Burghemii ad Rhenum habito, Johannem de Spanegke, Spenlini filium, contumaciæ damnavit, accusante eum Rudolfo Marchione, Henrici fratre.

Anno 1309. Walramus, Thiersteinensis Comes, provinciale iudicium celebravit Sliengæ, nomine Rudolphi Marchionis, Landgravii Brisgoviæ, cui ipsi Walramus Castrum *Spanecge*, vicum Ychtingen, aliaque bona addixit. (p)

§. XII.

HENRICUS III. ET RUDOLFI I.

F I L I I.

Anno 1314. Henricus Marggravius, suo & Rudolphi, fratris sui nuper defuncti, filiorum nomine, Landgraviale

Castrum Schnefeld. extructum.

l i i 3

(p) Confr. supra Hachberga - Saufenberg. pag. 378.

---

potestatem exercens, Conrado Diet. Schnevelino permisit, ut in omni Brisgoviae parte, terris Marchicis tantum exceptis, vel in montibus vel in convallibus, planisque castrum exstrueret. Charta data Friburgi. Schnevelinus, hac munitus Landgraviali licentia, Hachbergam inter & Emmedingam munimentum condidit *Schnefelden*. (q)

Post hæc solos Hachberga - Saufenbergicæ Lineæ Marchiones, a Rudolfo I. ejus auctore, descendentes, exclusis Hachbergicis, Heinrici III. posteris, Landgraviatum Brisgoviae tenuisse reperio. Unde conjicimus, in divisione Linearum Hachbergicos eum reliquisse juniore. Henricus junior certe, Rudolfi I. filius, Marchionis Hachbergici & Dynastæ Rœtelani nominibus titulum *Landgravii* constanter adjevit. Hic ipse quoque Rœtelanam An. 1315. cum accepisset Dynastiam, Friburgensibus primus Landgraviatum An. 1318. oppigneravit.

(q) Hod. *Weyer-Schlofs*.

---

*EPOCHA SAUSENBERGA-
FRIBURGENSIS.*

§. XIII.

Quarta Periodus, quam *Sausenberga - Friburgensem* nominamus, cum Friderico I. Comite Friburgensi incepit.

Rudolfus I. Marchio, Lineæ Sausenbergicæ auctor, præter tres filios Henricum, Rudolphum, Ottonem, filiam quoque reliquerat Annam, quam Fridericus, Comes Friburgensis, cum promissa 700. marcarum argenti dote An. 1318. duxit uxorem. Henricus, Annæ frater, parata pecunia dotem Friderico cum solvere non posset, Landgraviatum Brisgoviaë ei & patri ejus Conrado oppigneravit, & quidem antichretico jure. (r)

Landgra-
viatus
oppigne-
ratio.

Oppigneratio facta I. consensu fratrum Henrici, Rudolphi & Ottonis, quin etiam patruï eorum, Henrici III. Hachbergæ

(r) Edita hæc Charta in Diatriba, eui Tit. *Oesterreich. Beantwortung contra Bayern*, Part. II. pag. 59.

Marchionis, ac filiorum ejus. II. Oppigneratus est Landgraviatus Brisgoviae cum vasallis, judiciis, juribusque universis. III. Pretium pignoris fuerunt septingentæ argenti mixti marcæ, Friburgensis valoris. IV. Evictio promittitur Comiti, præstanda per obstagium in urbe Friburgo. V. Reluctio oppignerantibus solis eorumque heredibus, Landgraviatum sibi servaturis, permissa. VI. Additur memorabilis conditio, ut vici Landgraviales, in Saufenbergæ Marchionum potestate mansuri, ab Imperio, non a novo Landgraviatus possessore, Comite Friburgi, in posterum acciperentur in feudum, iisdemque possiderentur juribus, quibus alii Brisgoviae Nobiles à Landgraviatu vicos tenerent.

§. XIV.

Landgraviatus
divisus.

Apparet hinc, & ex sequentibus luculentius apparebit, non omnem Landgraviatum, sed illas modo ejus partes Comitibus Friburgi fuisse oppigneratas, quæ extra Hachbergæ & Saufenbergæ Dynastias sitæ fuerunt. Duas ergo ob causas titulo Landgraviatus Brisgoviae, post oppignorationem quoque, Saufenbergici Marchiones utebantur. Primo, quod Landgraviatus oppigneratus modo fuerat, non alienatus. Secundo, quod jura Landgraviatus in terris suis sibi servarunt Marchiones oppignerantes, adeoque in illis manserunt Landgravii; solutis Comiti Friburg. 700. marcis argenti ad omne exercitium Landgraviale redituri.

In

In Charta An. 1327. data Gebvilæ in Alfatia, Rudolfus & Otto Marchiones, Annæ fratres, diferte *Landgraviū Brisgoviæ* vocantur. Henricus de Sliengen, Scultetus Bafil. in folenni quodam Instrumento An. 1333. eosdem hoc titulo fratres exornat.

§. X V.

Oppigneratus autem Landgraviatus feudum cum esset Imperii, opus erat confirmatione Cæsarea, quam Ludovicus Bavarus An. 1334. impertivit Uberlingæ, ubi Landgraviale iudicium Comiti Friburg. Friderico exercendum tradidit, donec Marchiones Hachberga - Saufenbergici debitas 700. marcas ei perfolverint. Anno sequenti, mortuis jam Henrico oppignerante & Anna sorore ejus, Rudolfus & Otto, fratres, promissam An. 1318. evictionem tertio, postquam moniti fuerint, mense præstituros se polliciti sunt. Plenariam Landgraviatus Brisgovici cessionem ex evictione hac nemo eliciat.

Oppigne-
rationis
confir-
matio.

§. X V I.

Anno 1336. Fridericus, Friburgi Comes, patri suo Conrado partem suam (s) Landgravialis iudicii per triennium reliquit, ita tamen, ut dimidiam emolumentorum ejus partem

Fribur-
genfes
Conradus
& Fride-
cus.

(s) *Als verre als es mich anhöret.*

servaret, quam etiam concessurus erat patri, si forte hoc ipse celebraret iudicium.

Marchio-
nes Ru-
dolfus &
Otto.

Anno 1346. Rudolfus & Otto Marchiones vicum *Nider-Eggenheim*, ad Barones de Krenchingen tum spectantem, in Dominio Saufenberg. & Landgraviatu suo situm esse dicentes, iudicia publica ibidem sibi vindicarunt. Res ad arbitrum delata, Conradum a Berenfels, qui definito tempore probationem & testimonia a Marchionibus proferri postulavit. Decennio post Otto Domini in Saufenberg & *Landgraviu Brisgovia superioris* titulum assumpsit; (t) quum jussu ejus iudicium provinciale Thannenkirchæ haberetur. (u) Saufenbergicæ enim terræ in superiore Brisgovia sitæ sunt.

§. XVII.

EgenoIV
Friburg.

Anno 1359. in vigilia S. Ulrici Egeno Comes Friburg. & Landgravius Brisgovia, Friderici defuncti frater, Snevelinos, Valckensteinos & Morferos de vicis *Betzingen* & *Schaffhausen* Friburgi investivit. Charta munita fuit sigillo *Egenonis Comit. in Friburg, Landgraviu Brisgavie*; unde feuda hæc Landgravialia

(t) Marggraff Otte von Hachberg Herr zu Saufenberg und Landgraf in Oberen Brisgonue.

(u) An. 1356. Ein offener Landtage zu Thannenkilche uffen der Herrschaft eygen u. in sine Landgericht.

tum fuisse colligimus. Egeno enim, feuda Friburgensia conferens, titulo *Landgravi* abstinere solebat. Eodem anno, die Jovis ante Palmas, a Carolo IV. Imp. de Brisgoviae inferioris Landgraviatu Moguntiae investitus est Egeno. (x) At anno sequenti Landgraviatus universi investituram obtinuit. (y)

Cæsar in concedendis privilegiis nimium, ut omnes norunt, liberalis, duas has investituras, sibi contrarias, dedit. Anno enim 1318. in Charta oppignerationis Marchiones Hachberga-Sausenbergici Landgravialia, in terris suis Marchicis, jura sibi diferte reservaverant, & ob id ipsum Landgravios se superioris Brisgoviae vocarunt. Distinctionis in superiorem & inferiorem Landgraviam origo hinc prognata videtur. Antiquiora enim hujus distinctionis vestigia nullibi occurrunt.

§. XVIII.

Anno 1368. Friburgum sui juris factum libertatem accepit, jura sua vendente Eginone IV. Comite, paucos post menses tamen Austriæ Ducum subjicienda imperio. (z) **LEXICI BASIL.** auctores (a) Comitem Hugonem An. 1367. Brisgoviam Austriacis

Fribur-
gum ven-
ditum,
non Land
graviatus

K k k 2

(x) MALDONER in *Hist. Ms. Brisgoviae*, ex Archivo Friburg.

(y) GLAFEY *Anecd. n. 205.* HERRG. *Genealog. Habsb. Tom. II. n. 217.*

(z) Vid. in Comit. Friburg. supra pag. 252. sq.

(a) In verbo *Brisgau*.

vendidisse scribunt. Scribere debuissent, Eginonem An. 1368. Friburgensibus ipsis vendidisse Friburgum. Approbat tamen hæc verba anonymus Scriptor, (b) additque Imperio damnosum tum fuisse creditum, si Landgraviatus Brisgoviaë a Friburgo distraheretur. Subjungit porro, Leopoldum Austr. An. 1370. Rudolfo Badensi Advocatiam commisisse Brisgoviaë. At Landgraviatus ab Advocatia semper fuit diversus. Landgraviatum a Comitatu Friburgi diferte distinxit, sibi que servavit Eginon, quum valediceret Friburgo. (c)

Friburgenses, empta a Comite suo libertate, Leopoldo Austr. sese tradiderunt, qui jura Comitis Friburg. adeptus est, sed non jura Landgravii, Landgraviatus cum non potuerit vendi; quem Comites jure antichretico a Marchionibus Hachbergæ, Marchiones ab Imperio jure feudi tenuerunt.

Anno 1379. Advocatus provincialis Austriacus Brisgoviaë, Waltherus a Dicka, Marchionis Hachberga-Saufenbergici subjectos, in Keppenbacensium Militum ditioe habitantes, tribus ejusdem

(b) *Oesterreich. Beantwortung contra Bayern* pag. 65.

(c) His verbis: „*vorbehebt u. usgenommen die Landgraffschaft in Brisgow mit der Mannschaft u. mit allen iren Rechten.*“ Anonymus allegatus pag. 62. exceptionis hujus verba sequentia omisit: *in Brisgow mit der Mannschaft.*

Marchionis Judiciis annuis Provincialibus obnoxios esse pronuntiavit. (d)

§. XIX.

Anno 1395. memorabilis illa Landgraviatus Brisgoici in subfeudum conversio contigit. Pridie Kal. Aug. Conradus, Comes Friburgi, sororis suæ Annæ maritum, Rudolphum, Marchionem Hachberga - Saufenbergicum, Landgraviatus, a majoribus ejus, titulo pignoris, ut ipse fatetur, ad se delati, heredem absque ullo onere instituit, si post mortem suam nullam prolem reliquerit. Paulo post (e) Conradus, secum ipse mente revolvens, quod septingentæ illæ marcæ, pro quibus facta Landgraviatus oppigneratio, ex diuturna ejus possessione abunde perceptæ sint, in judicio Civitatis Neoburgensis ad Rhenum pignus istud Rudolfo Marchioni sponte ac libere reddidit. Rudolfus eadem die & loco vicissim Landgraviatum in subfeudum contulit Conrado. Ita oppigneratio in feudum conversa est; eo forte consilio, reditum ejus ad se suosque certiolem ut redderet Marchio.

Landgraviatus in subfeudum mutatus.

K k k 3

(d) Mentio hac in Charta fit suppliciorum, quæ in terris Saufenbergicis de damnatis ad mortem sumebantur, tribus in locis, *zu dem Gestul, zu der Harteichen, zu dem Kefferholz.*

(e) Septembris initio.

Conventum est etiam, ut singulis annis die S. Jacobi coerulei coloris accipitrem (f) Domino directo offerret Vasallus.

§. X X.

Investi-
turae Mar-
chionum.

Anno 1401. Rupertus Imp. eundem Marchionem Rudolphum de Landgraviatu Brisgoviae cum Judicio Provinciali, banno sanguinis, vasallis ac reliquis juribus, in quibus jus retinendi ac perfequendi ecclesiarum & monasteriorum homines proprios, rite investivit. (g) Similem investituram Marchioni Sigismundus Imp. An. 1417. triennioque post Marchio Conrado Comiti ejusdem Landgraviatus subinfeudationem concessit. Sed & An. 1429. à Sigismundo idem Marchio Rudolfus cum filio suo Wilhelmo novam investituram obtinuit.

Hæc omnia facta sunt vivis Friburgi Comitibus, qui vendito Friburgo Landgravii inferioris Brisgoviae permanferant. Landgraviam enim a Marchionibus in subfeudum tenere.

§. X X I.

Lites.

Anno 1424. inter Marchionem Hachberga-Saufenberg. ac vicos nonnullos alienæ ditionis, in superiore Brisgovia sitos, lite

(f) Einen blauen Habbich.

(g) SCHILTERI Institut. Juris publ. Tom. I. pag. 88.

exorta, constituti sunt arbitri, Burcardus Munch de Landsron, Dietericus de Amplo Molendino, Ulmannus de Pfirt, aliique; qui auditis testibus statuerunt, judicia capitalia intra septa (*h*) vicorum *Schliengen* & *Steinenstatt* ad scultetos eorum & incolas; extra septa vero ad Marchionem spectare, ut Landgravium Saufenhartæ, (*i*) id est, superioris Brisgovix; imo damnatos a sculteto & incolis eidem Marchioni ad supplicium tradendos. Renovata deinceps controversia, sententia hæc a Senatu Basil. An. 1458. ut arbitro firmata est.

§. X X I I.

Hoc ipso anno inferioris quoque Brisgovix Landgraviatus morte Johannis, Comitum Friburg. postremi, ad Marchiones Hachbergenses, dominos directos, redierat. Recapitulatio.

In quarta ista periodo, quæ *Sausenbergo-Friburgica* est, quæque ab Anno 1318. usque ad Comites Friburgenses An. 1458. extinctos, adeoque per 140. annos duravit, tria temporum annotamus momenta.

(*h*) Germ. *Etter*.

(*i*) In Actis hujus litis Marchio sæpius *Landgraf am Saufenhart* dicitur. Brisgovix superioris & inferioris collimitium ad Augenam vicum est. Quæ infra hunc limitem, simpliciter *Hart*, quæ supra, *Sausenhart*, id est, Harta meridionalis dicitur. Acta hæc Ms. in Tabulario Bada-Durlacensi extant.

Primum est Landgraviæ oppigneratio, quod Anno 1318. evenit.

Secundum est An. 1395. quo oppigneratio Landgraviatus inferioris a Marchionibus in subfeudum mutata.

Tertium est An. 1458. quo, extinctis Friburgi Comitibus, Landgraviatus inferior, illis in subfeudum concessus, ad dominos directos, Marchiones nempe Saufenbergicos, rediit. Saufenbergicos autem An. 1503. extinctis, ad Badenses Marchiones, proximos nempe agnatos, cum Saufenbergicis, quibus adhæserat, terris tranfivit.

§. XXIII.

Epocha
Badensis.

Itaque ab Anno 1503. quo Landgraviatus ad Badenses pervenit, constituenda foret ejus periodus quinta, nisi omnis ejus vis & auctoritas sub hac ipsa periodo pedetentim expirasset; quod & Alfaticis antea Landgraviatibus, aliisque apud Germanos evenit. (1) Crescente enim Statuum illius Regni potentia, jurisdictio ad Proceres translata & nova Imperii Tribunalia instituta sunt; unde Landgraviales mali paulatim neglecti, denique omnino conciderunt.

Nec silentio transeundum, quod An. 1478. Sigismundus Archidux a Rudolpho, Hachbergæ Marchione, petiit, ut ostenderet,
quo

(1) De decrementis & extinctione Landgraviatum Alfaticæ vide *Asiatia Illustrat.* Tom. II. pag. 127. & 133.

quo jure Landgraviatum Brisgoviae & Dynastiam Badevillae possideret. Utrumque Rudolphus demonstravit Friburgi. (m)

Quum extinctis Hachberga-Sausenbergicis, agnatis suis, successissent Badenses, Christophorus omnes Badensium terras possidens solus, tres Domus suae Lineas condidit, quae morte Philippi redactae ad duas; quarum factores erant Bernhardus atque Ernestus. Hic Lineae Bada-Durlacensis auctor *Landgravii in Sausenberg* titulo primum uti coepit in Literis, quas ad Carolum V. Imp. An. 1522. scripsit, in quibus contra Ensisheimense Regimen querelas instituit. (n) Ab hoc tempore continuatus est hujus tituli a Badensibus usus. Ferdinandus Archi-Dux nomine fratris sui Imperatoris respondit, atque in Literis (o) eodem titulo ornavit Ernestum. Postea temporis tamen Austriaci Marchionibus hac super re litem moverunt.

Ceterum Brisgovia a seculi XIV. temporibus in Austriacam & Badensem coepit distingui. Postquam enim Habsburgici in

(m) Reperiuntur haec in Codice Tabularii Bada-Durlacensis, ejus rubrum:
Alta die Landgraffschaft im Brisgau betreffend.

(n) Formula haec erat: *Marggraf zu Baden und Hachberg, Landgraf zu Sausenberg, Herr zu Rœteln und Badenweiler.*

(o) Literae scriptae sunt Moguntiae d. 5. Maji 1522.

Alfatiae, Helvetiae & Austriae partibus opes suas immensum extenderant, in Brisgoviam denique seculo XIV. ex Alfatia transgressi; Brisfaco, Friburgo, Neoburgo, aliisque oppidis, castris & terris suae Domui adquisitis, consanguineos ibi suos repererunt Badenses.

§. XXIV.

Landgravorum
jura.

Synopsis rerum, quas ex monumentis chronologico ordine huc usque protulimus, docet, fuisse tempus, quo Brisgoviae Landgravius, uti Landgravii Alfatiae, jurisdictionem civilem, capitalem, (p) atque feudalem (q) exercuit. Malli Landgraviales habiti sunt Brombaci A. 1276. Tenningae A. 1296. Waldkirchae A. 1298. Burghemii ad Rhenum A. 1306. Sliengae A. 1309. Tannenkirchae A. 1356. & alibi, prout opportunum videbatur Landgravio. In superiore Brisgovia Saufenbergici Marchiones judicium Landgraviale ante castrum Roetelense in area subdivali frequenter habuerunt, quod a loco *Kapfgericht* fuit nuncupatum.

Extinctis Sueviae Ducibus, securitatis publicae cura quoque commissa Landgraviis; sine quorum consensu nullum in

(p) Vid. ad An. 1424.

(q) Ad An. 1296. & 1309.

Brigovia castrum ædificare licebat, ut Rudolphus I. peculiari Diplomate Anno 1279. stabilivit.

Landgravio insuper Jus conductus per provinciam, jus naufragas in Rheno naves cum mercibus fisco addicendi, (r) aliaque jura competebant.

Qualiscunque autem fuerit Landgraviorum veteris ævi potestas, illa sane progressu temporis iisdem gradibus pedetentim descendit, quibus Principum, Comitum, Nobilium atque Civitatum Germaniæ suprematus, superioritatem territorii quem vocant, ascendit; postquam nempe singuli Status in terris suis devenere Landgravii.

Pro Insignibus Landgraviatus Brigoviæ a multis habitus fuit leo ruber cum aurea corona in argenteo campo. Sed Insignia Landgrav.

L 11 2

(r) Jus hoc Anno 1419. exercitum est in naufraga bona navis Waltheri de Andlau; & agnitum ab arbitris inter Episcopum Basil. & Marchionem Hachbergæ Anno 1424. Germani jus hoc *Strandrecht*, *Grundruhrrecht* & simpliciter *Grundruhr* vocarunt; quod non in Germania modo, sed & apud alias invaluit gentes.

erronea opinio hæc est. Leo enim primum fuit Zaringorum Insigne. (s) Christophorus ex Marchionibus primus Insignibus suis Badensibus hunc leonem adjecit, postquam Saufenbergicam hereditatem adierat. (t)

(s) Vide supra in Zaringicis pag. 195.

(t) Leo in Insignibus Badensibus primum occupat locum ; Usenbergica autem ala secundum.

DYNA-

T A B U L A I X.
S T E M M A
D Y N A S T A R U M R O E T E L E N S I U M.

TIETERICUS I. de Rotelein Advocatus Ecclesie S. Albani Basilee Anno 1083.

THEODERICUS II. de Rotelein 1114 1135 & 1139.

LUTOLDUS Episcopus Basil. 1191. † 1213.

DIETRICHUS III. de Rotelein 1187.

CONRADUS de Rotelein 1229. 1233.
1258. ux. Ulrici Comitis de Novo
Castro filia.

DIETRICHUS IV. de Rotelein
Nobilis Anno 1236.

WALTHERUS alias WALDRICUS
Episc. Basil. electus Anno 1213
depositus A. 1215. dein Canon
Constant. 1229.

LUTOLDUS Ca-
nonicus Con-
stant. 1229.

WALTHERUS
1262.

OTTO Dom. de Rotelein
1287. † post 1303.

LUTOLDUS Præpositus
Basil. † 1315.

N. N. mater Conradi de Gösken
Canon. Basil. † 1323. URSTIS.
Chron. Basil. pag. 50.

WALTHERUS 1290.
† circa 1310.

TABULA
S T E M M A
DYNASTARUM RUFESTRUBI

FRIEDRICH VON RUFESTRUBI

FRIEDRICH II. VON RUFESTRUBI

FRIEDRICH III. VON RUFESTRUBI

FRIEDRICH IV. VON RUFESTRUBI

FRIEDRICH V. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH VI. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH VII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH VIII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH IX. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH X. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XI. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XIII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XIV. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XV. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XVI. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XVII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XVIII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XIX. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XX. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXI. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXIII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXIV. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXV. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXVI. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXVII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXVIII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXIX. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXX. VON RUFESTRUBI

FRIEDRICH XXXI. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXXII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXXIII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXXIV. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXXV. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXXVI. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXXVII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXXVIII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XXXIX. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XL. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XLI. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XLII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XLIII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XLIV. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XLV. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XLVI. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XLVII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XLVIII. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH XLIX. VON RUFESTRUBI
FRIEDRICH L. VON RUFESTRUBI

D Y N A S T A E
R O E T E L A N I

§. I.

In ipso fere Wiefanæ vallis aditu, ad latus Castrum Rœteln. ejus boreale, mons amœnus & fertilis, altitudinis modicæ, rudera Castrî maximæ molis ostentat, quod pulcherrimam illam vallem viatoribus olim clausit & aperuit.

Rœtela (a) ejus nomen est. Quinquies mille passibus distat Basilea. Dynastis illa Rœtelanis eorumque Dynastiæ suum nomen impressit. Castrum Dynastis sub conditoribus modicum, sub Marchionibus amplificatum, in bello Gallico An. 1678. una cum Badevillano & Saufenbergenfi Castris destructum est. Dynastia hæc seculo XI. suos jam habuerat Dominos, qui & in valle & extra vallem ad Rhenum usque dominati sunt.

L 1 1 3

(a) *Rœteln*, in Chartis veteribus *Rætenlein*, *Rotinlein*.

§. II.

Tieteri-
cus I.

De origine Gentis eorum nihil certi cognoscimus. Antiquiorem Dynastam nobis Chartæ non produnt, quam Tietericum illum de Roetinlleim, quem Burcardus, Basiliensis Episcopus, An. 1083. Cœnobii S. Albani in Civitate Basilea Advocatum constituit. Monasterii Charta hæc habet; „Advocatum „ super prædictas curtes (Cœnobii S. Albani) institui nobilem „ virum, videlicet Rudolfum de Hornberg Comitem ex ista parte „ Rheni; in ulteriori vero parte Rheni, T. de Rœtinlleim &c. (b)

Tieteri-
cus II.

Anno 1114. Thedericum de Rœtelein Traditioni cuidam bonorum, Abbatiae S. Blasii factæ, interfuisse, Bulla Innocentii Papæ An. 1138. (c) nos docet.

Anno 1135. Theodericus de Rœtenlein Chartam institutionis Monasterii Canonorum Regular. in Goldbach vallis S. Amarini, inter *Liberos* primus testis signavit. Idem *Teodericus de Rœtenlein* in Traditione Ecclesiae de Wolvenuulare, Abbatiae S. Petri An. 1139. facta, memoratur; (d) adeoque sub Conrado, Zaringiae Duce. Quin & sub Bertoldo IV. Conradi filio, *Diethericus de Rotinleim* in simili donationis Charta occurrit.

(b) URSTISIUS in *Epitome Hist. Basil.* pag. 123.
nonnisi excerpta hujus Chartæ dedit.

(c) HERRG. *Genealog. Habsb.* Tom. II. pag. 157.

(d) Rotulus S. Petri in Cod. Dipl. ad h. an.

Anno 1185. Ludovicus (forte Lutoldus) de Rotenleim Chartæ, Turici conscriptæ, nomen dedit. (e)

Anno 1187. *Tietricus de Rotenlein* in Diplomate Bertoldi, ^{Tietri-}
Zaringiæ Ducis, Ecclesiæ Turicensi dato, allegatur, (f) qui ^{cus III.}
Tietricus III. fuisse videtur, ab illis distinctus, qui in superioribus
Chartis memorantur.

§. III.

Anno 1191. Lutoldus de Rœtenlein, Ecclesiæ Basil. ^{Episcopi}
Præpositus, Henrico Episcopo, qui cum Friderico I. Imp. in ^{Basil.}
Oriente extinctus est, in Episcopatu hoc successit, usque ad
An. 1213. superstes. (g)

Secutus est eum in Episcopatu Basil. Waltherus, alias
dictus Waldricus, a Rœtelen, qui artibus magis, quam legitima
electione ad hanc dignitatem pervenit. Waldricus, Basiliensis
Episcopus electus, An. 1214. subscripsit Diplomati Friderici II. Imp.
pro Ecclesia Viennensi, dato Basileæ. (h) Idem vero Waldricus
auctoritate Concilii Romani brevi post sede Episcopali dejectus
est. (i) Vixit deinceps in Ecclesia Constantiensi Canonicus, una

(e) HOTTING. *Hist. Eccles.* Tom. VIII. pag. 1180.

(f) TSCHUDI *Chron. Helv.* Tom. I. pag. 92.

(g) URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 115. sqq.

(h) CHIFLETIUS in *Vesont.* Part. II. pag. 255. *Basilea sacra* pag. 218.

(i) URSTIS. l. c. pag. 118.

cum Lutoldo fratre, ut ex Conradi Episcopi Constant. Chartis An. 1229. apparet; in quarum altera *Walterus & Lutoldus fratres de Rotenlein*; in altera *Clericus W. & L. fratres de Rotinlein* inter Canonicos Constant. leguntur. In posteriore quoque inter seculares C. de Rotinlein allegatus est testis. (1)

§. IV.

Dietericus IV.

Septennio post *Dietericus de Rotinlein, nobilis*, Constantiæ decreto synodali Henrici Episcopi subscripsit. (m) Lutoldus II. Episc. Basil. qui successit Henrico, An. 1238. defuncto, non Roetelensis, sed ex Comitibus fuit Arburgi. Trithemius tamen & Stumpfius volunt, eum fuisse Roetelensem. NICOLAUS GERUNG, dictus *Blauenstein*, rem in dubio relinquit. (n)

Ad Dietericum hunc referri procul dubio debent, quæ in *Chronico Burglenfi* (o) his verbis leguntur: „Dietericus in „Rotenleim dedit S. Johanni (in Burglen) unam scopozam in villa „Gupha. (p) . . . Cum licentia Domini sui Dieterici Anna de „Scopheim

(1) HERRG. *Genealog. Habsburg.* Tom. II. pag. 237. sq.

(m) Ibid. pag. 251.

(n) In *Chronica Episcoporum, Basil.* quæ extat in *Scriptorib. Rer. Basil. minor.* Lib. II. Cap. XVIII.

(o) Cap. XVII in RUST. HEER. *Anonymo Mur. denud.* pag. 382.

(p) *Gupf* prope Tannenkircham.

„ Scopheim (Schopfheim) dedit, unum mannwerck vineæ
 „ apud Tanninchilcha.

§. V.

Haud dubie Rœtelanæ Gentis propagator fuit Conradus Conradus
 ille, in Charta Constant. An. 1229. superius laudata, ut &
 Phirretenfi An. 1233. (q) testis memoratus. Occurrit etiam
 in Charta An. 1258. qua Conradus a Rosenberg pro 21. marcis
 argenti emit Efringam.

Ex Ulrici, Comitis de Novo Castro, filia tres filios suscepit; Uxor & filii.
 Waltherum, Ottonem atque Lutoldum, quorum extat Charta,
 Abbatix S. Blasii An. 1262. data, quibus damnum a se illatum
 reparaturos se spondent. In hac patris Conradi, jam defuncti,
 atque matris, tum præsentis, faciunt mentionem. (r) Fratres
 hi in bello Nobilium Basileæ a parte factionis, cui Pfittacus fuit
 insigne, steterunt, & A. 1272. cognato suo, Henrico ex Comitibus
 Neuenburgicis Basiliensi Episcopo, in bello contra Rudolphum
 Habsburgicum Comitem, mox Romanorum Regem, adfiterunt;
 unus etiam ex iis in Castro Nigræ Silvæ Werra a Rudolfo
 captus est. (s)

(q) HERRG. l. c. pag. 244. ubi *Conradus de Rœttelein* inter Liberos primus
 testis ponitur.

(r) Cod. Diplom.

(s) GUILLIMANNUS *Habsb.* Lib. VI. Cap. IV. & URSTIS. *Hist. Basl.* Lib. II.
 Cap. XXI. eum Theodoricum vel Dietericum vocant.

§. VI

Otto.

Anno 1287. Otto Dom. de Rœtenlein Hugoni dicto *Kinde*, Militi Basil. prædium in Augst, quod a se in feudum tenuerat, in proprium tradidit, ut illud Abbatiae Olspergenfi venderet.

Anno 1290. ipse & filius ejus Waltherus feria secunda post festum Mich. cum Præceptoribus Ord. Teut. in Baden & Bückein de Advocatia & Curia in Fischingen, intercedentibus Rudolfo, Constantienfi Episcopo, & Lutoldo, Præposito Basiliensi, transegerunt.

Anno 1296. *Ote de Rotenlen*; (t) Anno 1303. *Otte de Rætelein* (u) in Chartis Basiliensibus laudatur testis. *Otto Dominus de Rætenleym* consensu filii sui *Waltheri*, Domicelli de Rætenleym, renuntiavit bonis, quæ sacerdos, dictus de Kander, Præposituræ Bürklenfi dederat in villis Kander & Rütlicken. Actum prid. D. Barthol. 1297.

Waltherus filius.

Mortuo patre Waltherus filius An. 1309. Judicio provinciali interfuit, quod Walravus Comes de Thierstein nomine Rudolphi Marchionis de Hachberg Schliengæ habuit.

(t) HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. III. pag. 559.(u) *Merckwürdigk. der Landtsch. Basel*, Part. X. pag. 1053.

Anno 1310. Petrus de Spechtbach, Miles, bona nonnulla in Cappel, Sundgoviae vico, Walthero nostro refutavit. Waltherus Ulrico II. Phirret. Comiti ea concessit, (x) brevique post obiit improles.

§. VII.

Anno 1271. *Lutoldus de Rotelnheim, Canonicus Basil.* testis Lutoldus est in Literis, quibus Ulricus, Phirretti Comes, terras suas Ecclesiae Basiliensi obtulit in feudum. (y)

Anno 1281. idem Lutoldus, Archidiaconus Ecclesiae Basil. ab Episcopo suo datus est sponfor Theobaldo Comiti Phirret. in Literis, quas ipse quoque sigillo suo munivit. (z)

Anno 1295. *Luitoldus de Ratenlein, Præpositus majoris Ecclesiae Basil.* tabulas Lutoldi de Regensperg, in Claustro monasterii S. Blasii datas, primus testis signavit. (a)

Anno 1313. Conradus Schaler de Benkon, Miles Basil. jussu Aulæ Imp. Lutoldum de Røetenlein, Præpos. Basil. & Marchionem Rudolfum de Hahberg, reduxit in possessionem oppidi Schophein & Castri Røetenlein atque bonorum, in quæ Ulricus de Butikon, dictus *Liebelose*, fuerat immissus.

M m m 2

(x) Cod. Feud. Ms. Regim. Ensisheim.

(y) STEYERER *Hist. Alberti II. Ducis Austr.* in Addit. pag. 209.

(z) HERRG. Tom. III. pag. 497.

(a) Ibid. pag. 558.

§. VIII.

Dyna-
stiam Rœ-
telanam
Hachber-
gicis
donat.

Anno 1315. Lutoldus de Rœtenleyn, quondam Præpositus Eccl. Basil. debilis corpore, mente tamen sanus, donatione inter vivos Henrico, Domicello, Margravio de Hahperg, Lantgravio Brisigougiae, præsentis & recipienti, universas munitiones, castra, villas - - - omniaque bona sua ac possessiones & jura tradidit; servato tantum ad dies vitæ suæ Domini hujus Rœtelani usu fructu. Act. Basileæ feria V. ante S. Thomam.

Donationi faciendæ propinquitatis sanguinis occasionem dedit Lutoldo. Henricus enim, cui partem hanc suam Dynastiæ donavit, haud dubie nepos ejus ex sorore extiterat. Henricus sane, cui donatio facta, Lutoldum hunc de Rœtenlein, in Charta, Schopfheimensibus An. 1316. Basileæ data, suum avunculum beatæ memoriæ appellat. (b) Unde concludimus, matrem Henrici fuisse Rœtelanam vel sororem Lutoldi. Concludimus porro, Lutoldum hunc die Jovis post fest. Pentecost. dicti A. 1316. quo Henricus Saufenbergicus Chartam memoratam conscripsit, non inter vivos, adeoque brevi post donationem fuisse extinctum.

§. IX.

Interitus
Gentis.

Ita cum Lutoldo interiit Familia Liberorum Dominorum de Rœteln, quæ ab An. 1083. usque ad An. 1315. in Basiliensibus

(b) *Unser Oheim selige, Herr Lutolt von Rœtenlein der Tuomprobst.* In Charta hac Henricus montem & silvam *Entegast*, Schopfhemio vicinam, civibus ejus donavit.

& Brisgovicis monumentis occurrit; quæque non alium, quam Imperatorem & Imperium, habuerat Dominum. Castrum illa Rœtelæ cum oppido Schopfheim, ceterisque ad Dynastiam pertinentibus locis liberum ab omni nexu feudali, propriumque possedit allodium, Franci quod appellant *Francum*. Dynastiam ad Marchiones Saufenbergæ in hoc statu transiisse, ex Chartis est evidens.

Rœtelanorum Ministerialibus vel Castellanis procul dubio accensendi sunt inferioris Nobilitatis Milites nonnulli, quos inter Johannes de Rœtelen, Armiger, qui a Johanne Habsb. Comite An. 1362. Heinrico de Sliengen datus est sponfor. (c) Egonem de Rœtelen Liberum proelio Sempacensi An. 1386. periisse Tschvdius (d) refert. Otto de Rœtelen Castro & Dynastiæ Badevillanæ ab A. 1456. ad A. 1464. præfuit, ut Chartæ illius ætatis nos docent.

§. X.

Rœtelanum Insigne SPENERUS (e) ita describit: „ Area Insignia.
 „ inferiori sui parte quinis fluviis vel fasciis undosis argenteis
 „ & cyaneis exaratur, ex quibus in superiori parte aurea
 „ leo coccineus exoritur.

M m m 3

(c) HERRG. *Genealog. Habsb.* Tom. III. pag. 706.(d) *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 527. *Conf. Orig. & Hist. Archid. Austr.* ap. SENCKENBERG *Selector.* Tom. IV. pag. 139.(e) *Op. Herald.* Part. spec. pag. 383. sq.

At contrarium docent monumenta antiqua Rœtelsenium Dynastarum. Primo sigillum subjunctum Chartæ Olspergenfi An. 1287. ubi leo exsurgit non ex undis, sed ex quadrupla ferie pellium variarum, (f) quarum summa quatuor, secunda tres, tertia duas pelles, quarta unam continet pellem. Secundo Monumentum sepulcræ Marchionis, uti nobis videtur, primi Saufenbergicæ Lineæ Rudolphi, cujus uxor Rœtelana. Ibi pelles variæ quoque in Insignibus lapidi insculptis, uti in sigillo Olspergenfi, comparent. Tertio URSTISIUS (g) Insignia Rœtelana variis quoque pellibus, non fluviis undosis, delineat; optimus hac in re judex, quod ex Rœtelanis Dynastis Episcopi & Præpositi Basiliensis Ecclesiæ desumpti fuerunt.

(f) *Vair* Gallis, Germ. *Eisenhüllein*.

(g) *Chron. Basil.* Lib. I. Cap. XX. pag. 62. & Lib. II. Cap. XVI. pag. 115.

DYNA-

ad pag. 41.

T A B U L A X.
S T E M M A D Y N A S T A R U M I N U S E N B E R G.

H E S S O Dynasta Anno 1052.

H E S S O de Ufenberg A. 1111.

B U R C H A R D U S de Ufenberg A. 1161. 1181.

R U D O L F U S Nobilis de Ufenberg A. 1219.

B U R C H A R D U S Nobilis de Ufenberg
A. 1231. † 1245.

R U D O L F U S Nobilis de Ufenberg A. 1231.—1256. Uxor Elifab.
Henrici Dom. de Lichtenberg filia A. 1248.

H E S S O Dom. de Ufenb. A. 1248. — 1306.

R U D O L F U S Dom. de Ufenberg A. 1279. — 1300.

B U R C H A R D U S Dom. de Ufenberg A. 1308. — 1330.

G E R H A R D U S Dom. de Ufenb. A. 1315. Rector Ecclesie in Eistat A. 1317.

A N N A uxor Henrici Marchio-
nis de Hachberg A. 1316.

H U G O de Ufenberg Dom. in Kurnberg & Kenzlin-
gen A. 1331. † 1343 Ux. Sophia de Horburg A. 1314.

F R I D E R I C U S Dom. de Ufenb. A. 1343. † 1358. Ux. Sofanna,
Waltheri de Gerolzeck dicti de Lare filia, A. 1349.

J O H A N N E S Dom. de Ufenb. A. 1354. 1386.

A D E L H E I D I S ux. Lutoldi Baronis
de Krenchingen A. 1345.

H E S S O Dom. de Ufenb. A. 1354. † 1379. Ux. Agnes, Hein-
rici de Gerolzeck filia, A. 1376.

B U R C H A R D U S A. 1379.

A N N A, ux. 1. Conradi Com. Tubing. A. 1377. 2. Wern-
heri de Hornberg A. 1393. & 3. Ducis Reinoldi de
Urfelingen A. 1400.

A G A T H A monialis in Koenigsfeld per 24. annos,
inde monialis in Waldkirch A. 1420.

D Y N A S T A E
U S E N B E R G I C I.

§. I.

castrum Usenberg, a quo Dynastis nomen, ut ^{Castrum Usenberg} antiquum, ita brevissimæ durationis fuit. „Castrum de Usenberg cum tota augia & „montem Eggehardi „Innocentius II. Papa inter Ecclesiæ Basil. possessiones An. 1139. recenset. (a) Mons Eggehardi ad Brisacum superest, paulo supra urbem; infra eam Usenberga visitur mons in Rheni insula situs, ita ut urbs inter Eggehardi & Usenbergæ montes sit media. (b) Usenbergam inconstantia & impetu Rheni (c) periisse novimus. Nulla sane sec. XII. arcis hujus, nisi in Dynastarum nomine, occurrit

---

(a) HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. II. num. 217.

(b) Situm hunc exprimit MERIANI *Topograph. Alsat.* pag. 8.

(c) De hac Rheni inconstantia, ad Brisacum præsertim, Vid. *Alsatia Illustr.* Tom. I.

memoria. Ante ducentos hos annos Badenses Usenbergam a Brisacensibus vastatam, poenæque loco Castrum Höhingen ab iisdem ædificatum fuisse retulerunt.

Dynastia. Dynastia Usenbergica pluribus castris, oppidis ac vicis, per omnem fere Brisgovix tractum Rhenensem dispersis, constitit, ita ut quæ infra Brisacum, inferior, quæ supra Brisacum sita sunt, superior Dynastia dicerentur.

Ad inferiorem spectarunt *Kenzingen* & *Endingen*, oppida; Castrum *Kürnberg*; vici *Husen*, superior & inferior, *Weisweiler*, *Bleichen*, *Nortweil*.

Superiorem Dynastiam composuerunt *Sulzberg* oppidum, Castrum *Höhingen*, vici *Riegel*, *Bischoffingen*, *Eichstatt*, *Ihringen*, *Hochstatt*, *Nider-Rimsingen*, *Hugelheim*, *Mauchen*, *Schliengen*, *Steinstatt*. Locis his dominium directum Castri *Stauffen* non immerito addas.

Nunc ex iis Domus Badensis Höhingen, Weisweiler, Leifelheim, Bischoffingen, Eichstatt, Ihringen, Sulzberg, Hugelheim; Episcopus Basil. Mauchen, Schliengen, Steinstatt; Dux Wirtenbergensis Nortweil; reliqua Domus Auftriaca possidet.

§. II.

Heffo. Anno 1052. Heffo quidam Dynasta Domum in honorem S. Mariæ, S. Petri & Omn. Sanctor. posteaque mortuo suo fratre Lamberto

Lamberto Cappellam in honorem S. Nicolai prope Eichstatt fundavit, ut ipsius atque uxoris suæ Goutæ anniversarius dies in ea celebraretur. Hessionem hunc Usenbergicis Dynastis facile adscribimus, quod nomen Hessionis in Dynastis his obvium fuit, quodque jus patronatus ecclesiæ Eichstadiensis ad eosdem Dynastas deinceps spectavit.

Anno 1111. Hesso de Usenberg Ottonem, Comitem Habsburg. in Butenheim interfecisse scribitur. (d)

Anno 1161. Burchardus de Usenberc inter testes comparet^{Burchardus.} emtionis fundi Tennibach, a nobili viro, Cunone de Horwin, per Abbatem Hessionem de Frienisberch, in Castro Hahberc, factæ.

Anno 1171. Burchardus de Usenburch in Diplom. Friderici I. Imp. Noviomagi pro Bertoldo Duce Zaring. dato, testis legitur. (e)

Anno 1181. Burchardus de Usenberg iterum testis est in Charta Udalrici de Novo Castro. (f)

(d) HERRG. *Genealog. Habsb.* Tom. I. pag. 140. ex Charta Murenfi.

(e) HONTHEIM *Hist. Trevir.* Tom. I. pag. 603.

(f) TSCHUDI *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 90. HERRG. *Genealog. Habsb.* Tom. II. num. 244.

§. III.

Rudolfus

ANNO 1219. Rudolfus de Usenbere agros & prata, a Jo. de Kencingen, proprio Milite suo, nec non ab Henrico de Valckenstein, sibi resignata, Abbatiae Tennebacensi pacto emphiteutico tradidit. Sed & Rudolphus *Nobilis de Usenberch* Ministerialibus & hominibus suis univ[er]sis, ut donationibus quibuscunque monasterium illud locupletarent, permisit.

Fili ejus.

Circa An. 1231. Rudolphi hujus filii, Burcardus & Rudolfus, fratres de Usenberg, villam Muosbach, quæ patri ipforum oppignerata fuerat, Abbati Tennebacensi redimendam dederunt.

Anno 1244. iidem fratres, *Nobiles de Usenberg*, in literis Hartmanni Comitis de Kiburg pro Ecclesia Argent. testes, (g) cum Abbatia Tennebac. convenerunt, ut a telonio pontis in Riegol immunis esset, nisi quod malterum filiginis ad illum sustinendum quotannis præstare debeat. Sed & curtim suam Hugelnheim cum jure patronatus ibidem Abbatiae huic vendiderunt. Actum in Castro *Stouphen*.

(g) Tschudi *Chron. Helvet.* Tom. I. pag. 140. & HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. II. pag. 277. literam initialem B. Burcardum quæ indicat, male Bertholdum significare crediderunt.

Anno 1245. Rudolfum Nobilem de Usenberch & Burcardum, fratrem ejus, nuper defunctum, ecclesias ditionis suæ, quas ipsi vexaverant, Sultzbergensem præcipue, ab omni damno liberas pronuntiasse, Friburgi consignatum est literis. (*h*)

Rudolfus ille, postquam graves cum Ludovico, Dynasta Lichtenbergenfi, discordias aluisset, extinguendis illis fratris ejus Henrici defuncti filiam, quarto gradu sibi cognatam, ducturus uxorem, Pontificis Rom. dispensationem petiit. Innocentius IV. Papa, Nonis Jan. Pontificatus sui anno quarto, potestatem hanc dispensandi Henrico, Episcopo Argent. concessit. (*i*)

Anno 1248. Hermannus & Rudolfus fratres, Marchiones de Baden, feodum in Eistatt, quod R. & B. fratres de Usenberch ab ipsis tenuerant, filio Burcardi Usenbergici concesserunt Hessoni. Literæ in Mullenbere datæ Nonis Aprilis. Sexennio post Rudolphus de Usenberg censum quendam vini Tennebacensibus apud Endingam donavit.

Anno 1256. Rudolfus Nobilis de Usenberch superarbiter constitutus est litis, quæ inter monasterium Tennebac. & inter advocatos villæ Wiscewil, Hermannum & Johannem, Milites, super silvas & pascua banni ejusdem villæ vertebatur. Res acta

N n n 2

(*h*) In festo S. Dominici. Tabular. Bada - Durlac.

(*i*) Ex Archivo Vaticani.

IV. Nonas Octobr. in coemeterio S. Petri in Endingen. Eodem anno, curante Rudolfo hoc Usenbergico, Parthenium Wohmental in Brisgovia Cisterciensium ordini a Pontifice Alexandro IV. traditum fuit. (1)

§. IV.

Heffo &
Rudolfus
patruelles

Anno 1271. Heffo, Dom. de Usenberg, monasterio Sulzbergenfi universos ex jure mortuarii per vallem istam redditus donavit.

Anno 1279. Heffo & Rudolfus, Domini de Usenberg, sigilla sua appendent Chartæ, quæ de juribus curiæ dictæ *Fronhof* in Bischoffingen agit. *S. Hefsonis Nobilis de Usenberg. S. Rudolphi Nobilis de Usenberg.*

Anno 1284. Heffo & Rudolfus hi curiam suam in Eistat pro 60. marcis argenti vendunt, jus patronatus tamen, advocatiæ & banni ibidem servantes.

Anno 1285. Rudolfus de Usenberg literas Heinrici March. de Hahberg, quibus Abbatæ Tennebac. redditus in Malterdingen venditi, testis signavit.

Anno 1294. IV. Kal. Sept. Heffo illustris *de Osemberch* Miles, Advocatus vallis in Sulzberg hereditarius, Conventuali

(1) *PETRI Suevia Eccles.* pag. 907. Comes de Isenburg Rudolfus hic per errorem scribitur.

Ecclesiæ S. Cyriaci in Sulzberg jus asyli aliaque privilegia concessit.

Anno 1300. Hesso & Rudolfus, Nobiles de Usenberg, literas transactionis Comitum Egenonis & Conradi cum Civitate Friburg. signarunt testes & sigillis suis munierunt.

Anno 1302. Hesso ille Johanni, Hildebrandi Spenlin Militis filio, duas partes decimæ frumenti in Bischoffingen eodem, quo pater ejus utebatur, jure feudali confert. Dat. in Castro Riegel die Jovis ante S. Cathar.

Anno 1304. Hugo (forte Hesso) Dom. de *Iffenberg*, cum sculteto & fenatu Kentzing. in suis cum monasterio Schutterano dissidiis, in Heinricum March. Hachberg. & Waltherum de Geroldfeck compromisit. (m)

Anno 1306. Hesso de Usenberg & filius ejus Burcardus confenserunt, ut Ruolandus, Ministerialis eorum in Höhingen, reditus feudales in Üringen venderet.

§. V.

Anno 1308. Civitas Brisfacensis transigit cum Nobili Domicello Burchardo, Domino de Usenberg, super census & Burcard. & Gebh. fratres.

N n n 3

(m) SCHANNAT *Vindem. liter. Collect.* I. pag. 23.

mulctas civium suorum in vico Üringen, qui ditionis Ufenbergicae erat, habitantium.

Anno sequenti (n) idem Burcardus de Ufenberg iudicio provinciali in Schliengen interfuit, ibique vicos Mauchen, Schliengen, Steinenstatt, quos in feudum tenuerat, Marchioni Hachbergico refutavit.

Anno 1311. idem decimas vici Ror in Sundgovia Burcardo de Kageneck, Henrico Wezelio &c. Militibus in feudum contulit. Wezelii id a Marchionatu Hachbergico hodieque tenent.

Anno 1315. Ulricus de Eistatt & filius ejus Rudolfus Burcardo & Gebhardo fratribus, Dominis de Ufenberg, castrum, homines & universa jura sua in Eistatt pro 140 marcis argenti vendiderunt.

Anno 1316. Burcardus & Gebhardus, fratres de Ufenberg, Heinrico Marchioni de Hahberg, Burcardi genero, castrum & oppidum Burgheim, bona & jura in Rotwiler & Bergenfi valle, nec non vicum Üringen, quæ ipsis oppignerata erant, se restitutos promiserunt, postquam Judæo Brisacensi de pecunia, cujus prædes erant, satisfactum fuerit.

Anno 1317. Burcardus Nobilis de Ufenberg & Gebh. de Ufenberg, *Rektor Ecclesiae in Eistatt*, ut figilla ferunt, incolis

(n) *Am guten Tag* ante S. Galli.

---

vici Ihringen gabellam vini ibidem pro centum libris denar. vendiderunt. Eodem anno, die Sat. ante S. Nicolai, scultetus & senatus Brisacensis cum Nobili viro Burcardo de Usenberg, qui cives quosdam eorum captivos tenuerat, in gratiam se rediisse, testantur.

Anno 1321. Comes Conradus de Friburg sententia sua Burcardum de Usenberg, ob bellum Falckensteiniis Nobilibus, cum quibus de vico Bickenfol certaverat, illatum damnavit.

Anno 1324. vigilia S. Matthiæ Consul & senatus Friburg. de damno 1200. marcarum argenti, quod Burcardus Usenbergicus ipsis in bello, pro Endingenfibus contra Conradum Comitem de Friburg gesto, intulerat, satisfactum sibi esse, professi sunt literis. Eodem anno (o) Wernherus Gutmannus de Hadeftat a Burchardo de Usenberg Castrum Höhingen & vicum Riegel, septingentis marcis argenti ponderis Colmar. redimenda, sese emisse testatur.

Anno 1326. die Ven. post festum Ascens. Albertus, Dux Auftriæ, Burcardum de feudis Auftriacis investiens, filias ejus, deficientibus filiis, ad ea quoque se admissurum declarat. Datum in monasterio Schwarzach.

Anno 1327. Johannes Werre dictus Stecher, civis Friburg. vicum Bischoffingen cum hominibus, dictis *Königsleute*, ibidem &

(o) Die Martii nach der alten Vafenacht.

in Wafenweiler a Burcardo nostro in feudum, octoginta marcis argenti redimendum, accepit; ea lege, ut nullum iudicium sanguinis inficio & invito Domino directo habeatur.

Anno 1330. die Sixti Ludovicus Imp. homines & bona Imperii in Rimfingen, Höchst, Achtkarle, Lüffelheim, Bischoffingen, Üringen, Merwingen, Wafenweiler, in valle Rotwil & Bergen Burcardo huic pro ducentis marcis argenti ponderis Friburg. Hagenoæ oppigneravit.

§. VI.

Hugo &
Frideri-
cus fra-
tres.

Anno 1314. Domicellus Hugo de Usenberg & uxor ejus Sophia de Horburg, Conrado & Johanni, Colmanni filiis, curiam vendunt.

Anno 1313. Hugo de Usenberg, Dominus in Kürnberg & Kentzingen, consensu fratris sui Friderici, volente affine suo Heinrico de Rappoltstein, Domino de Hohenack, curiam in vico Bleichen vendidit.

Anno 1337. Hugo Dom. de Usenberg census & jura sua in Espach, Ywa, Rore & in valle Gloterana Johanni de Keppenbach, Armigero Friburg. in feudum pignoratitium dedit, decem marcis argenti redimendum.

Anno

Anno 1343. Hugo Dom. de Usenberg feuda quædam in Bifchoffingen confert. Eodem anno Albertus Dux Austr Fridericum de Usenb. de oppido Kenzingen & jure patronatus ibidem, de Castro Kürnberg, vicis Bleicha, Nortweil, Hufen utroque investivit. Dat. Vindob. die S. Ulrici. In vigilia S. Nicolai idem Fridericus Meinwartum de Totighoven vicum Bifchoffingen & homines in Wafenweiler a Dynastia Usenberg. tenere in feudum profitetur.

Anno 1345. Adelheidis de Usenberg venditionem villæ Nider-Eggenheim, a marito suo Lutoldo, Barone a Krenchingen, Basileæ Henrico de Walpach pro 175. marcis argenti factam probavit.

Anno 1349. Bertoldus Episc. & Capitulum Argent. permittunt, ut Fridericus de Usenberg uxori suæ Sufannæ, Waltheri senioris de Gerolzecke, dicti de Lare, filiæ, quadringentas marcas argenti in castro & vico Wiswiler, feudo Argent. vidualitii loco adscribat.

Anno 1352. Marchio Henricus de Hachberg Friderico huic vicum Nortweil pro 140. marcis argenti cum pacto relutionis in feudum contulit Friburgi.

§. VII.

Anno 1358. Rudolfus, Austriæ Dux, litem intulit Henrico IV. Hachbergæ Marchioni de Castro Kurnberg & oppido

Friderici hereditas

O o o

Kenzingen, ceu locis, quæ feuda Auftriaca Friderici Ufenbergici, qui improlis decessit, morte ad Rudolphum, ut dominum directum, redire debuissent. Instituto hac super re Judicio feudali, Immerius, Strasbergæ Comes, delegatus Judicii Præses, pronuntiavit pro Rudolpho-Seckingæ, in campo juxta Crucem, in agro ad Auftriæ Ducem pertinente, die Veneris post Agnetis An. 1358. (p) Marchio cum Rudolfo transegit, vicies mille marcas ei pro redemptione vinculi feudalis promittens. Quum autem non persolveret summam, Rudolphus Auftriacus apud Carolum IV. Imp. An. 1365. questus est. Hic Pragæ judicium constituit, cui Cæsaris nomine Fridericus Teccensis Dux præfedit. Henricus Hachbergicus cecidit causa. Auftrius non modo in Kurnbergæ & Kentzingæ, sed & in Hachbergæ possessionem immisus est. (q)

§. VIII.

Johannes
& Heffo
fratres.

Anno 1354. Johannes de Ufenberg Petro Schallerio de Benckon, Militi, feuda, quæ antea a Friderico Ufenbergio tenuerat, de novo concessit. Eodem anno die lunæ ante S.

(p) Instrumentum vide apud HARPPRECHT *Staats-Archiv des Cammergerichts* Tom. I. pag. 37.

(q) Sententiam vide apud HARPPRECHT. loc. alleg. pag. 104. fq.

Matthæi curtem dictam Göttinghof in Eistat & castrum dirutum ibidem a Friderico, Friburgi Comite, in feudum accepit, fratri vero Hessonis oppidum Endingen, vicum Ihringen, homines in Baldingen & locis vicinis, tractum Kaiserstuhl & bannum ferarum, jus reluendi vicos Höhingen, Bischoffingen, & Leufelheim dare promisit.

Anno 1356. Johannes & Hesso, Domini de Usenberg, Comiti Friderico de Friburg, Landgr. Brisgoviæ, vicum Eistat cum jure patronatus refutant, ut Gerhardo Schultheissio, Militi, & Jo. Krüschli, civi Ending. conferatur. Appensa Chartæ sigilla *Johannis nobilis de Usenberg & Hessonis Dom. de Usenberg.*

Anno 1357. Johannes Dom. de Usenberg consensu Claræ de Friburg, Comitissæ Palat. Tubingensis, ut Dominae directæ, ut & fratris sui Hessonis vicum Eistat cum omnibus bonis & juribus ei adscriptis Johanni Malterer, Jo. Schnewlino, Militibus, & Diet. de Valkenstein pro 500. marcis argenti cum pacto relutionis Friburgi vendidit.

Anno 1360. Egeno Comes Friburg. vicum Eistat cum judiciis, censibus, vectigalibus universisque juribus, excepto castro diruto, jure patronatus & duabus curtibus, prævio Johannis & Hessonis fratrum de Usenberg consensu, Schnewelinis aliisque in feudum confert.

Anno 1361. Johannes & Hesso fratres (Brien) judicia & alia jura in vico Weil, quæ Conradus Munch de Munchenstein ab ipsis tenebat, Ottoni & Rudolfo Marchionibus de Hachberg reliquerunt.

Anno 1365. Johannes & Hesso fratres censum vini in Bischoffingen Sigsteiniis fratribus, civibus Friburgi, vendiderunt.

Anno 1368. uterque hic frater nominatur in Charta compositionis inter Egonem Comitem & Civitatem Friburg. (r)

§. IX.

Hesso
folus.

Anno 1371. Hesso Dom. de Usenb. Ulricum, Weltinum & Ottonem fratres de Stauffen jussit oppidum Sulzberg ab Egone Com. Friburg. in feudum recipere, in quem nempe dominium ejus directum transtulerat.

Anno 1376. Hesso de Usenb. (ein frier Herre) uxori suæ Agneti, Heinrici de Gerolzeck filix, 600. marcas argenti in vico Eystat, 200. in vicis Nider-Rimfingen, Hochstatt & Luffelnheim pro dotalitio assignat. Accessit consensus Conradi Com. de Tubingen, Hessonis & Agnetis generi; accessere testes Comes Symon de Thierstein, Marchio Johannes de Hachberg & Waltherus a Dicka,

(r) WENCKER. de U/sb. pag. 71.

Advocatus provinc. Brisgoviæ, appensis sigillis suis literas has firmantes.

Anno 1377. Leopoldus Dux Austr. permittit Hessonni de Usenb. ut filiae suæ Annæ, Conrado Comiti Tubing. nuptæ, 500. marcas argenti ex dimidia oppidi Endingen, feudi Austr. parte pro dote adscribat.

Anno 1378. Heinricus Episc. Constant. Clingoviæ hærens, Decano in Endingen mandat, ut propositum ab Hessone Usenbergico parochum Eistadii instituat.

Anno 1379. Parochus iste Eistadiensis, Albertus de Ettelingen, beneficiorum ab Hessone de Usenb. nuper defuncto, cujus Capellanus fuerat, acceptorum memor, ob grave, quod ille contraxerat, æs alienum, liberis ejus & Burcardo, Johannis p. m. Dom. de Usenberg filio, eorumque heredibus emolumenta ecclesiæ Eistad. resignat, præter 5. carratas vini, 80. quartalia frumenti & decimas dictas *Etterzehnden* &c. quæ sibi atque successoribus suis nutriendis servavit. Dat. in vigilia S. Martini.

§. X.

Anno 1381. Marchio Hesso de Hachberg, tutor liberorum Hessonis de Usenb. cum Johanne de Mulnheim, dicto de Richenberg, Milite, vicum Ihringen ut feudum suum Metense

Liberi
ejus.

postulante, armis concreditur. Mulnhemio ex arce Limpurg ejecto res ad arbitros delata est, Johannem Ducem Lotharingiae, Fridericum Episc. Argent. & Martinum Maltererum, Brisgoviae Advocatum provincialem.

Anno 1382. Walravus Comes de Thierstein, senior, Waltherus a Dicka, Judex provinc. superioris Alsatiae, Martinus Malterer, Advocatus Brisgoviae, Nicolaus de Domo, Miles, & Burcardus Munch de Landskron senior, litem de vico Eistatt inter Egonem Com. Friburg. & Hessonem March. ut liberorum Hessonis Usenbergici tutorem, componunt.

Anno 1384. March. Hachb. Hesso, Dom. in Höhingen, consensu fratrum suorum de feudo quodam Usenbergico, ut Dynastiae hujus tum temporis possessor, Druchfessios de Blankenmossie investivit.

Anno 1393. Marchio Hesso de Hachb. Annæ de Usenb. & marito ejus Wernhero de Hornberg vicum Broggingen confert, deficiente ipsorum progenie ad Marchiones rediturum.

An. 1400. Dux Reinoldus de Urfelingen, consensu Hessonis March. de Hachberg, conjugi suæ Annæ de Usenberg omnia

fua bona legat, eique mortuæ substituit sororem suam Annam, Ducissam Urfeling. Conrado de Geroldseck nuptam. Actum in Iudicio aulico Rothvillensi.

§. XI.

Hesso itaque Annam & Agatham filias reliquit, quarum hæc sanctimonialis primo in Koenigsfeld, dein in Waldkirch facta, illa ter quidem nupta, Conrado primum Comiti Tubingensi, inde Wenero de Hornberg, denique Reinoldo Duci de Urfelingen, sed sterilis carensque liberis.

Successio
Marchio-
nisHach-
berg.

Anno 1400. omnia sua bona Hesson Marchioni de Hachberg, ex matre Usenbergia nato, partim vendidit, partim testamento legavit. Agatha etiam sanctimonialis An. 1420. omnia sua jura in Marchionem Bernhardum Badensem, qui A. 1415. Hachbergicas terras emerat, transtulit. Hoc modo allodialia Usenbergiorum bona ad Hachbergenfes, & ab his ad Badenses transiere Marchiones.

§. XII.

Ad feuda vero quod attinet, Basiliensia quidem Marchio Hachbergæ Hesso cum Walramo de Thierstein ab Episcopo Basiliensi Imberone accepit. Usenbergenses autem Episcopatus hujus fuerunt Pincernæ.

Feuda
Ecclesiæ
Basil.

In veteri Codice feudali membranaceo Brundruti (s) legimus: „ Hi sunt Officiati principales Domini Episcopi „ Basiliensis & ejus Ecclesiae: Item Comes Pherretarum „ Marschalcus. Item Dux de Tecke Camerarius. Item de „ Oefenberg Pincerna. Item de Hasenberg Dapifer.

Aufriaca

De feudis Aufriacis bellum inter Hessonem praedictum & Aufriae Ducem exarsit, quorum hic Kentzingam, Kirnbergam atque Endingam, ut feuda aperta, sibi vindicabat. De Endinga, quod feudum Aufriacum fuerit, plane non constat; Kentzinga autem & Kirnberga feuda quidem fuere, sed feminina, ex privilegio Alberti, quod Burcardo Usenbergio An. 1326. dedit, ut ad eum annum diximus. Hesso igitur, Hachbergæ Marchio, jure ea postulabat, quippe Usenbergia matre, Burcardi filia, natus. Bellum, quod hanc ob rem exortum est, studio Nobilium utriusque partis ita in castris compositum est, ut Dux oppida, Marchio vicus retineret, & controversia in judicio componeretur. Judicium autem habitum paulo post, cum partium studio iudices nimis abriperentur, a Marchione desertum, resque in statu, quod tum fuit, ad hunc usque diem mansit.

(s) pag. 172. sq.

§. XIII.

Anno 1425. Sigismundus Imp. Bernhardo, Marchioni ^{Investi-}Badensi, ut Hachbergicæ Dynastiarum possessori, bannum supra ^{turæImp.}& infra Brisacum concessit

Anno 1475. Fridericus III. Imp. Christophoro & Alberto, Marchionibus Badæ, una cum ceteris ipsorum feudis Cæsareis Dynastiam *Ufenberg* Francofurti contulit. (t) Nec insequentibus Imperatores in recensione feudorum & regalium Imperii Domus Badensis unquam obliti sunt Dynastiæ Ufenbergicæ, quam Badæ & Hachbergæ Marchionatibus & Ebersteinensi Comitatu Carolus V. An. 1530. ac Rudolphus II. An. 1582. in Diplomatis suis junxerunt.

Austriacis, de Insignium Ufenbergicorum usu litem moventibus, An. 1550. responderunt Badenses, negari non posse, sese Dynastiæ Ufenbergicæ fuisse heredes, ejusque titulum ab Imperio accepisse in feudum.

(t) Charta in append. *Historiæ Friderici III. Imp.* per ÆNEAM SYLV.
pag. 101.

Insignia.

Insignia hæc sunt: ala duplex argentea, in areola cyanea, semicirculo foliato aureo impressa. (u) Galea Usenbergica coronata hermam virilem ostentat, cœruleo amictu ornatum, qui thorace alam argenteam scutariam defert; pileo turbinato cœruleo, cum argentea ora reducta instructus. Usenbergicum deigma pro Hachbergenfi receperunt Marchiones juniores. Veteres enim balteo quoque Badensi sunt usi.

Usenbergica Tomo primo colophonem imponunt.

(u) SPENER. *Op. Herald.* Part. spec. Lib. II. Cap. IV. §. IV.

